

ပိုင်း

လင်းသစ်

ပိုဒ်း

ကခပ်သျှပ်

ဂေဟတီမံးပပ်.နှိမ်း
ငဝ်းငုခ်းဗွင်းင ငးလိက်လံးပံးပိင်,ရာ,တံး။
September 2010

ပွားရမ်းထိုသွင် 2000 ပင့် ကိတ်၊မှိုင်း September 2010 ။

“ယိုင်းကၢခင်း”

“ဂူဝိုင်းလးလင်းသွခ်ပိုခ်း ကမ်၊ပိုခ်းတိုခ်းဝိုင်း” အံ့ပိခ် ဗုဒ္ဓမီးပိုခ်းဂူသုင်ခပ်
မွက်၊လာတ်းဝံ။ ဂူဝိုင်းခိုင်းမိုင်းအုခ်းဝိုင်းလး ဂပ်းလင်းကပ်ပိုခ်းကခ်လံးလိပ်းဂိုခ်းမုခ်းအခ်
တီမ်းပိခ်ပပ်ပိုခ်းဝံပခ်မုခ်းယပ်။ ဝခ်းမိုင်းအံ့ဂေး လံးသိုပ်းဂိုတ်းပပ်းဂိုခ်း “ဗျ၊သု၊ပိုခ်း”
ပခ်းဂွခ်ကခ်လံးဂိုခ်းထီင်းယပ်။ “ဂူခ်းမိုင်းခံးကသိုက်၊ ဂူခ်းတိုက်၊ခံးကပုမ်။ အင်းခိုင်းယွက်၊
မုတ်၊ ခူခ်းဂူမ်းဂပ်းဗိတ်းဂခ်” လိုင်းအံ့ ပိခ်ခေးဂူမ်းဂူခ်းကခ် ကမ်၊မီးတၢင်းဂူ၊ပိင်းပေး
တု၊တေခူခ်းခံးအလံးလး ဂူခ်းလိုင်းခွံးသိုင်းလပ်ပိတ်၊ ပိုခ်းတူဂပ်းလံးဗိတ်းမုခ်းအခ်
လာတ်းဂူလ်း။ ဂူခ်းလိုင်းဂိပ်းကပ်ပိခ်ဂူမ်းသင်းသွခ်သေ ယိုင်းလာတ်းယိုင်းဂိုတ်းလွမ်းအခ်သမ်
ပိခ် “ဂူခ်းဝိုင်း” ယပ်။ ဂူခ်းမီးဂူမ်းဂူသုင်ခပ်လင်း သင်းသွခ်ဝံ၊ဝုး “ခွံးဂူ၊ဂုးသိပ်းပိမိုင်းအုး
တေပိခ်သင်းအံ့ဂေး လိပ်းဂိုခ်းခိုခ်းပိုခ်းဂုးသိပ်းပိပူခ်းမုခ်းအခ်လီလီ” အံ့ယပ်။

ပပ်းဂိုခ်း “ဗျ၊သု၊ပိုခ်း” ကွခ်၊ကခ်အံ့ ဂပ်း “ခိုင်းသီခ်” လံးကပ်ပုခ်းဗွခ်းတီမ်းပခ်
ထီင်းယူ၊ယပ်။ ဂပ်းယၢမ်းတီမ်း “ပိုခ်းခိုင်းတံးလးပိုခ်းမိုင်းတံး။ ဂူ၊လဝါင်းလးသိုက်၊မိုင်းတံး”
မုခ်းလး လံးပိခ်လွင်းဝူခ်းအဂ်းတိပ်းတတ်းယပ်၊ တု၊တေတီမ်း “ဗျ၊သု၊ပိုခ်း” အံ့တေတေ။
မိုင်းတီမ်းတၢင်းဗျ၊သု၊ ကခ်ကမ်၊လိုင်းပိုခ်းအခ် ပိုင်းကပ်ပပ်းဂိုခ်း တၢင်းလိုင်းခိုင်း၊တၢင်းမိုင်း
သေတီမ်းလး ယပ်၊ယီခ်းခခ်လွ်ယူ၊ဂေးယု၊ ကမ်၊မီးလွင်းလံးအဂ်းလွ်သင်း။ “ဗျ၊သု၊ပိုခ်း”
အံ့ တေလၢင်းကွခ်ကခ်ဂုခ်ဝုး “ပိုင်းကပ်ကပ်ခိုခ်း တီးပပ်းဂပ်းယၢမ်းတီမ်း။ ပံးဝူခ်းဂပ်း
ယၢမ်းဝူခ်းအခ် မုးတီမ်းပိခ်ခိုခ်းဂူလ်း” အံ့အခ် လံးပိခ်ခေးဂိုတ်းမတ်၊ ဂူလ်ဂပ်းမုခ်းအဂ်း
အံ့ခခ်လွ်အံ့အခ်လး ကမ်၊လၢင်းတိပ်းတတ်းတီမ်းလံးဂမ်းလိပ်သေ ပပ်းဂိုခ်းဗျ၊သု၊ပိုခ်းဂေး
လင်းလံးကွက်၊တုဂ်းလိုခ်းမုခ်းအခ်ယပ်။

ဂံးလံးခိုင်းဝုး “ပိုခ်းကခ်ခိုင်းသီခ်တီမ်းအခ် ဗိတ်းဝံ၊ကွ်း.... မၢပ်၊တီမ်းဝံ၊ကွ်း....
ပိခ်ပိုခ်းပွမ်ကွ်း....လၢမ်းလိမ်းတီမ်းဝံ၊ကွ်း....ပိခ်ကပုမ်၊ကွ်း” အံ့ကခ်ယူ။ ခပ်လင်းလိုင်းအခ်
ကမ်၊တွခ်းယၢမ်းဂူ လွက်၊လံးပိုင်းပိုင်း။ ကမ်၊တွခ်းယၢမ်း လိပ်းဂိုခ်းလူကခ်၊ပိုခ်းသေပွက်၊လး
လင်းထတ်းသင်းယူ၊အင်းအခ်ကွ်းအံ့အခ် ဂပ်းပွင်းလွ်ယူ။ ယု၊ဝုးတေဗိတ်းလွ် ယင်းကိတ်း
လူခပ်လူဂွခ်။ ကွ်းဂုး သင်းလိုင်းဝုး ခူလးလုဂ်းဂိုခ်း ကခ်ကမ်၊တွခ်းယၢမ်းဂူ၊ပိုခ်းလိုင်း
လာတ်းဂုးသေပွက်၊အခ် ငိခ်းဂျ၊အလိုင်း တေလၢင်းပိခ်ခေးဂူမ်းတၢင်းပိတ်၊ လွင်းတေခွံး
လိပ်းဂိုခ်းကခ်၊သွခ်ကပ် ပိုခ်းကခ်ဂပ်းမုခ်းတီမ်းအခ်လး လင်းဝုးကမ်၊ဂိုင်းဂၢင်းဂုတ်းတိပ်း
တတ်း ကပ်ပုခ်းဗွခ်းတီမ်း “ဗျ၊သု၊ပိုခ်း” အခ်ယပ်။

သွခ်၊ဝုး “သင်းပိခ်သေဂေး၊ဂေးတီမ်း တေမီးဗွခ်းလီလိုင်းသေဂပ်းမုခ်းတီမ်းယူ၊” အံ့သေ

လံးယွန်းထိုင် ဟူးမီးပိုင်၊လု၊သုင်ခပ်ကပ်၊ဟူးမီးဆမ်၊ဂတ်၊တင်းခီဆ်၊သုင်ခပ်ကပ်၊ တီမ်းပခ်မား။ သီင်းခပ်းယမ်းပွဲ၊ ဂိုင်ဆန်းသမ်ပီပံ။ ကမ်၊မီးလင်းလုံဂျေ၊လုံဂုပ်၊ကပ် ပုခ်းဟွန်းတီမ်းပခ်။ ခပ်ကပ်းလှိုင်းဝုး “ခိုင်းသီဆ်တီမ်းဆ်၊ ကမ်၊မီးဆ်၊မာပ်၊ဝံ၊ပုခ်းပွမ်၊လမ်းတီမ်းပီခ်ကပုမ်၊” ဆ်ကပ်ယု၊ဆ်၊ဂေး၊ ကမ်၊လံးဂုခ်တီမ်းကွပ်၊မား ပပ်၊ကပ်ထုဂ်၊မီးဆ်၊လှိုင်းလွဲလး ငှ်းပေးဂိုင်၊ လီကပ်ဂှ်တီးပီခ် ပပ်၊ဂှ်ဆ်းပခ်လံးဆင်၊ဂပ်၊။

လုဂ်းဂှ်ဆ်းလှိုင်းလှိုင်းလံးဂှ်ဆ်းလး မွင်းပွဲ၊ယု၊ဆ်၊ဂေး၊ ပုခ်၊ခပ်းယမ်းယု၊ဂှ်မိုဝ်းဂှ်း ဝခ်း။ သင်တေဂုမ်၊ပွဲ၊ယု၊ထီင်းဂေး၊ တေမိုခ် “ပင်တံးမွင်းဆွပ်၊ယု၊ဂုလ်းဂှ်” ဆ်သေ ဂုခ်၊သွခ်၊ ဂှ်ဆ်းလုဂ်းဂှ်ဆ်းသေလး ကမ်၊တီမ်းဂေး၊ ကမ်၊လင်းဂှ်တီးဂှ်ယပ်။ ဂု၊လံးခပ်းလုံယိုခ်၊ ဂခ်းသေတီမ်းယပ်။ “လှိုင်းသီင်” ပပ်၊ဗိုခ်ပိုင်းကိုင် ကပ်ကပ်းလံးကပ်မားလွဲ၊ဆ်းပပ်၊ဆ်၊ ဂိုဂ်းဂှ်းပခ်လွမ်းဝံ၊ယု။ သင်လှိုင်း ကမ်၊ယုမ်၊ယမ်ဆိုင်ဂပ်းတီမ်းဆ်၊ ဆ်ဂေး၊ သွဂ်းဂှ်ပပ်၊ဗိုခ် ပိုင်းကိုင်လှိုင်းဆ်၊သေ လီပ်ဂှ်ဆ်းဂှ်ဆ်၊လုံကပ်သေဂမ်။ ယုပု၊ယွမ်းလုခ်၊လှိုင်းတီးလုံဂေး၊ ထွခ်ထီမ်ယပ်၊ခိုခ်းတီမ်းကွပ်၊မားပခ်သေဂမ်။ ကပ်ကမ်၊လီဆ်၊ ငှ်းကပ်ကပ်လီ တီမ်းပခ် လံးသေဂမ်။

ပိုခ်းကပ်ကပ်းတီမ်းမားတင်းသီင်းဆ်၊ ဗတ်းဂှ်ထုဂ်၊ဆ်တေ၊ ယု၊တီးဟူးမီးပိုင်၊လု၊ ဟူးမီးဂုမ်းဂှ်၊ဗံ၊ပိုခ်းခပ်ကပ်၊ လီပ်ဂှ်ဆ်းမန်းမခ်းဆ်၊ဂုလ်း။ လှိုင်းပခ်ကွပ်၊ဂပ်းဆ်တေ၊ ဆင်၊ကပ်သွဂ်းလံးခံးထုပု၊မားဆ်၊ ငှ်းလံးပီခ်ဝံ၊မုခ်းကွပ်၊ဗွင်ဆိုင်၊ ဗာဂ်၊ဝံ၊ပခ်လှိုင်းလတ်း ကပ်ကပ်းလံးမား ဂှ်တီးပီခ်ဝံ၊ယု၊လတ်းဆ်၊ဆ်၊ မီးယိခ်၊ပိုခ်းမားယပ်၊ ကွပ်ကပ်မေဂှ်၊ ပိုခ်းသေ မေသေးလံးလွင်းတင်ဆလးခွပ်းခွင်ကပ်ဂပ်၊လုလ်းပိုခ်း လှိုင်းလတ်းတုပ်ဂပ်၊ဆ်၊ ဂုလ်း။ သင်ဝု၊ ခေးတီပ်းတတ်ဆလးလံးဂှ်တီးသင်းဂပ်း ဗတ်းပိုင်းဆ်ဂေး၊ ခီခ်းတေးခွင်း လုတ်းပုတ်းပခ်သေဂမ်။

ဗု၊သု၊ “ပိုခ်း” ဆ်၊ လုဂ်းဂှ်ဆ်းတေလံးတေ၊ဂှ်ဆ်း တီး “လခ်၊သမ်” ဆ်၊ယပ်။ လခ်၊ ဆိုင်၊လခ်၊သွင်ဆ်၊ လုဂ်းဂှ်ဆ်းယင်းတိုဂ်၊လီဂ်၊ယု၊သေ ပံ၊ဂိုင်၊ဂှ်ဆ်းပိုခ်း။ “ခူး” လှိုင်းယမ်းလံး ဂှ်ဆ်းသွခ်ဗံ၊ “ပိုခ်း” ပိုခ်းမားဆ်၊ တေကမ်၊တွမ်၊ယမ်းလံးဂှ်ဆ်း “ပိုခ်းတီး” မားသေပွဂ်းလး တေလံးလီပ်ဂှ်ဆ်းခိုခ်းမု၊မု၊သေ လင်၊တေလင်းသွခ်ပခ်လုဂ်းဂှ်ဆ်းလံးဆ်ဆ်၊ ယု၊လှိုင်းသေ ဂမ်။ ပီခ်လွင်းတင်း ကပ်ကမ်၊တွမ်၊ယမ်းဂှ်၊ ကမ်၊တွမ်၊ယမ်းငိခ်းမားသေပွဂ်းလး ဂိုင်၊ဂင်၊ဂေး၊ ခေတေကမ်၊ဂှပ်၊ယုမ်၊လံးဂမ်၊လီဝဲလး တေလင်းမီးတင်းယပ်၊ဗိုတ်၊ယု။

“ပိုခ်းလခ်၊သမ်” ဆ်၊ ယိုင်းကပ်းငှ်းလံးကပ်သွခ်ဆ်း ဂှ်းဂှ်ဆ်းလှိုင်းလတ်းလှိုင်းတီး ကပ်လုဂ်းဂှ်ဆ်းဂေး၊ ပီခ်ဂုခ်းခိုင်းလှိုင်းလတ်းလှိုင်းတီးဆ်ဆ်လး လင်၊လံးကပ်ပိုခ်းတံးတေ၊ ငပ်းဂှ်ဆ်းဆ်၊ယပ်။ ကမ်၊ဂှ်၊ပိုခ်းလှိုင်းလတ်းတုပ်ဂပ်၊လး တေလီပ်ဂှ်ဆ်းပိုခ်းပိုခ်းဆ်၊ တေကမ်၊လင်းဂုခ်၊ခိုတ်းလွမ်းလံးဂမ်၊လီဝဲ။ တေလင်းမီးတင်းယပ်၊ဗိုတ်၊ဂွင်လွဲလး လင်၊လံး ကပ်ပိုခ်းတီး ပခ်လုဂ်းကွပ်၊လှိုင်းလတ်းလှိုင်းတီးဂှ်ဆ်းကွပ်တင်းဆ်၊ယပ်။

“တံးအံ့ပီခ်ဂုခ်းခိုဝ်းကွခ်၊ လွခ်ယု၊မိုင်းပိုခ်းမးတု၊သေ၊ဂုခ်း။ မိုဝ်းလီဝ်ဂေး၊လမ်တေ
ဂှ်လံမုတ်းယဝ်။ တံးကမ်၊တွခ်၊ယမ်၊ မီးဝါခ်းမီးမိုင်းမးသေပွဂ်း။ ကမ်၊တွခ်၊ယမ်၊မီးဂှ်းဂှေ၊
လဝ်းလွမ်မးဂှ်းဂှ်းသေပွဂ်း။ ယု၊လွမ်၊ဗွံဂေး၊ ပိုခ်းပီခ်ခ်းဂှ်းပီခ်ခ်း၊ ဂုခ်းအင်၊ဂပ်၊။အင်လိခ်
မိုင်းဂှ်း ကမ်၊မီးတု၊ခ်၊ဗိုဝ်၊မဂ်၊ခမ်။ ကမ်၊ပီခ်တံးဂေး၊ ပေးပီခ်ဂုခ်းမိုခ်းပိုခ်း၊ ဂေး၊လံးယဝ်။
မိုင်းခိုင်းဂင်အံ့၊ ပီခ်လိဝ်၊လတ်းသင်ဂေး၊ယဝ်၊ လုဝ်၊မီးဝိုခ်းခမ်၊ဂုခ်း။ ပီခ်တံး၊ဂှ်၊တံးယု၊
တု၊ခ်၊ဂှ်၊ဂေး၊ယု၊ ကမ်၊မီးဝိုခ်းခမ်၊အေတ၊ ဗွံကမ်၊မးလိဝ်၊လုဂ်း။” အံ့လိဝ်၊အခ်၊ကမ်၊
လိဝ်၊ဂှ်းပိုခ်းလး၊ ပီခ်“ဂုခ်းဝိုင်း”သေ ကမ်၊ဂုခ်း၊ခိုတ်းလံးဂှ်းဂုခ်းလးသင် ပံးဂုခ်း၊ကမ်၊
ခိုတ်းလံးဂှ်းဂှ်း ဂုခ်းမဂ်၊ဂေး၊ ပံးခိုင်းသံသိပ်၊လိဝ်၊လတ်းတံး ဂုခ်း၊တု၊ဂ်းတံး၊မီးပံးဂုခ်း၊
ခီးထိုင်၊အင်၊တု၊ဂပ်၊လး၊ လင်၊လတ်း၊အင်၊အခ်၊ယဝ်။

ဂခ်းဂှ်းသွခ်ပိုခ်းအံ့၊ ပီခ်တု၊ဂှ်၊လွင်းပိုခ်းလွင်းဂှ်းအခ်၊ယဝ်။ ဂှ်၊ပိုခ်းပိုခ်းကမ်၊ဂှ်၊
ပိုခ်းဂှ်းလး၊ သွင်းဗီပ်၊ခိုခ်းလိဝ်၊လတ်းတု၊ဂပ်၊အခ်၊ ပီခ်ကမ်၊ဗိတ်းလုင်ဗိတ်း
လင်သေပိုခ်းသုတ်းယဝ်။ ဂှ်၊ပိုခ်းလိဝ်၊လတ်းတု၊ဂပ်၊ယဝ်၊လး၊ ထင်၊ခို၊ပုခ်၊တီးအိခ်၊သေ
ဂှ်၊အိတ်၊မ၊သွင်းဗီပ်၊ပိုင်းလင်းပိုခ်းအခ်၊ ခိတ်းဗိတ်းလုင်ဗိတ်းလင်ထိုင်၊ယဝ်။ “ဂှ်၊လိဝ်၊
လတ်းတု၊ဂပ်၊”အခ်၊အခ်၊ ကမ်၊လိဝ်၊တု၊ ဧပ၊ဂိတ်းတံးတိုင်၊လုလံ၊ လိဝ်၊လတ်းပိုခ်း၊ဂုခ်းဂှ်၊
လိဝ်၊လတ်းတု၊ဂပ်၊အခ်၊ တေလံးဂှ်၊လိဝ်၊လတ်းပိုခ်းပု၊ထိုင်၊ယဝ်။ လိဝ်၊လတ်းပိုခ်းလွတ်း
ဗေးလင်၊ လိဝ်၊လတ်းဂှ်းတေလွတ်းခိတ်းယဝ်။ လိဝ်၊လတ်းပိုခ်းလိတ်၊မံးဂေး၊ လိဝ်၊လတ်းဂှ်း
တိုခ်းတေလိတ်၊မံးလွမ်၊ယဝ်။ မိုင်းခိုင်းဂင်လုင်အံ့၊ ဂေး၊လိဝ်၊လုမ်၊လိဝ်၊ဂုခ်းခိုင်းလိဝ်ကမ်၊တွခ်၊
ယု၊သင်းသိုင်းသု၊လံးဂှ်းဂှ်းသေပွဂ်း။ မီးခွပ်၊လွမ်၊ဂိုမ်၊ဂှ်း ပိုင်းကိုင်၊ဂခ်၊လင်၊ တေလုဂ်းမခ်းလံး
ခင်းယိုခ်းယဝ်။ သင်ဂေး၊ ဗိတ်းပိုင်းပိုင်“မိုင်းခိုင်းဂင်”အခ်၊ ယု၊ကမ်၊လံး။

“လုဂ်းမိုင်းဂေး၊မိုင်းပိုင်း၊လုဂ်းမိုင်းဂေး၊မိုင်းဂှ်၊”အေလး၊ ဗွံဂေး၊ဂှ်၊တေဂှ်၊လိဝ်၊
လတ်းမခ်းယဝ်။ ဂခ်းဂှ်၊လိဝ်၊လတ်း ကမ်၊ဗိတ်း။ ဂုခ်းကမ်၊ဂှ်၊ဂုခ်းဂှ်၊မိုင်းဂှ်၊လိဝ်၊လတ်း
လး၊ ဂုခ်းကမ်၊လင်း ဂုခ်းဂှ်၊လတ်းလင်၊ ဗိတ်းယဝ်။ ဂုခ်းကမ်၊ဝု၊ ဂှ်၊လတ်းတု၊ဂပ်၊
သေ လင်း၊လုလံ၊။ကမ်၊ဂိုခ် လိဝ်၊လတ်းပိုခ်းအခ်၊ ခိတ်းဗိတ်းသေပိုခ်းသုတ်းယဝ်။သင်ဝု၊
ဂုခ်းဂှ်၊လတ်းဗွံ၊မခ်း အင်၊ဂခ်၊အခ်၊ ခိုခ်းဂှ်၊ဂခ်၊ထိုင်၊အံ့လိုင် ဂှ်းဂှ်းလးဝု၊မိုင်းလုမ်၊
ဗု၊လုင်အံ့၊ တေကမ်၊ဂတ်းယိတ်းသိုင်းသု၊လံး။ လုဂ်းဂေး၊တိုဂ်၊တေဝု၊တိုဂ်၊တေဂှ်းလွမ်၊အင်၊
ဝု၊ “လင်းဂိတ်းလင်းမဂ်၊၊ခေး၊ဂိတ်းခေး၊ဂှ်၊”ထိုင်၊ယု၊ဂုခ်းအေတ၊ လွင်းသိုင်းသု၊ဂတ်းယိတ်းအခ်၊
ဂှ်းဂှ်၊ဂပ်၊ထိုင် ယု၊တု၊ခ်၊ဂှ်၊ဂေး၊ တိုခ်းတေကမ်၊မီးလံးသေပွဂ်း။ အင်၊ဂှ်၊သံသိပ်၊လိဝ်၊လတ်း
တံး တေမီးအမ်၊လှ်ဂှ်၊လိဝ်၊လတ်းတု၊ဂပ်၊ယဝ်၊ ဂှ်၊လိဝ်၊လတ်းပိုခ်းလံးလး၊ လင်၊ဂှ်းဂှ်း
ပိုခ်းယဝ်။

မိုဝ်းဂပ်၊ခေး၊လိဂ်၊ “ဗု၊သု၊ပိုခ်း”အံ့၊ ပီခ်ဗု၊သု၊ကမ်၊ဂပ်၊ခေး၊ ခခ်၊ဂှ်း၊ခခ်၊ကမ်၊
သေပိုခ်းသုတ်းယဝ်။ ဂပ်၊ခေး၊ကမ်၊တွခ်၊ဂှ်၊တီးပွင်၊သေ ခပ်၊လှ်ခိုင်ပိုခ်းမးသေပွဂ်း။ “ခူး”ကမ်၊

တွန်းသင်းလီင်းပခ် ငှ်းလံးပွင်,လှ်မးသေပွင်။ ဂုမ်,ငှ်းပခ်ငှ်းတီမ်;လွမ်းဂူးဝခ်း။ လှ်းဂျာ်း
ကခ်,ကုမ်သုင်းယူ,တု,သေ,ဂုလ်း။ ဂပ်းဂုဂ်,လုဂ်းငှ်းဂူးဂေး, ကွခ်ဂခ်ခခ်းငှ်း ဂခ်သွခ်
ပိုခ်း။ လင်းဗု,သု,ပိုခ်းလး ထိုင်တီးပေးကမ်,ငှ်းငိခ်း လိုင်းမခ်းယပ်,လူးဂွခ်း။ လတ်းဝုး
“ပိုခ်း”ဆ်ဂုလ်းဂေး ငပ်ဆွခ်းပွ်,ထုးဝံ,ဂမ်းလီပ်ယပ်။ ကမ်,လိုပ်လံးလှ် ကခ်ဂုဂ်ကမ်,ပူခ်.
လခ်,ဆခ်,ဆ်းလး တေးတေး,ကွခ်ဂခ်ဂျာ်းကခ်, တု,တွပ်,ပူခ်,လခ်,မးဂုလ်း။ပူခ်.
လခ်,ယပ်,ဂေး လိုမ်းပီတ်းဂမ်းလီပ်ယပ်။

လွင်းဆ်,ယွခ်းငှ်း “ခူး” ကခ်တေသွခ်ပိုခ်းဆခ်. ဗျာင်,ဆ်းဆ်းဆ်းသေဂမ်း။ “ခူး”
ဂေး,ကခ် ကပ်ပပ်,ပခ်လုဂ်းငှ်းသေ တီဂ်းလှ်,ကခ်,ကုမ်သုင်းငှ်းလံး တု,တွပ်,ပူခ်,လခ်.
ဂုလ်းဆခ်. ကမ်,ဂိုင်,ထိုဂ်းပီခ် “ခူး”။ ပီခ်ဂုခ်းလိသင်,ငှ်းလုဂျာ်းဆခ်,ဂုလ်း။ လွင်းငံးယပ်,
ဗု,သု,ပိုခ်းဆ်. မခ်းယူ,တီး “ခူး” ဂုလ်းယပ်။ သင်ဝုး “ခူး” တေကမ်,လီပ်ငှ်းငိခ်းဝံ,ထုး
ငှ်းဂုလ်းယပ်. ခိုခ်းမေးသင်းလီင်းပခ် ခပ်းလှ်,လုဂ်းငှ်းဆ်တေ. တေကပ်လုဂ်းငှ်းလင်း
“ပိုခ်းတံး”ပီတ်းယူ။ “ခူး” သွခ်ပိုခ်းဂျာင်,ဆခ်. ပီခ်ဂုခ်းဗခ်း “လိုဂ်းဆမ်,လှ်ဂုဂ်,လတ်း” လံး
သေတု. ဂေး,သွခ်ခုလ်,ဆခ်,သမ်. ပီခ်ဂုခ်း “ဗု,မုဂ်,လတ်း ငှ်းယတ်းလိုပ်,လတ်း” ယပ်.

ငှ်းကခ်ပုး နှ်းပပ်,ဆ်,ဂမ်းဗွင်; ယွခ်,တင်းယပ်,ဗိုတ်, လံးယိုင်းလံးပိုင်လး
ကမ်,လင်းလံးယွခ်းကွခ်,လင်းမခ်းသေ လံးသွ်,ဝံ,မးယူ။ ပီခ်ပပ်,ကခ်တေဗိုမ်,ပခ်တင်းဂူး.
ငှ်း သံသိုပ်,လိုပ်,လတ်းမိုင်းဆုး ဂုလ်းသေမပ်,ဂုး ကမ်,လိုပ်ပပ်,ကခ်တေ ခံဂ်ဆ်,ပုးမခ်း
မီးယွခ်,မခ်းလး ယုမ်,ယမ်ဝုးလင်းမခ်းဂေး တေမီးလေ,တဆု,လီသေ လုတ်းဝင်းခွင်းပွံ,
ပခ်လံးယူ။ ငိခ်းလုမ်းခွပ်းလှ်ထိုင်လူးခပ်လင်းတေးတေး။

ဆင်,ဂိုပ်တေပီခ်မး ပပ်,ငှ်းကွခ်,ကခ်ဆ်,ဆခ်. တင်တုဂ်လိုပ်,ခိုင်းတံးတင်းသီင်းသေ
ငိခ်းလုမ်းခွပ်းလှ်ထိုင်လူး ဗုးမီးခေးယိုင်းကခ်း ပုဂ်းပွင်လိုပ်,လတ်းလး လွံးပမ်,ပခ်ငှ်းဂူးပိုင်
ပိုင် မိုခ်ဆင်, “လုင်းဂေး,ကုင်း” လး ခပ်လင်းလိုပ်းဆင်,တုးဆ်,ဆခ်. ဆ်းဆ်းဆ်းဆ်းယူ။

ဗုးပခ်ပုးဂုခ်,လးလွံးထီမ်ဂူးပိုင်ပိုင်
ဗုးလွံးထီမ်ငိုခ်းတွင်းကိတ်,ပပ်.
ဗုးလွံးထီမ်ငိုခ်းတွင်းသိုပ်. Computer,
ဗုးလွံးဂုဂ်,ကပ်ပုခ်းဗွခ်း

ခူးလုင် Pippa Curwen,
Foundation For the People of Burma,
Sao HanYawnghw(EURO BURMA),
ဂေး,မတီ,ပပ်,ငှ်းလး ခူးလိုခ်းမု,လံးယီးတိပ်။
လံးလုင်လံးခမ်းဆွင်,လးဗုးလံးလွံးထီမ်တင်းသီင်။

ခိုင်းသီခ်
ဂီမ်ဗုးဆမ်းဆ်း
S.C.E.C
10.3.2004

လမ်းခဏ္ဍိ

တွဲအ်း	လွင်တၢင်း	အးလိဂ်း
1	ပိုအ်း	1
2	တံး	16
3	တံးသျှမ်,	19
4	တံးအ်းမိုင်းခေ,	24
5	တံးမိုင်းဝီတ်.အ်း	33
6	ထံးလၢင်းကသမ်,	42
7	စွမ်းလၢတ်းလိဂ်းလံး	48
8	ဟိုင်း	53
9	ထုင်း	86
10	တံးမိုင်းသိုဝ်	92
	တွဲအ်းဟိုင်း	98

တွန်း(1)

“ပိုဆံး”

1. ပိုဆံး။ ။လွင်းလံးပိန်မေးမီးမေး လိမ်မှိုင်းဂွန်,တေးထိုင်ယမ်းလိပ်ဆန်. ငှင်.တုး“ပိုဆံး”ယပ်.။

ဂ. လွင်းပိန်မေး။

လွင်းယူ,သမ်းတင်းမက်.လွင်းကုပ်.ပိုင်,ဗွင်းငမ်းတ,ဂျု, ကန်ယမ်းရှ်တီးသင်းမေး လွင်းလီ
လွင်းလျ.တင်းသိင်းဆန်. ခပ်ပုးဆုံး “လွင်းပိန်မေး”ယပ်.။

လွင်းဂျေ,

လွင်းတုက်.

လွင်းလုံလမ်

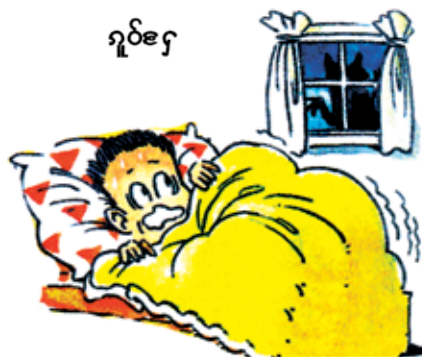
ဂိန်လိုင်,

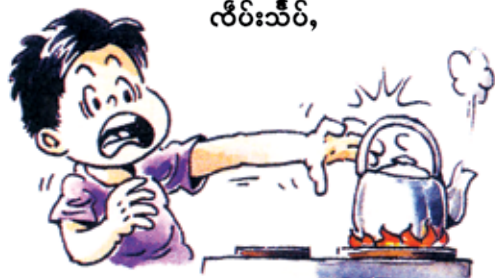
တုးငံးထွမ်,ဂွမ်း

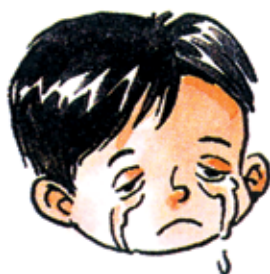
ဂူင်ဧ

လိမ်းသီပ်,

ဧေးစုမ်

လွင်းဗိုင်းထုင်း

ဈ. လွင်းမီးများ။

ဃီအံ့လိခ်ဝါခ်းမိုင်း။ ခုခ်ကုပ်ပိုင်၊ ဗွင်းငမ်း။ ချးဝါခ်းဂူခ်းမိုင်း။ ပိုင်ကုပ်ပိုင်။ ဂှင်းဂှေ။
ဂိုခ်းယေး။ ဂှမ်းလာတ်း။ လိဂ်းလံး။ ဗိုင်းထုင်း။ ခုင်းခွင်လွှဲတိုင်းဂူပိုင်ပိုင် ကခ်ဝိခ်တု၊
ဂူခ်းမိုင်းတေ၊ ထိုင်ကင်းခုခ် ယမ်းမီးများတင်းသိုင်းဆခ်။ ခင်းပုးဆွဲး “လွင်းမီးများ” ဆခ်ယပ်။

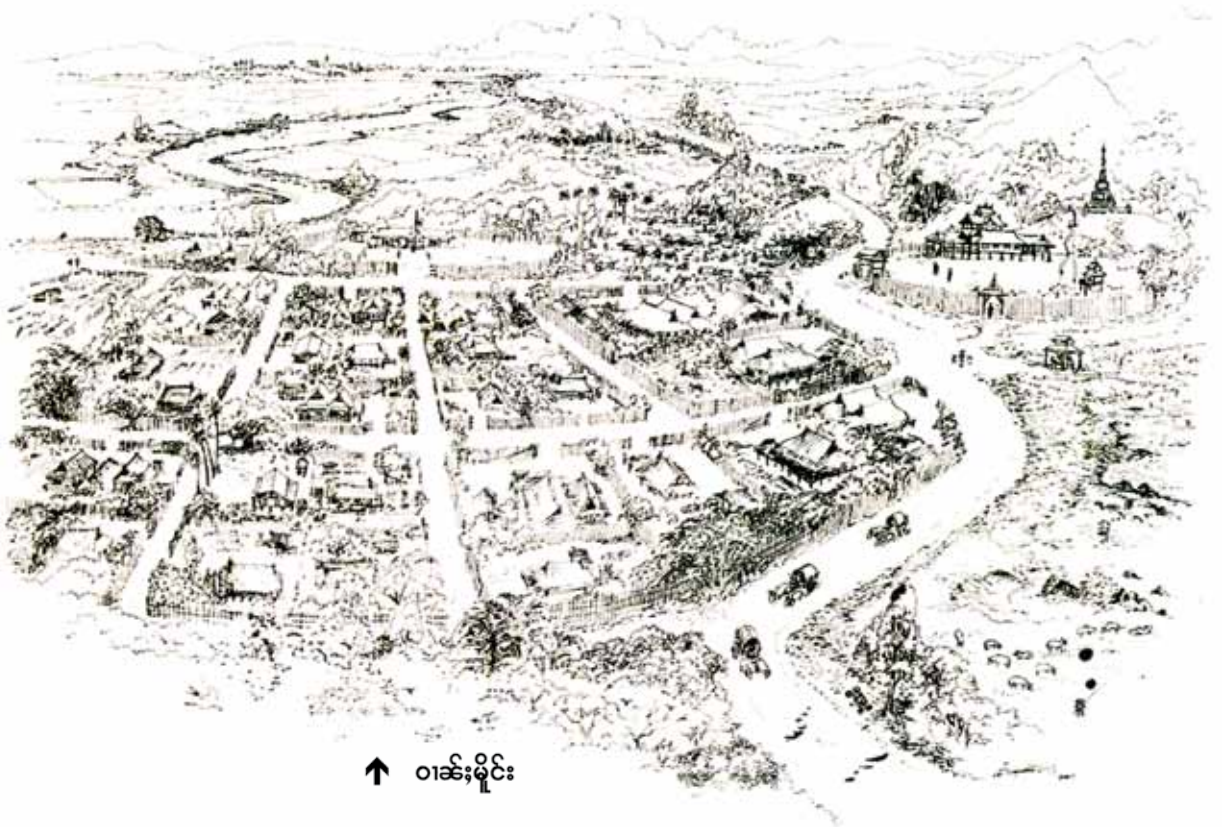
↑ ဂွင်းမူး

↑ ခုင်းခွင်ဝါခ်းမိုင်း

↑ ပပ်လိဂ်းဗိုခ်လံး

↑ ဝါခ်းမိုင်း

2. ပိုဆေးသွင်ပိုင်။

မိုင်းမီးပိုဆေးခိုင်းမီးပိုဆေးဆံဆံ။ တေလံးမီးပိုဆေး “ရူ,လဝင်း” ဧလး “သိုက်,မိုင်း” တင်းသွင်ကဆံ ဂှမ်းဂဆံမးယူ,ယဝ်။

ဂ. ရူ,လဝင်း။

“ပိုဆေးလဝ်းခုခ်” ကဆံကုပ်,ပိုင်,ဃွင်းငမ်းဝါဆံးမိုင်း ကမ်,ခတ်,ကမ်,ဝံး ခပ်,တမ်းဂဆံမး ပါခ်သိုပ်,ပါခ်တင်းသီင်းဆဆံ ဂှင်,ဝုး “ရူ,လဝင်း” ယဝ်။ “ရူ,လ” ဆဆံ ပီခ်ဂှမ်းပု,လိ ကဆံပွင်,ဝုး “လဝ်းခုခ်” သေ ကဆံမာဆံးဂှင်,ဝုး “ရူ,လဝုခ်,” (ရဝေဝင်)ယူ,ဆဆံ,ယဝ်။

သင်ဝုးမီး “ရူ,လဝင်း” ကဆံပီခ် ခိုင်းဂူဆံးခိုင်းလိပ်ဂဆံတင်း တူပ်ဂပ်,ဆဆံ,လင်, တေလံးဝုး တူပ်ဂပ်,ပီခ်လိပ်,လတ်; ကဆံမီးခုခ်မိုင်းမးဂှင်,ဂူလ်းဆံယဝ်။

↑ လဝ်းသုလ်,ဂျီ, လဝ်းဃု,မိုင်းဆံး

↑ ခုခ်သင်,တူဆံးဂှင်

↑ လဝ်းဃု,သီ,ပေ,

စ. သိုက်၊မိုင်း။

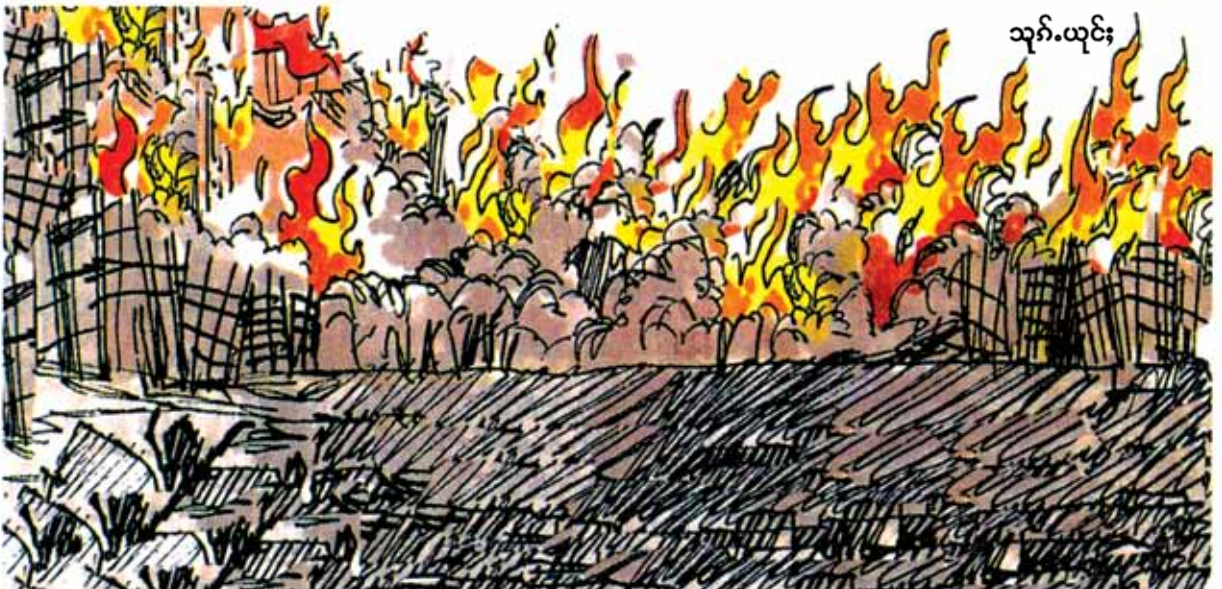
လှိုင်း၊ခင်း၊ခင်း၊မိုင်း၊ပာ၊ခင်း၊သိုက်၊ပာ၊ခင်း၊ခင်း။ ချား၊ဝါ၊ခင်း၊ဂူ၊ခင်း၊မိုင်း၊မီး၊လွင်း၊ သိုက်၊သု၊၊ဂတ်၊ယီ၊ခင်း၊ခင်း၊ယွ၊၊ သု၊၊ယုင်း၊ယုင်း၊ယွမ်း၊မား၊ခင်း၊ဂိုက်။ ခု၊ခင်း၊လား၊ဂူ၊ခင်း၊မိုင်း၊မီး၊လွင်း၊ ဂု၊ပိုင်း၊ယု၊သု၊ဂူ၊ခင်း၊ခင်း၊မား၊ခင်း၊ဂိုက် ခင်း၊ခင်း။ ငွင်း၊ဝါး၊“သိုက်၊မိုင်း” ယဝ်။

ဂွမ်း၊တံး၊မီး၊ဝံး၊မား၊ဝါး၊ “ဂူ၊ခင်း၊ပာ၊ခင်း၊ခင်း၊ဂတ်၊သိုက်၊ ဂူ၊ခင်း၊တိုက်၊ခင်း၊ခင်း၊ဂတ်၊ပု၊မံး” ခင်း၊လား၊ “သိုက်၊” ခင်း၊ခင်း။ ဝီ၊ခင်း၊ဂွမ်း၊တံး၊ ဂတ်၊ခင်း၊ပွင်း၊ဝါး၊“ပို၊ခင်း” ခင်း၊ယဝ်။ သိုက်၊မိုင်း၊ခင်း၊ဂေး၊ ပွင်း၊ဝါး၊“ပို၊ခင်း၊မိုင်း” ခင်း၊ယဝ်။ “သိုက်၊မိုင်း” ဝီ၊ခင်း၊ခင်း၊ဂွမ်း၊ ဂတ်၊ခင်း၊မား၊ယိုင်း၊ငွင်း၊ဝါး၊“သမိုင်း” (သမိုင်း) ယု၊ခင်း၊ယဝ်။

မုဆိုးသိုက်

သုဂ်၊ယုင်း

င. ဗိုလ်။

“ဗိုလ်” ဆိုသည်မှာ ပီအေဂျေ.ကန်ဒိုတီးနှင့် ရိုက်ပိုဆေးများလုံးဆန်းယပ်။ တေလုံးပီအေ “ဂူဆေး” ကန်ယူသင်း ဆိုက်မိုင်းဂူဆေးယပ်။ ခုန်ဗိုသိန်းဂျူး၊ဗိုလူးဗိုဗူး၊အင်းဆန်း၊လေ၊ဂျီ၊ ဆိုလိုင်းဆန်း၊ ခပ်ကမ်၊လိုင်းဂူဆေး ကန်ယူ၊ဆိုက်ဆင်လိန်မိုင်းလေး ကမ်၊ကပ်မားမတ်းမံပီအေပိုဆေးလုံး။

လင်းသိုဝ်စာအုပ်၊ဗဟု။

၈. ဂီတီးသင်။

ဆုးဂါဆံ ကဆံ့ဂီတီးသင်ယူသဝ်လး မတ်းမံးလိမ်ဂွံဆံ၊ လင်၊ ခပ်ပိုင်ပိုဆိးယဝ်။
မိုဆံဆင်၊ ဂီတီးပွဲဂီတီးလမ်းဂီတီးတိုက်ဂါဆံ၊ လွဲထီမ်ဂါဆံ ဧတ၊ ဂျ၊ ကဆံ့ဂီတီးသင်ယူပိုင်ပိုင်ဆံ၊
ခပ်ပုးဆံး “ဂီတီးသင်” ဆံတင်းမူတီးယဝ်။

လွဲထီမ်ဂါဆံ

တိုက်းဃဆံးဂါဆံ

4. ပိုဒ်ခန်းလေးကပုဒ်၊။

လွင်းကန်မာ်တွင်းမုၤလးမီးဝံ. ဝီလို့ခါဝန်းတီမ်တီမ်ထူန်းထူန်း၊လိဝ်းဂူန်းတီတ်းတီတ်း၊
အီတ်းအီတ်း၊တီးကန်လိခလံးအိုဝ်းဗီခ်၊လိခ် တင်းသီင်းအန်းမုၤဂူမ်းဂန်လင်၊ မန်းမန်းပီခ်
“ပိုဒ်ခန်း” လံးယဝ်။ သင်ဝုးကန်၊တီမ်ထူန်းပိုင်အင်၊အန်းတေ. ကမ်၊လင်းမန်းမန်းပီခ်ပိုဒ်ခန်းလံး။
တေလံးဝုးပီခ်“ ကပုဒ်၊” ဂူလ်းယဝ်။

“မိုဝ်း 19.11.1885အခ်. ကိင်းဂလိတ်းတိလွပ်း ခုခ်ဂျေဗမ်းမာခ်၊ ဂျေ.လိုခ်းသုတ်း
သီပေးမင်းဂျေပီတ်းသေ ပုတ်းတီခ်းကုပ်.ပိုင်,မိုဝ်းမာခ်းမုၤယူ,ယဝ်။ တင်းကပ်အန်းမုၤ ပါခ်ခုခ်ဂျေ
ဗမ်းကုပ်.ပိုင်,မိုဝ်းမာခ်းအခ်.ဂျေ; လံးသုတ်းစာတ်,ဂျေ,ယူ,ယဝ်.” အံ့.ရှင်.ဝုးပိုဒ်ခန်းယဝ်။

“မိုဝ်းဗှီဂျေ,ဗှာ.လု.ဂျေ,မိုဝ်းအခ်. ဗှီလူခလးအဂျးဂိုမ်အင်းမွဂ်,မူဝ်သေ လံးတိုက်းဂန်။
ဗှီလူလင်,ကုမ်းကပ်အင်းသေ ပံးမိုဝ်းမိုဝ်းမန်းယူ,ယဝ်။ အဂျးဂျေ; လမ်းလူလ်းလွမ်းတိုက်းထိုင်မိုဝ်းဗှီ
လူယဝ်။ ဗှီဂျေကမ်းပ.ဗှာ. မိုဝ်းအခ်.လင်,မီး လင်းကလွင်းဗီ,မုၤလွမ်းမိခ် မုၤလွမ်းအင်းယူ,ယဝ်။”
အံ့.အံ့. ပီတီတ်းအီတ်းကမ်,မီး။ အဂျးလးဗှီလူဂျေ; ကမ်,လိဝ်းဂူန်း။ မိုဝ်းဗှီလူအခ်.ဂျေ;
ကမ်,လိခလံးအိုဝ်းဗီခ်,လိခ်။ လိဝ်းသီင်းလင်းကလွင်းဂျေကမ်,ပုး ဗှီဂျေကမ်,ယမ်းရှခ်မုၤ
လွမ်းမိခ် ကန်မိခ်ယူ,အိုဝ်းဂင်ဂျာခ်အခ်.သေပွဂ်းလး ကမ်,လင်းမန်းမန်း ပီခ်“ပိုဒ်ခန်း” လံး။
ပီခ်“ ကပုဒ်၊” ဂူလ်းယဝ်။

မာ်ပွဂ်းဂျေ“ ကပုဒ်၊” အခ်. ဂူန်းမိုဝ်းဂွခ်,ဗပ် မီးလွင်းလူဝ်,လံးသိုဝ်,လပ်.ခလး ကပ်ဗှီ၊
အဂျးလေ့ဂျေ, မုၤတီခ်းတင်သေ တီတ်းအိုဝ်းတွင်းမာ်တီမ်ပိုဒ်ခန်းဝံ.အံ့ဂျေ; လင်းပီခ်လံးယူ,။ဂူလ်းဂျေ;
ဂျေဝုးကမ်,ပံ,လင်းဂွဂ်းခိုခ်း တီးပွင်,ဂွမ်းလပ်.အံ့.ကပုဒ်,အခ်. မုၤဗပ်;ပိုင်ပိုဒ်ခန်းလံးခိုခ်းအံ့လိုင်
ကမ်,လင်းကပ်မုၤပီခ်ပိုဒ်ခန်းလံး။ ဂူ.ဂျေတေလံးဝုး ပီခ်“ ကပုဒ်၊” ဂူလ်း။ သင်ဝုး ကပ်ကပုဒ်,မုၤမန်း
မန်း ပီခ်ပိုဒ်ခန်းလိဝ်း.မိုဝ်းတူဝ်ဂပ်,သေ ဗံးအါတီမ်အခ်.ဂျေ; ဂူန်းမီးဂွမ်းဂူ.ပိုင်ပိုဒ်ခန်းအခ်.တိုခ်းတေ
ကမ်,ယုမ်,။ တေသွခ်,ဝုး ပီခ်ဂူခ်းခိုဝ်းကမ်,မီးပိုဒ်ခန်းလး ကပ်“ ကပုဒ်, ”မာ်,ဂျီတ်း ပိုဒ်ခန်းဂူလ်းအံ့ယဝ်။

↑ ဗှီလူခလးအဂျး တိုက်းဂန်

↑ ဗီ,မုၤလွမ်းမိခ်

5. ပိမ္မာပိဋကံ။

ပီဏာန်မာ်တွင်းဝံ. လွင်းပီဏာ်လွင်းမီးမားဆန်. ရွှင်.၇; “ပီမာ်ပိုဏ်း” ဆံယဝ်။

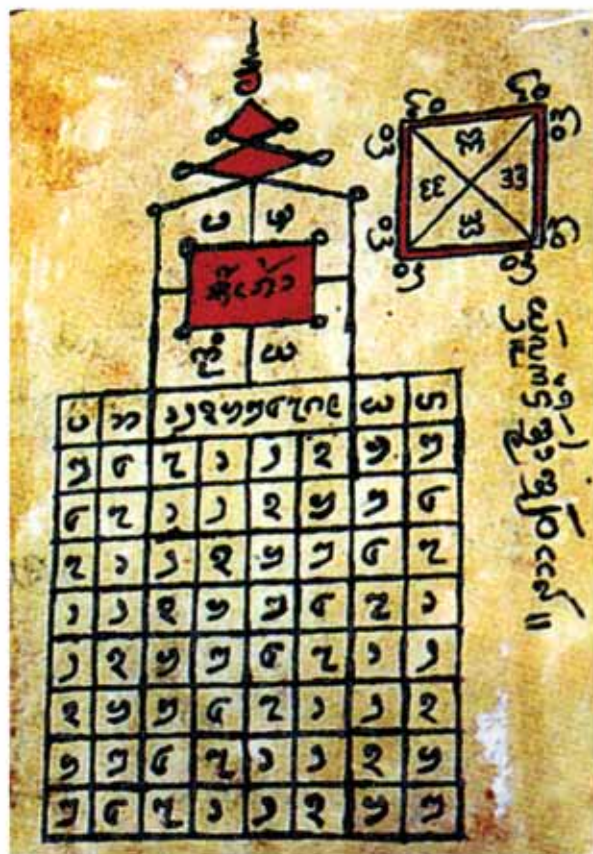
“ဝိမာပိဿံ နန္ဒမိ... ”

၁. ပိမ္မိုင်း ကမ်းဆန် ပီထမ်း ကမ်းဆန်၌င်းဝုး ပီကျေးလုသုဂ်းဂရိုတ်း။
၂. ပီသုသုဆု။
၃. ပီစရိတ်။ ဆံယဝ်း။

၈။ ပီပိုင်း၊ ပီထမ်း။

ပီမိုင်း၊ ပီထမ်းအံအန်၊ ပီဆံပီမိမ်းကန်ဂူနီးထဝ်းစပ် ဂံ၊ ကွန်ဂန်မွှ်၊ လတ်းမံတွင်းယူ၊ ဝုး
 “ပီဂျေးလျ၊ သဂ်၊ ဂရိုတ်း။ ပီမၠု၊ သဂ်၊ ဂရိုတ်း” အံသေ ဆပ်၊ ကါန်၊ ၁၃၆၅အီး။ ၁၃၆၆အီးအံအန်၊
 ယပ်။ ပီဆံ “ပီ” ကန်ယမ်းလုံ၊ မး နွဲမိုင်းလိုင်၊ မိုင်းတံး ဂျေ၊ သင်း “လိုင်မိုင်း” ဂူမိန်းမးအံအန်၊ လး
 လင်၊ ငှင် “ပီမိုင်း” အံယပ်။ ကပ်လုံ၊ တိုင်းပံးနွဲထမ်းတံး မိုင်းဂန်၊ လး “ပီထမ်း” အံဂျေးဝုးယပ်။

ပီမွိုင်းပီထမ်းဆံ့. ဆပ်.ကားနဲ,မူးလပ်.သေ ပုတ်.ထဲတြးပီခ်ကပ်; “ဂေးတမ”ဂိုတ်,ယပ်.။
 ကိုင်ဆိုင်ဂျ,လူးသေလ; ဂျှပ်ဂူးမွိုင်းတုဂ်.ခလိုတ်,လွမ်းဆံ့သေ ခုခ်မွိုင်းဂံ့.ဗပ်;ဂိုင်းခမ်းမန်းပီတ်;
 ဆီခ်.လ; ကပ်,ဂူးယမ်းလိပ်ဆံ့. ပီမန်းကပ်,လံးလိဂ်.ကေး,သေပိုခ်;ယပ်.(သင်ဂူးခွဲ;လိပ်;ဂိုခ်;
 လွင်းဗပ်;ဂိုင်းခမ်းဆံ့လိုင် မီးဆုံးပပ်.ပီ.လိုင်.ဝမ်းတံး တီးဆူးလိဂ်; 3,4ဆန်းယု,။

↓ လိက်တံး ကဆလုံ့ဂိုက်ဝံ. “ပီဂေးလု,”

[illegible]

၁၂၅၁၃ ပီတိး ဂါရုဏ်စန္ဒရသဝဏ်းသုတ္တံ
၁၂၅၁၄ ပီတိး ဂပတိစန္ဒရသဝဏ်းသုတ္တံ
၁၂၅၁၅ ပီတိး သဝဏ်စန္ဒရသဝဏ်းသုတ္တံ
၁၂၅၁၆ ပီတိး ဓမ္မပုဂ္ဂိုလ်သုတ္တံ
၁၂၅၁၇ ပီတိး မဂ္ဂသုတ္တံ
၁၂၅၁၈ ပီတိး ဓမ္မပုဂ္ဂိုလ်သုတ္တံ
၁၂၅၁၉ ပီတိး ဓမ္မပုဂ္ဂိုလ်သုတ္တံ

← လိက်မိုင်း ကဆင်လို့ရှိကားဝံ့။ “တုင်ဆပ်မိုင်း”

၈. ပီသျှသဆျှ။

တင်းကပ်ပီ ဖြူးပုတ်ထ “ဂျေးတမ” ကပ်ဆိဂ်.ပါခ်,ဆခ်.သေ ခတ,ဆပ်.ကာခ်,ခိုခ်းမုး
ဆခ်.ငွင်. “ပီသျှသဆျှ” ယဝ်။ မှိုခ်ဝုး 2546-2547 ဆ်. ပီခ်ပီသျှသဆျှယဝ်။ ကခ်တီမ်းဝံ.
B.E 2546 ဆ်ဆခ်.ဂျေး ပီခ်ပီသျှသဆျှဆင်ဂပ်။

င. ပီခရိတ်။

“ပီခရိတ်” အံ့ပီဆိပ် ကပ်တြးခရိတ်. “ဂိုတ်,” တင်းပီဆိပ်ငဝ်းသေ ဆပ်.ကၢခ်,ဆခ်.ယပ်.။
“ပီခရိတ်” အံ့မီးကခ် တင်းကပ်ပီတြးပီခရိတ်.ဂိုတ်,ဆခ်. ဆပ်.ကၢခ်,ဂျ,ဃံ,ဆုးလး ဆပ်.ကၢခ်,
ဂူခ်လင်ခိုခ်းဆံ မီးဝံ.သွင်ပိုင်ယူ,ယပ်.။

1. A.D (Anno Domini)။

တင်းကပ်ပီတြးပီခရိတ်.ဂိုတ်,ဆခ်.သေ ဆပ်.ကၢခ်,ဂျ,(ဝံးသေဂိုတ်,ယပ်.)ဆခ်. ပီဆိပ်
“A.D”ယပ်.။ ကျ,ယူ.တြးခရိတ်. လံးလံပီယပ်.ဆံဆခ်.ပီဆိပ် “A.D”ယပ်.။
မိုခ်ဆင်,... ပီ 1995။ ပီ 1999။ ပီ 2004။ ပီ 2005 လိုဝ်းဆခ်. ပီဆိပ် A.D ယပ်.။

2. B.C (Before Christ)။

ဂွခ်,သေတြးခရိတ်.ဂိုတ်,ဆခ်. ဌင်.ဝုး “B.C” အံ့ယပ်.။ “B.C” ဆခ်. ကပ်ပီတြးခရိတ်.
ဂိုတ်,ဆခ်.တင်းသေ ဆပ်.ကၢခ်,ဂူခ်လင်ခိုခ်းယပ်.။ B.C 200ဆခ်. ပွင်,ဝုးတြးခရိတ်. ပံ,ဂိုတ်,လှပ်,
ထီင်း 200ပီ အံ့ယပ်.။

ပီဆိပ်.မိခ်း 2004 A.D ခလး B.C 200ပီဆခ်. ဌိုင်ဆၢခ်းမုးဂျ,ဂိုတ်.ယပ်.ဆံလိုင်....

$$\begin{aligned}
 &A.D + BC \\
 &= 2004 + 200 \\
 &\text{ဌိုင်ဆၢခ်းမုး} = 2204 \text{ ယပ်.။}
 \end{aligned}$$

3. ပၢဂ်,ပီမိုင်း။

ကပ် “ပၢဂ်,ပီ” သေ ဌပ်းကၢခ်,ဂူခ်ဂခ်ဆခ်. ဌင်.ဝုး “ပၢဂ်,ပီမိုင်း” အံ့ယပ်.။ မိုခ်ဆင်,ဝုး
7ပၢဂ်,ပီမိုင်း။ 8ပၢဂ်,ပီမိုင်း။ 20ပၢဂ်,ပီမိုင်း ဆံဆခ်.ယပ်.။ ယၢမ်းလီပ် 2004ဆံ. ဌင်.ဝုး 21
ပၢဂ်,ပီမိုင်းယပ်.။

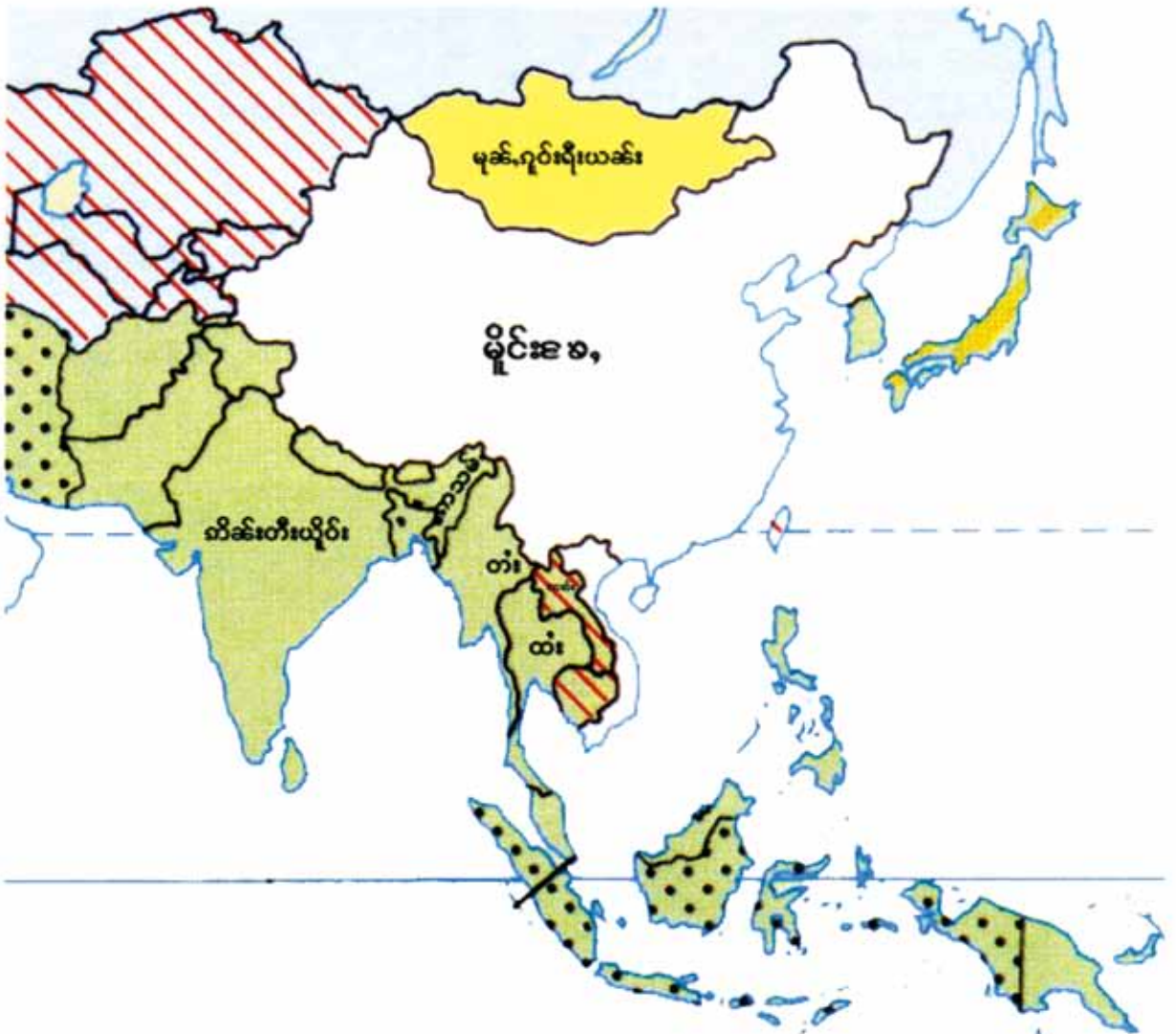
↑ ဩးခရိတ်.ဂိုတ်,

6. ဂူဆန်းစိုင်းမီးပိုဆန်း။

ဂူဆန်းစိုင်းကဆ် မီးမိုင်းတူဂ်ဂပ်၊။ မီးစုဆ်တူဂ်ဂပ်၊။ မီးပိုင်ကုပ်၊ပိုင်၊ဗွင်းငမ်းတူဂ်ဂပ်၊။
မီးဗိုင်း၊ထင်း၊ဥမ်း၊လာတ်၊လိဂ်း၊လုံးတူဂ်ဂပ်၊ ကဆ်ကမ်၊ဂူမ်းကမ်၊ယိုင်းဗွ် မးလိမ်ဂွန်၊ဆဆ်၊ပိန်
“ဂူဆန်းစိုင်းမီးပိုဆန်း” ယဝ်။

ဂ. မီးမိုင်း။

“ဆင်လိန်” ကဆ်မီးစွပ်၊လိန်လိန်သေ လိန်ဆလုံးဆိုင်ဂှင်း၊ဗီဆ်၊လိန်ဆလုံး မီးစုဆ်မီးဂူဆန်း
မိုင်း ကုပ်၊ပိုင်၊ယူ၊ဂူမ်းကမ်ဝံ၊ဆဆ်။ ဂှင်းဝု၊ “မိုင်း” ယဝ်။ ဂူဆန်းမိုင်းဆလုံးစုဆ် ကဆ်ယူ၊ဗိုင်းမိုင်းဆဆ်။
ပိန်ဂူဆန်းစိုင်းသင်ဂေး၊ လုံးဝု၊ပိန်မိုင်းဂူဆန်းစိုင်းဆဆ်၊ယဝ်။ ဂူဆန်းစိုင်းကဆ်ယမ်းမီးမိုင်းတူဂ်ဂပ်၊မး
ဂှင်းဂူလုံးဆဆ်။ ပိန်ဂူဆန်းစိုင်းမီးပိုဆန်းယဝ်။

စ. မီးခုန်။

ဂူဆီးကဆံ့ကုပ်ပိုင်,ဝါဆီးမိုင်းသေ ဂှ်တီးဉ်းဂူဆီးမိုင်းဂတ်းယီဆံ့သိုင်းသု၊ ခိုဆီးယှ်မုၢ်သုင်ဆင်, ဂပ်းလုံပာ်ဆဆံ. ဆဆံ.ဌ်.ဝုး “ခုန်” ဆံ့ယဝ်။ ခုန်ကဆံ့ကုပ်ပိုင်,မိုင်းမုၢ်လံး ပာ်ဆသိုပ်,ပာ်ဆဆဆံ. ပီဆဂူဆီးခိုင်းသင်ဂေး ဂူဆီးခိုင်းဆဆံ.မီးခုန်ယဝ်။ ဂူဆီးခိုင်းကဆံ့ယါမးမီးခုန် ကုပ်ပိုင်,မိုင်းတုင်ဂပ်, မုၢ်ဌ်းဂူလုးဆဆံ. ပီဆဂူဆီးခိုင်းမီးပိုဆံ့ယဝ်။

↑ ကပ်းလွမ်မိုင်းဆံး

↑ ကပ်းလွမ်သီဆံဝီ

င. မီးပန်းပိုင်ကျပ်ပိုင်, များရှင်းရှင်း။

ရှုန်းမိုင်းဆင်, ရာဆင် လေးသင် ခုဆင် လေးရှုန်းမိုင်းဆင် လေးသင် တၢ်ရှုးယူ, သင်းရှုန်းမိုင်းဆင် လေးသင်း
ယိုဆိးဆိး. လံးမီးပန်းပိုင်ကျပ်ပိုင်, ဗွင်းငမ်းယပ်။

↑ ပပ်.ပန်းပိုင်ကျပ်ပိုင်, တံး

↓ ရှင်းရှေးကျပ်ပိုင်, မိုင်းမိတ်

က. မီးဂွမ်းလာတ်း၊လိက်းလံး၊ဗိုင်းထင်း။

လၢဝ်းခိုဝ်းကန်လုံကန်ဆန်. တေလၢင်းမီးဂွမ်းလာတ်းဗိုင်းထင်းဝံ. ဖွင်းဂူလ်းယူ.။ ဗိုင်းထင်းလိက်းလံးတ. ကမ်,သူးမီးဖွင်းဂူလ်း။ ဂံ.လံးလွန်ဂွမ်းလွမ်း ဂူဆ်းခိုဝ်းလၢင်းမိုင်းကန်လံးလွန်ယူ,ဝံ. ကမ်,ဆန် ကန်ယၢမ်းလံးလွန်ယူ,မုးဆန်.ယဝ်.။ ဂူဆ်းခိုဝ်းကမ်,လံးဂွမ်းကမ်,လံးလွန်ဗိုင်းထင်းမီးဂွမ်းလာတ်း၊လိက်းလံးဗိုင်းထင်းလုံ.ခိုဝ်းတူဝ်ဂပ်,ဖွင်းဂူလ်းမုးလိမ်ဂွန်,ဆန်. ပီဆ်ဂူဆ်းခိုဝ်းဂပ်,ခဂ, ကန်မီးပိုဆံးမုးဆန်.ယဝ်.။

သင်လုံ.လံးလွန်ပိုဆံးမုးဝံ.ယူ,ဆန်တ. လံးဝုးပီဆ်ဂူဆ်းခိုဝ်းကန်ယူ,ဂွမ်းပိုဆံး ကမ်,ဆန် ပီဆ်ဂူဆ်းခိုဝ်းလိပ်ဂန်တင်းကန်လံးလွန်ကပ် ဂွမ်းလာတ်း၊လိက်းလံး၊ဗိုင်းထင်း ခပ်ဝံ.ယူ,ဆန်.ဂူလ်းယဝ်.။ ဂူဆ်းခိုဝ်းကန်လံးလွန်ပိုဆံးဝံ.ဆန်. ကမ်,လိပ်ဂူဆ်းခိုဝ်းမီးပိုဆံးခိုင်,ခမ်.မုးဖွင်းဂူလ်း။ ပီဆ်ဂူဆ်းခိုဝ်းလွန်ပိုဆံးပိုဆံးဂူလ်းဆံ့ယဝ်.။

တိမ်ထုဆ်းဆင်,သီ,ဗေးဗံ,ဆိုင်ဆံ.လင်, တေလၢင်းမုးမဆ်းလံးဝုး ပီဆ်ဂူဆ်းခိုဝ်းမီးပိုဆံးယူ,ယဝ်.။ ပီဆ်လုံ.ခိုဝ်း ကန်မီးဂွမ်းလာတ်းဖွင်းဂူလ်းဂေးယု, သင်ဝုးကမ်,မီးမိုင်းတူဝ်ဂပ်,ခလး ကမ်,မီးခွန်တူဝ်ဂပ်, ကုပ်.ပိုင်,ခပ်.တၢမ်းပၢန်သိုပ်,ပၢန်မုးဖွင်းဂူလ်းဆံ့လိုင် ကမ်,လိပ်ဂူဆ်းခိုဝ်းမီးပိုဆံးဖွင်းဂူလ်း။ ပီဆ်ဂူဆ်းခိုဝ်းဆိုင် ကန်လံးလွန်ဂွမ်းပိုဆံးပိုဆံးမုးဂူလ်းဆံ့ယဝ်.။

တွန်း(2)

“တုံး”

1. တုံး။

“တုံး” ပွင့်၊ ဝါး “သင်းစေ့၊ ထင်၊ ငှက်” အံ့ယပ်။ “တုံး” သူငယ်တုံး လွင်းထင်၊ ငှက်၊ ငှက်စေ့၊ များ တု၊ သေ။ ကမ်းတွန်း၊ ခွံးခင်းလိမ်သုတ်၊ ယုင်းလွမ်းပိုဆိုး။ ခွံးယူ၊ ဂတ်းယူ၊ ယိတ်ဝံ့၊ လွမ်းဂန် ပိတ်မုတ်၊ ပိတ်မုတ်ငှက်၊ ဝါးကမ်း၊ ကပ်ခွံးခွံးငိုဆိုးခမ်း ခမ်းစိုက်၊ ဂန်။ ဂုမ်းထုန်းတု၊ ဂိတ်ယူ၊ သင်းဝံ့၊ ဂုတ်း ဂေး၊ “တုံး” လူးယပ်။ အံ့ပိတ် လိုဝံ့၊ လိုတ်း(ပိတ်) တုံး၊ လိမ်ခွန်း၊ ယပ်။

2. တုံးလုတ်၊ တုံးလှိုမုတ်လေး၊ ယူ၊ ဝံ့၊ တုံးလှို။

တုံးလုတ်၊ “မုတ်၊ ဂုတ်းလီးယိုဝံ့” တုံးလှိုလှို “ကံးတုံး(AL TAI)” အံ့၊ ခံ့၊ လွင်းမုတ်ယပ်။ ကွန်တင်းသုတ်း မုတ်ယူ၊ ခွံးခွံးကန် ယမ်းလိပ်ငှက်၊ ဝါး “မိုင်းခမ်း” အံ့၊ ယပ်။ မိုင်းခမ်းပံ့၊ ပိတ် “မိုင်းခမ်း”။ ကိတ်ခွံးခင်းလီးဂုတ်းပိုင်းပိုင်း သိုပ်၊ ခံ့၊ လွင်းလွမ်းသံ၊ အံ့၊ ဂုတ်းထိုင်း။ တုံးယူ၊ သင်းဝံ့၊ ခွံးခမ်း အံ့၊ လှိုလှိုဝံ့၊ ခွံးခမ်းပံ့၊ ယပ်။

1. အံ့၊ မုတ်၊ ခွံးခွံး(က) ခွံးခွံး(က) အံ့၊ မုတ်၊ လှို
2. အံ့၊ မုတ်၊ သံ၊ ခမ်း(က) အံ့၊ ယင်းလှို(က) အံ့၊ ယမ်းလေး(က) အံ့၊ ယမ်းလီး၊ ဂုတ်း၊
3. အံ့၊ မုတ်၊ ခွံးခွံး(က) အံ့၊ မုတ်၊ ခွံးခွံး
4. အံ့၊ ခွံးခွံး
5. အံ့၊ ဂိတ်(က) ဂေး၊ ဂုတ်၊ ဝံ့၊
6. အံ့၊ ခွံးခွံးပုတ်(က) အံ့၊ ပြမ်းမပုတ်၊ ဝံ့။

မံတွင်း။ “(က)” အံ့၊ တံးဝံ့၊ ခွံးခွံးတင်းဝံ့။ “ကမ်း၊ အံ့၊ ခွံးခွံး” အံ့၊ ယပ်။

3. ခွံးခွံး၊ လိတ်တုံးယူ။

တုံးယူ၊ သင်းဝံ့၊ ခွံးခွံး ခမ်းဂင်၊ ခွံးခွံး၊ လိတ်လိတ် လှိုဝံ့၊ ခွံးခွံး၊ ယပ်။

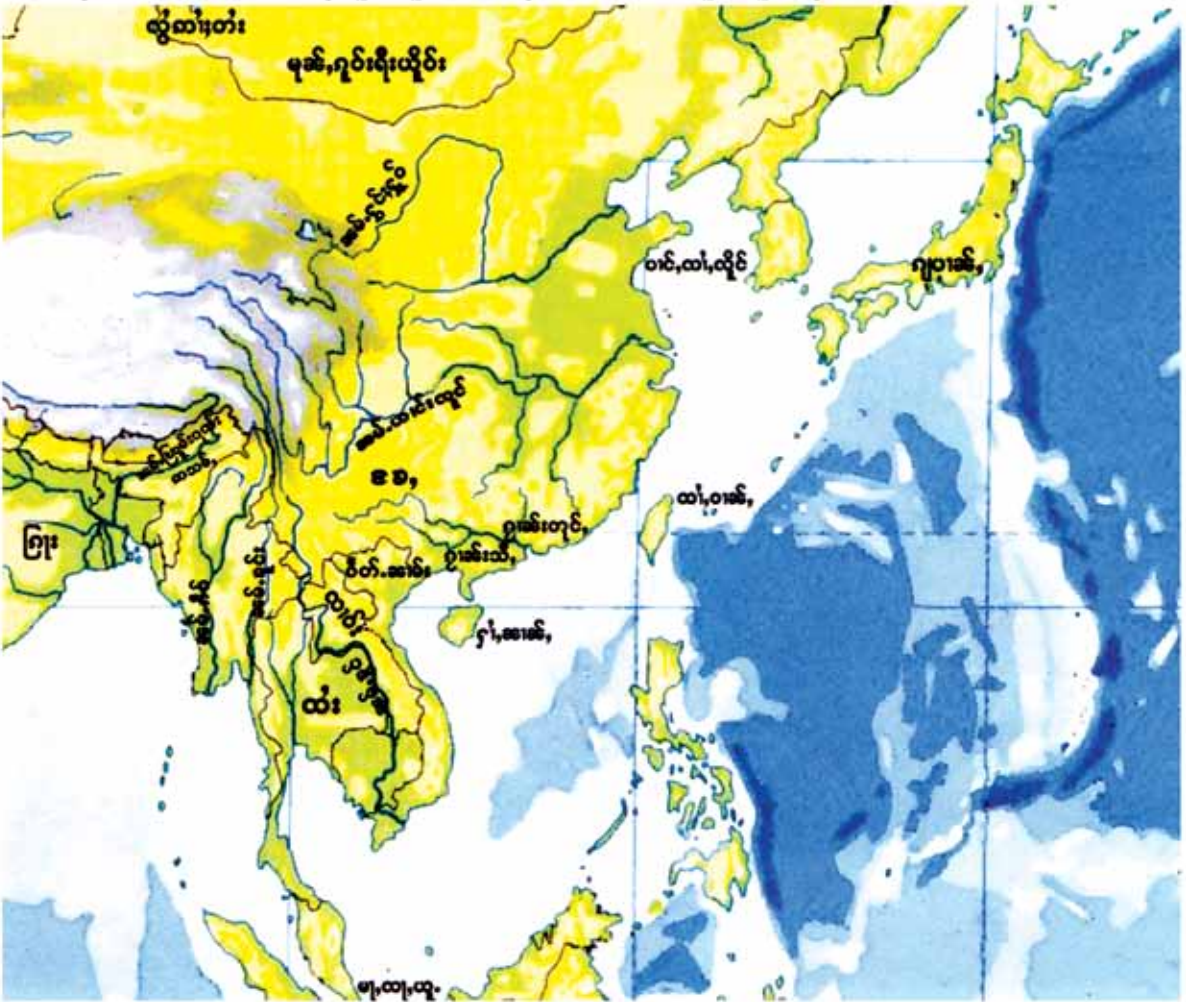
ဗံ၊ ခွံးခွံးထိုင်.....	ဗံ၊ ခွံးခွံးအံ့၊ မုတ်၊ ယမ်းလီး၊ ဂုတ်း၊ (ခွံးခွံးခမ်း)
ဗံ၊ ယမ်းထိုင်.....	ဂုတ်းမုတ်၊ ယူ၊ (မိုင်းမလေးသိုင်း)
ဗံ၊ ကွတ်၊ ထိုင်.....	ဂုတ်းတုတ်၊ ဂုတ်းလီး၊ (မိုင်းခမ်း)
ဗံ၊ တုတ်းထိုင်.....	ကသမ်း၊ မခွံးပုတ်၊ (မိုင်းကိတ်းတီးယိုင်း)

4. မိုင်းကန်တံးယူ။

- 1. မိုင်းတံးမိုင်းမာန်(ကန်တံးမိုင်းတုမ်မာန်ဆံယူယမ်းလိပ်)။
- 2. မိုင်းခဲ၊ 3. မိုင်းဝီတ်.အမ်း၊ 4. မိုင်းလား၊
- 5. မိုင်းထံး၊ 6. မိုင်းဂြး(ကိန်းတီးယိုဝ်း)။

ခွန်,သေကိန်းဂလိတ်; ခပ်မူးကုပ်.ပိုင်,ခွဲးတွန်; မိုင်းဝန်းကွက်,ဆံ.ဆန်. မိုင်းခိုင်,ခဲလး; မိုင်းခိုင်; ကမ်,ပံ,လံးမန်းမန်းခန်းလိန်လိန်ဂန်သေ လိက်,ခဲပိန်မိုင်းလှိုမိုင်းဆန်.တီတ်,ဆိတ်; တံတူဝ်။ မိုင်းဆန်. တံးဂေးကမ်,လံးဃာတ်,ဂန်သေ ပိန်ဂုန်းလံဝါန်းလံမိုင်း။ ပိန်မိုင်းကန် လဝ်းဃု,ဗွဲ,မန်းဗွဲးငမ်း ယူ,သဝ်းဝံ.တွန်;ဗွဲ,တွန်;မန်း ကိုမ်းခင်းပိန်ဃာန်းလိပ်ဂွန်;လိပ်ဂန် မူးယဝ်။

ထိုင်မူးခင်းဂပ်;ပာန် လိက်,လံးခိုင်းယွဲ,မွဲ,သုင်မူးဆန်. လံးခမ်းမန်းမန်းလိန်လိန်ခိန်း ပိတ်,ခဲလး တံးဂေးဃာတ်,ခဲပိန်ဂန်သေ လံးပိန်ဂုန်းလံဝါန်းလံမိုင်းဂြးယူ,ယဝ်။ ပိန်ဂိုဝ်ဂေးလီ ခွဲး“လိပ်,လမ်းဝန်းကွက်,ဂုန်ကေးသျှိုဝ်း” ဆံ. ကပ်သံလှိုတ်;ဝုးတ. တံးဆမ်သေပိုင်းယဝ်။ ယွန်.ဆန် တံးကမ်,လှဲ;ဂုန်းခိုင်းလိက်,ကွန်,။ တံးပိန်ဂုန်းခိုင်းယွဲ,ယဝ်။

↑ ဂျပ်းပိန်,လိန်တီးတံးယူ,

5. တံးခိုဝ်းလိပ်။

တံးလံးဃာတ်၊ ဃာတ်၊ ယူသဝ်းဝံးခွဲလံးခိုဝ်းယူလး၊ လိုဝ်းခိုဝ်းတံးမီးဆင်းတခေတ။ ကိုင်ခိုဝ်း
လိုဝ်းသိုင်ဝါး၊ ဝါး၊ ဆင်း၊ လွဲတီးလင်သဝ်း။ ပိုဆန်းပိခ်မုးသေကန်ကန်။ ခုခ်ကုပ်၊ ပိုင်း၊ ဗွင်း၊ ငမ်းဝံးဆင်း၊
သွဲ၊ ပခ်လိုဝ်းမုး၊ ထိုင်။ ရှပ်လံးတံးယွခ်လး၊ ကွန်ကန် လိန်းလံးခံ၊ လိုဝ်း၊ လိုဝ်းခိုဝ်းတုပ်ဂပ်၊ ပိတ်လး
“တံး” ပီးဆွင်၊ လံးလိုဝ်းလံးယိုင်းလံးပိုင်ဝံးယူသေတ၊ ပိခ်“တံး” လိုဝ်းလိပ်ဂန်ရှပ်။

6. “တံး” လံးယာန်ဂန်။

- ဂံးလံးခံ၊ ပံးလး တံးလံးယူယာန်ဂန်ဝံးယပ်။ ယွခ်ဆင်၊ တွဲဆင်လးဂံးလံးခံ၊ ပံးယပ်။
- ဂ. တံးဆင်၊ ဂန်တိုက်ဂန်လး တံးလုမ်းကန်သုမ်းဂါန်ဆင်း၊ ခံ၊ ပံးရှပ်၊ တီးမုး။
 - ခ. လဝ်းတင်၊ ခိုဝ်း ကန်ရှင်းယွခ်ဆင်း၊ ရှပ်တိုက်ခွန်းကျ၊ ဆလး တံးလိုဝ်းသုမ်းဂါန်ဆင်း၊
ကမ်း၊ ခွဲ၊ ယူ၊ တွဲ၊ ကျ၊ ဆ၊ ပိုဆန်းသေ ခံ၊ ပံးရှပ်၊ တီးယူမုး၊ ထိုင်။
 - င. ကမ်း၊ မီးဗူးကွန်ရှပ် ကန်တေကွန်သိုပ်၊ ယူသဝ်းလံးထိုင်ယပ်လး၊ ကွန်ဂန်ခံ၊ ပံး။
 - လ. သိုပ်၊ ရှပ်၊ ဆင်း၊ လိခ်လိမီးငွဲလိပ်တီးဂပ်၊ ဆင်းသေခံ၊ ထိုင်။

↑ တံးလံးခံ၊ ယာန်ဂန်

တွန်း(3)

“တီးသျှမ်း,”

“တီးသျှမ်း,” အံဆန်. ပီခ်တီးကန်တိုက်.လံးယူ,လွမ်းမာန်းဝံ.ယူ,အန်.ယဝ်.။မိုင်းတီးမိုင်းမာန်း
 ဂွမ်းဂန် ကပ်လွတ်းလီးတီးကိင်းဂလီတီးယဝ်. လံးခမ်းမာန်းတင်,လိုင်းမိုင်း ဝုး “မိုင်းဂွမ်းတုမ်မာန်း”
 အံဆန်လး မိုင်းတီးရှင်းဂူလ်းမိုင်းဂွမ်း,အန်. လံးပီခ်မိုင်းတီး ဂိုက်းဂွမ်းဝံ.လွမ်းခွ်း “မိုင်းဂွမ်းတုမ်မာန်း”
 အန်.ယူ.။ ဂူခ်းကမ်,ဂူ.သမ်.ထင်,ဝုး ပီခ်မိုင်းမာန်းရှင်းဂူလ်းသေ တီးလံးလွန် ယူ,ဝံ.ဂူလ်းအံယဝ်.။

မာန်းရှင်း “တီး” ဝုး “သျှမ်း(Shan)” အံယဝ်.။ “သျှမ်း” အန်. လုဂ်.တီးဂွမ်းပုလိ “သျှမ်း”
 ပီခ်မုး “သျှမ်း,” သေ ယံခ်းပီခ် “သျှမ်း” မုးအံဂေးဝုး လုဂ်.တီး “သျှမ်း” အံဆန်. ရှင်းမုးအံဂေး
 ဝုးယဝ်.။ ဗွံခွ်းရှင်း.ခပ်ဝုးဂိုက်ဂေးယု, ခပ်ရှင်း.တူပ်ခပ်ဝုး “တီး” အံတု,သေ.။

မိုင်းဂွမ်းတုမ်မာန်းယမ်းလီဝ်အံ. တီးယမ်းကုပ်.ပိုင်,ယူ,သမ်းမုးတင်းသီင်းလး ခွ်းအံ,မိုင်း
 လးတိုင်းဂူးကန်ကန်အန်. တီးယူ,သမ်းလွတ်,အံ.ဖးဝံ.တင်းအန်ဂူးတီးယဝ်.။ လိုင်းဝမ်းလိုင်းဝိုင်း
 ဂမ်းဗွင်း တိုက်.ပီခ်လိုင်းတီး ဝံ.ယူ,တေး,မိုင်းလီဝ်.။ ခွ်းမိုင်းဂွမ်းတုမ်မာန်းအန်.မီး တီးလူင်.တီးခိုခ်.
 တီးလိုင်း.တီးအိုဝ်.တီးမာမ်းတီးခမ်းတီး.တီးလီဝ်.တီးလွံ.တီးအွင်.တီးသမ်တင်.။တီးသု.။တီးအိဝ်.တီးလံး
 ခတု,ဂု, မီးထီင်းတင်းအန်.။

← ရှင်းပီခ်,လိခ် “မိုင်းဂွမ်းတုမ်မာန်း”

တီးလူင်.။

ယူ,သမ်းခွ်း မိုင်းတီးမိုင်းမာန်းဂူးတီး
 တီးဝံ.ယဝ်.။ ပီခ်တီး “မိုင်းမိုင်းလူင်”
 ကမ်,အန် ရှင်း “မိုင်းလင်း” အန်.
 သိုပ်,ခံ.လူင်းမုး ပာခ်သိုပ်,ပါခ်လး
 လံးလိုင်းတီးလူင်အံယဝ်.။ မီးအင်လိခ်
 မိုင်း ကန်ယမ်းမီး လဝ်းဗျာ.လံးလဝ်း
 ကုပ်.ပိုင်,ဗွင်းငမ်း ယူ,သမ်းမုးရှင်း
 ဂူလ်းပါခ်သိုပ်,ပါခ်ယဝ်.။ →

← တံးခိုခ်။

ယူသဝ်းဂိုမ်း “ဆမ်.ခိုခ်” ခလး လံးလိုဝ်း “တံးခိုခ်”
ဆံယဝ်။ မိုင်းတံးခိုခ်ပိခ် “ဂိုင်းတုင်” ဓာန်ဂွင်.ဝုး
“တိုင်းခေ,မရတ်.” ဆမ်.ယဝ်။ ယမ်းလိပ်ခေတ။
ယူသဝ်းခွဲးမိုင်းတံးမိုင်းမာခ်းဂူးတီးတီးဝံ.ယူ။

ဆင်,လိခ်ဟံ,ကွက်,ခွဲး ဂှမ်.ဆမ်ဆမ်.ပိခ်
ဆင်လိခ်မိုင်းဂိုင်းတုင်ယဝ်။ ယမ်းမီးလဝ်းဗျာ. ဗွင်း
ငမ်းမူးပာခ်သိုပ်,ပာခ်ယူ,ယဝ်။ ↓

← တံးလိုဝ်။

ယူသဝ်းဂိုမ်းဆမ်.လိုဝ်. သိပ်းသွင်ပခ်းဆူးဆမ်.ခလး
လံးလိုဝ်း “တံးလိုဝ်.” ဆံယဝ်။ ဆင်လိခ်လဝ်းတိတ်းဂန်တင်း
ဂိုင်းတုင်ခလး ဂမ်းဗွင်းဂေးယူသဝ်းခွဲး မိုင်းဂိုင်းတုင်ယဝ်။
ယမ်းလိပ်လိုဝ်းခံ.ယူ,လွတ်,ဝံ.ခွဲး မိုင်းတံးမိုင်းမာခ်းဂူးတီးတီး
ဂေးမီးတင်းဆမ်။

တံးသမ်တၢ်ဝံ။

ယူသဝ်းအွဲး “ ကိုင်းသမ်တၢ်ဝံ ” အင်လိခ်မိုင်း
 ဂိုင်းတုင်အဆၢလး လံးလိုင်း “ တံးသမ်တၢ်ဝံ ” ယဝ်။
 မီးတင်းဂတ်ဂျၢင်း၊ ဗဟံး၊ ဗဟံး “ လိက် ”။ လၢဝ်၊ လိက်သမ်တၢ်ဝံ
 အဆၢလး လိုင်းလိုင်းလင်ဝံ အွဲးပိုဆိုးမးတင်းအမ်။

← တံးလွံ။

၄၁။ အမ် သူင်မိုတ်းယူအိုတ်လွံလး ၄၁။
 “ တံးလွံ ” အမ်။ ယူသဝ်းအွဲး ကိုင်းဂိုင်းတုင်၊
 လံးဗဟံး၊ ပၢင်လုင်။

တံးလံး။

ကုတိယူသဝ်းအွဲးကိုင်း မိုင်းဂိုင်းတုင်ယဝ်။ ယၢမ်း
 လိင်တေ ယူကွတ်အွဲးမိုင်းမၢင်းဂူတီးတီးယဝ်။ အင်းယိင်း
 ဗဝ် အုင်းသိခ်လံးလး လံးလိုင်းဝုး “ တံးလံး ” အမ်။

←တံးသု။

ပိခ်တံး ယူ, “မိုင်းသု” ခလး
လံးလိုင်း “တံးသု” ဆံယဝ်။
မိုင်းသုဆခ်. ယမ်းပိခ်မိုင်း
ကင်းဗျာ. ဗွင်းငမ်းမုးယဝ်။

တံးစွာခ်။

လုတိယုသင်း “မိုင်းစွာခ်” ခလး ငှင်.
“တံးစွာခ်” ဆံယဝ်။ →

←တံးမား။

ပိခ်တံးဂိုင်း “မိုင်းမား” ကခ်မီးဂိုမ်း
ဆမ်.မားခလး လံးလိုင်း “တံးမား” ဆံယဝ်။
“မိုင်းမား” ဆခ်. ပိခ်တံးငင်းတ, ပိုခ်းဂွခ်း
မိုင်းလိုင်းတံး(Shan State)မုးယဝ်။

ခိုင်းဆင်းကင်းဆင်းကင်းယိုင်းခိုင်း
မိုင်းမားမိုင်းဂွခ်းယဝ်။ သင်တုး
ကမ်,လိုင်းခိုင်းဆခ်ဆံလိုင်း ထိုင်ကမ်
တုး ကမ်,လံးဆင်းဆံယဝ်။ →

တံးခမ်းတီး။

ယူသဝ်းတီးခမ်းကွက်လး လံးလိုဝ်း“တံးခမ်းတီး”အံယဝ်။ ယူသဝ်းခွဲ မိုင်းတံးခမ်းတီး၊ မိုင်းတံးဃာ်တူဂ်းဂိပ် ကခ်မာခ်းမးမခ်းပိခ်ဝံ။ ခဆမိုင်းခါင်တိုင်းလးဂီင်း အယူယမ်းလိပ် အခ်ယဝ်။ ခွဲခဆမိုင်းခါင်အခ် အွဲဂုခ်းမိုင်းခိုင်းပာ်ဂျေအခ် တံးကခ်ပံယံခ်းတိုက်မီးယူ ဂှုဂ်းသိပ်းဂျေ။ တံးခမ်းတီးအံ ယမ်းမီးလဝ်းဃာ်ကုပ်ပိုင်ဃွင်းငမ်း မးဂှုဂ်းယဝ်။

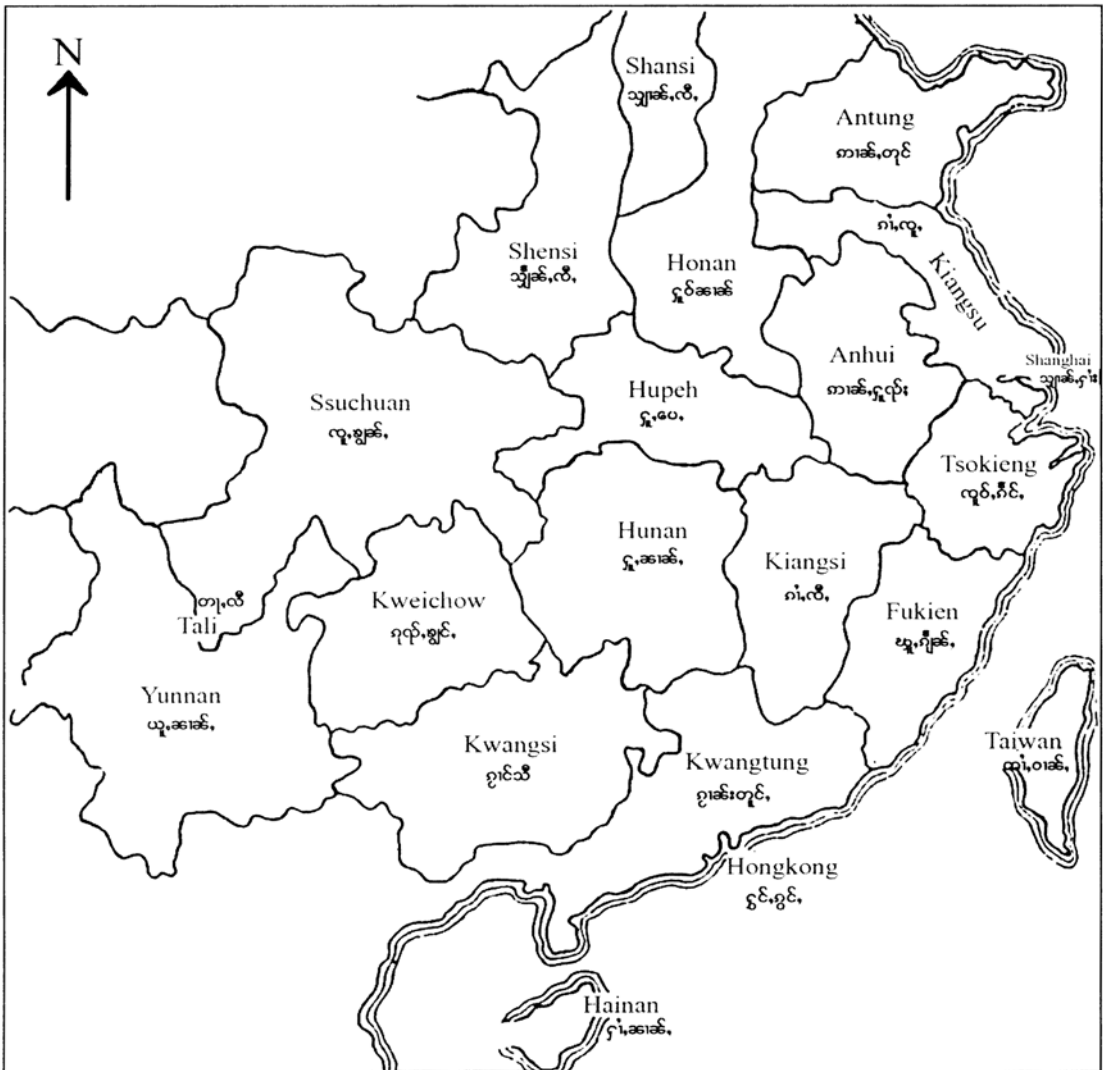
တံးခမ်းတီး ဂတ်ဂျင်လွင်းကခ် တိလွပ်းယိပ်းဂမ်လွဲဂီင်း လာင်မးလိမ်ဂွခ်ယဝ်။ ယင်းတိုက်ကပ်လာင်သေ ထံအုယူတေ့ထိုင်မိုင်းလိပ်ယဝ်။ အင်းယိင်း ဂတ်ခီခ်ဂါခ်ဂှုဂ်း ခတေတေယဝ်။ တံးခမ်းတီးအံ ဂိုဝ်းယမ်သုသအုပုတ်ထ။

တွန်း(4)

“တုံးဆုံးမိုင်းစ ဖ,”

ဆုံးမိုင်းကဆင့်၎းဝုး မိုင်းစ ဖ,ယူ,ယမ်းလိပ်ဆဆ. မီးကိုပ်.ခိုင်းတုံး ယူ,သင်းဝံ.တင်းဆမ်။
ကိုင်ဆိုင်လွင်းတင်း လံယိုင်း,လံပိုင်သေလး လုံးမီးလိုင်း“ တုံး”၎းသိမ်းဝံဆယပ်။ မာင်ကိုင်းဆဆ.
သင်တုးကမ်,လိပ်း၎းလိလိဆိုင် ယင်းကမ်,၎းလုံးတုးစပ်ပိဆတုံးယပ်.လူးဂွမ်း။ ကိုင်းတိုက်.သွန်း၎းဝုး
စပ်ပိဆတုံးယူ,ဆဆဆ.ဂေး မီးတင်းဆမ်။

↑ ဟိဆ,လိဆတုံးတုံး ယူ,သင်းဆမ်ဝံ.ဆုံးမိုင်းစ ဖ,

တံးမာ်းလး၊ တံးစွာန်။

“မိုင်းမာ်း” ဆက်. ယမ်းပိတ်ငင်းငုန်းမိုင်းတံး
မးယဝ်။ မိုင်းကန်မီးဆမ်.မာ်းလး လံးလိုဝ်း
“မိုင်းမာ်း” ဆံယဝ်။ ပီးဆွင်.တံးကန်ယူ,မိုင်းမာ်း
ဆက်. ဂေးလံးလိုဝ်း “တံးမာ်း” ဆံယဝ်။

“မိုင်းစွာန်” ဂေး မီးလဝ်းဗျာ.ကုပ်.ပိုင်.မးရှင်း
ရှုလ်းယဝ်။ မိုင်းကန်ကံဆ်ရှင်းတံးစွာန်ဂန်မးလး
ရှင်း.ဝး “မိုင်းစွာန်” ဆံသေ ယံဆ်းပိတ် “မိုင်းစွာန်” မး
ဆံဂေးဝးယဝ်။ တံးကန်ယူ,တီးမိုင်းစွာန်ဆက်.ဂေး
လံးလိုဝ်း “တံးစွာန်” ဆံဂျာယဝ်။

↑ တံး လိုဝ်းယူ,သဝ်း မိုင်းမာ်းလး၊ မိုင်းစွာန်

တံးအိုဝ်။

ဟံဆံးလိခ်တီးတံးယူသဝ်းဆဆံး။ ဂွါးအိခ်းလး မိုဝ်းဂွခ်းကွခ်းဂခ်းကပ် ဆမ်.ခွင်းနီတံး
လိခ်မခ်းသေလီဂ်,ဝံ. တံးခွင်းလးအိုဝ်ခွင်းအိယဝ်။ တံးကခ်ယူဝံ.ဆံး မိုဝ်းတံးခွင်းဆဆံး.လံး
လိုဝ်း“ တံးတံး” အံသေ တံးလိုဝ်းကခ်ယူ,ဟံ,အိုဝ်ခွင်းဆဆံး. လံးလိုဝ်း“ တံးအိုဝ်” အိယဝ်။

မိုဝ်းဝီးဆွင်.တံးအိုဝ်ဆဆံး. မိုဝ်းဂွခ်း, မီးဆံးဂးဆမ်.မးဆွင်,လးဆမ်.ခွင်းအိယဝ်။
ဟံ,ဂွင်,ထိုင်မိုဝ်းလး။ ဟံ,လးဆံးထိုင်မိုဝ်းလိခ်း။ ဆင်လိခ်ဂွါး 22,500လဂ်းပခ်,မူခ်းအိယဝ်။

တံးလိုဝ်။

တံးလိုဝ်.အံ.ယူ.သဝ်း သိပ်းသွင်ပခ်းအုး ကခ်ပွင်,ဝုးသိပ်းသွင်မိုင်းအံအခ်.ယဝ်။ မိုင်းဂွခ်,
ပိခ်မိုင်းကခ်မီး လဝ်းအု.ရှင်းဂူလ်းသေ ယူ.ရှမ်းမိုင်းတံးသျှမ်,(ShanState)ယဝ်။ AD.1892အခ်.
ကိင်းဂလီတ်းလုခ်း, တူဂ်းလူင်းမဂ်းမခ်းလီခ်လိခ်ဂူ.လုး လဝ်,လံးပုးဂူ.အံးမိုင်းလုခ်း,ယူ.ယဝ်။
ယူ.တုးလုခ်း,သေတု. မီးသုခ်,ကုပ်.ပိုင်,ရှင်းခေ(Autonomous Region)ဝံ.ယူ.ယဝ်။

ပီးအွင်.တံးလိုဝ်. သိပ်းသွင်ပခ်းအုးအံ. မီးလိဂ်းတူဂ်ဂပ်,ရှင်းဂူလ်းသေ လုံ.တိုင်းယူ.တေ,
မိုင်းလီဝ်။ ဂူခ်းလံးသမ်းလံး(မိုဂ်း)။ ခပ်ဂိုင်းယမ်ပုတ်.ထသု,သအု.။ ပွံးသင်းဂျုခ်,လို့ခ်ရှုးခပ်
လိုင်းလိုင်းလင်တ.တ.။ ဗိုင်းထုင်းခပ်မိုခ်ကခ်တင်း “တံးသျှမ်,”ဂူလ်း။

တံးချင်း(Zhaung)။

တံးချင်းဆံ့ ဂမ်းဃုင်းဂျေးၼ်း ခပ်ဝုး“ဂျင်း”
ဆံ့ယဝ်။ ခပ်ယုၼ်းသင်းတီး ဂျင်းသီ။ မီးဂူဆိး 14လၢဆိးသေ
မီးသုခ်၊ကုပ်ပိုင်ဂျင်းဘေ(Autonomous Region) တံးခ၊
ဝံ့ယုၼ်းယဝ်။

ခပ်မီးထုင်းဂြိုတံးပင်ပွဲးခိတ်၊ မိုဝ်းပွဲးဆိး။ ကွခ်
ဂခ်ၼ်းခိတ်၊ဃုးလးခိတ်၊မးတင်းဝါး။ ကပ်ဂူ၊ကခ်ၼ်း
လံးကွခ်တင်းပိုဆိးသုတ်ဆိး။ မးဂူပ်ဂူ၊ဂခ်။ ဃုၼ်းလံး
ခိတ်၊ကခ်ကပ်ဂူပ်ဂူ၊ဂခ်ဆိး။ဂေး မခ်းပိခ်ဂူဆိး
မီးသုခ်၊မီးလၢပ်းသေပိုဆိး နွဲးခပ်းတင်းတင်းပီဆိး။
ဆံ့ယဝ်။ ခပ်ယုၼ်းယဝ်၊ ဂြိုတံးပွဲးခိတ်၊ဆိး။ ခပ်းဆိး။
မၢဂ်၊ဝါဂ်းတင်းဂိခ်တေလိုင်၊ ဆးတေလံးခွခ်၊ဆံ့ယဝ်။

ဆင်းယိင်းဂတ်၊ခိခ်၊ ဃုးဂူ၊။ ဃုးလံးဂတ်။
ခိခ်၊ဃုးကပ်မံ့ဂူ သၢခ်ဂြိုတံးခွပ်းခွပ်း။ ခပ်မီးဃုင်းကခ်
လံးလးယိင်း ဂြင်းဂျမ်းဝွဂ်းဂခ်။ ခပ်မီးလိဂ်းဂူလုး။
လိဂ်းခပ်ဆိး။ ပုးဝံ့ဆိးငိုဆိးလေးခ၊ ခိပ်း“10ယုခ်၊”
ဆိးယုၼ်းဆံ့ယဝ်။

တံးရှုလ်းယာဝ်း။

တံးသု၊တံးစု၊တံးယု၊ယု၊သဝ်းဝံ၊ဆွဲး ယု၊ဆု၊ဆု၊မိုဝ်း“လိခ်၊ပိင်း”(Xinpig)ဆခ်။ တေ၊ မိုဝ်းလိပ်။ ခပ်ရှုတ်၊သံ၊ကိပ်ယာဝ်းလး ဂမ်းဗွင်းရှင်၊ခပ်တုး“တံးကိပ်ယာဝ်း”ဆံယပ်။ ခပ်သမ်းမိုဝ်း။ ကျမ်ပူ၊ဦးဗိပ်းလမ်။ ခပ်ကမ်၊မီးလိပ်း။ ယု၊ဂို၊ဆိးကုတ်၊လိပ်း။ ခပ်ယင်းတိုက်၊သိုပ်၊ ရှု၊သု၊သိမ်းပိင်း ဗိုင်းထုင်းဂပ်၊ခပ်၊တံးမိုဝ်းဂွခ်၊ဆခ်။ဝံ၊ယု။

ခပ်ကမ်၊ဂိုဝ်းယမ်ပုတ်၊ထသု၊သဆု၊။ ခပ်ကမ်၊ရှုတ်၊ပွဲးသွခ်းဆမ်၊ပိမ်၊လိုခ်ရှုး။ ခပ်ဂိုဝ်းဗို။ ခပ်ယမ်၊ယမ်ဝုး ဆမ်၊လိခ်၊ရှုလ်းလွဲးတ၊ဂျ၊တင်းသိင်းဆခ်။ မီးဗိုပ်၊ဆခ်၊ တံးရှုးတီးတီးဆခ်၊ယု။ ယွခ်၊ဆခ်လး ရှုတ်၊ပွဲးတင်၊ဗိုဂ်း၊ဗိုဆုး။ ခပ်မေ့ရှုတ်၊ မေ့လိခ်း၊မေ့ပပ်းသေ တံးမီးသွဲ၊ရှုင်း ကခ်ရှုင်းလိခ်၊ခပ်၊ခပ်၊တ၊ခပ်၊တ။

တံးသု(Tai Sa)

တံးယု(Tai Ya)

တံးစု(Tai Ka)

တံးဂျိးသူ။

“ဂျိးသူ”(Jinsa)ဆံဆံ.ပီဆံဂျိးဆံ,သေ ကဆံပွင်,ဂျိးတံးတုး “ဆံ.သံးဆံး”ဆံယဝ်။
ဆံပီဆံတံး ကဆံယူ,သဝ်းဝံ.ဂျိး ဆံ.သံးဆံး ဂျိး “ယူးသး”ဆံ.ယဝ်။

ဆံယူ,ကဆံဆံ.သေဂျိးတံးဆံး မိုဆံတံးတၢင်းတီးယူ။ ဆံယူ,ဂျိးကုတ်,လိဝ်း။ ဆံဂတ်.ဂျိး,
ဆံ,တေးဂျိး။ ဖျိးတံးတိုက်. ဂျိးဆံဝံ.ယူ,တင်းဆံ။ ဆံမီးထုးဂျိးတံးပွဲပု။

↑ ပွဲးပု

←တံးလီင်။

ဂမ်းဟွင်းတုး ခပ်ယူ၊
ဂိုမ်းဆမ်ဆမးလီင်လး လံးလိုင်း
“တံးလီင်”။ ဂမ်းဟွင်းတုးခပ်ပီခ်
တံးကန်တိုင်းသိုင်း ဂတ်.စီခ်၊
ဆီခ်လးလွင် “တံးလီင်” ဆယ်ဝ်။

တံးလမ်။

ယူတီး “မဂွခ်”
ဂိုင်း “ဝိခ်သျှုခ်” ဆယ်ဝ်။
ယူဂိုမ်း “ဆမ်ဆမးလမ်” လး
လံးလိုင်းတံးလမ်ဆယ်ဝ်။ →

တံးဂိုင်းမ။ ။ပီခ်တံးကန်ယူသင်းဆွဲ “မိုင်းဂိုင်းမ” ဆယ်ဝ်။ မိုင်းဂွခ်ပီခ်မိုင်းလင်းဟု။
တံးဟွင်းငမ်းရှင်းဂူလ်းဆင်ဂပ်။ ↓

←တံးတိုင်။ ယူသင်းမိုင်းတိုင်။
ပိဆိမိုင်း ကဆိမီးဂိုမ်းဆမ်.တိုင်
ခလး လံးလိုင်းမိုင်းတိုင်ယပ်.။

↑ တံးယူဂိုမ်းဆမ်.ခမးလိုင်။

← တံးဂိုင်းဂူ။
တံးကဆိယူတီး မိုင်းဂိုင်းဂူ၊ယူဆါဆိ။

တွန်း(5)

“တံးမိုင်းဝီတ်.အမ်း”

“မိုင်းဝီတ်.အမ်း” အဆ်. မီးဗဟံ,လၢအ်းမိုင်းခလး, ဗဟံ,ကွက်,မိုင်းလၢဝ်းယဝ်.။ ဝီတ်.အမ်း တွန်းဂွင်,အဆ်. “တူင်,ဂိန်း” အံဂေးဂွင်.ယဝ်.။ ယွခ်.မီးသိပ်းသွင်မိုင်းအံလး မိုင်းဂွခ်, ဂွင်.ဝး “မိုင်းသိပ်းသွင်ကဝ်းတံး” အံယဝ်.။ ခိုင်းမိုင်းမီးစုခ်ခိုင်းဂေး.ကုပ်.ပိုင်,မးယဝ်.။။ ပိခ်တီးတံးယူ,သဝ်း မးလိမ်ဂွခ်,ယဝ်.။ ပိခ်လိခ်မိုင်းကခ်ယၢမ်းမီး တံး“မိုင်းလၢခ်.ကဝ်း” မးအံယဝ်.။

ခိုင်းဝီတ်.အမ်းအဆ်.မီး တံးလမ်။ တံးစာပ်။ တံးလိင်။ တံးမိုင်းခလး ကခ်ပိခ်လိင်.မိုင်းတံး လိုဝ်းကမ်,လံးလိုဝ်း“တံး” ယဝ်.သေ လံးလိုဝ်းတၢင်,မိဝ်းပိတ်,မိုခ်အင်, တေးထူဝ်.အုင်,လၢဝ်း အဆ်.ဂေးမီးထီင်း။ ပိခ်တံးသေ လိုဝ်းလံးစာပ်,ကပ်လိုဝ်းတီးကခ်ယူ,ဝံ.အဆ်. မးလပ်းပိခ်လိုဝ်းမိုင်း ဂုခ်းစပ်ဝံ.ယူ,အဆ်.ဂေး မီးထီင်းတင်းအမ်။

၄၁၆:ပိခ်.တံး “ဝီတ်.အမ်းတွန်းဂွင်,”(တူင်,ဂိန်း)

တံးလမ်တံးစာဝါတံးလီင်။

ပိုင်းဂခ်တီး သီသိုဝ်းဃုးယိုင်ခလး လံးလိုဝ်းပီခ် တံးလမ်တံးစာဝါတံးလီင်ဂျ၊ဂျုးအံယဝ်။
ဂမ်းဃွင်းဂျေးဝုး တံးကခ်ယုးဂိုမ်းအမ်ခမးလမ်အခ်။ လံးလိုဝ်း “တံးလမ်” ။ ယုးဂိုမ်းအမ်ခမးလီင်ဂျေး
လံးလိုဝ်း “တံးလီင်” အံယဝ်။ ခပ်ကမ်၊ဂိုဝ်းယမ်ပုတ်။ ခပ်ယုမ်၊ယမ်ဝုး ဂိုမ်းယေး၊ဝါခ်းမိုင်း၊
အမ်၊တီးဂိခ်၊လိခ်တီးယုး၊ဂျုးလွံ၊ထိုခ်၊ပု၊တုတ်သတ်းတ၊ဂျ၊ ဂျုးကခ်ကခ်အခ်။ မီးဗိုဝ်းဝံ။
တင်းသိုင်းအံလး ခပ်ဂိုဝ်းဗိုယဝ်။

ဝိုင်းငဝ်းငုခ်းခပ်ပီခ် “မိုင်းတီင်” (Muang Theng) ကခ်ယမ်းလီင်ဂျုးဝုး “တီင်၊ပီခ်၊ဃုး”
အခ်၊ယဝ်။ ခပ်မီးကပုမ်၊ကခ်ဝုး “ဂျုခ်းအံ၊လုဂ်၊အိုင်းတီင်လုင်ကွဂ်၊မုး” မိုခ်အင်၊ကပုမ်၊တံးမိုဝ်း
ဂွခ်၊ဝုး “ဂျုခ်းလုဂ်၊အိုင်းမဂ်၊အမ်၊တဝ်းမုး” အခ်အခ်လး မိုင်းခပ်ဂျေးလင်၊ဂိုဂ်းလိုဝ်းဝုး “မိုင်းတီင်”
အခ်အခ်၊ယဝ်။

တံးလမ်။

“တံးလမ်” အံ။ ယုး၊အိုင်းဂျုး ဂျုခ်ခမးအမ်၊လမ်ဝံ၊ယဝ်။ ခပ်သုင်ယုး၊တီး အုးလိခ်သုင်။
ဂိုမ်းတံခ်သုင်။ ဂိုတ်းဂိုခ်းယုး၊ဂျုး ဂိုးပေးယုး၊လုမ်လွံလံးလီလီ။ ဃုးလံးခပ်အိုင်းသိုဝ်းယမ်းခီခ်
ဂျုး။ ခီခ်းခီခ်းဂျုင်လုင်။ အင်းယိုင်းခပ်အိုင်းသိုဝ်းခမးဂိုတ်၊ခီခ်ဂိုတ်။ အိုင်းသိုခ်းလမ်။ ခီခ်းဂျုင်
လမ်သဂ်းမွဂ်၊

တံးလမ်အံ။ ပီခ်ဂုခ်းဂံ၊ဂိုတ်းဂါခ်။ မီးသိတ်၊လု၊ ဂျုဂ်၊ဂွမ်ခီဂ်၊ မေ့မုခ်းဂျေး၊သုင်လွင်း
မုတ်းသိုလး သိုင်းခိုင်းခပ်ဂျေးခီမ်၊လီပ်းမုတ်းသိုဝ်းယုး၊တု၊သေ၊ ဂိုခ်းခပ်ဂျေးပတ်းဗိုဝ်း ခီမ်၊လီပ်းဝံ။
တု၊သေ၊အံယဝ်။ ဃုးလံးခပ်ယိုင်းဂါင်၊ထိုဂ်းမိုင်းသိုင်းတ၊တေ။

လိုခ်သီ၊လိုခ်ဂျုးအခ်။ ခပ်မီးပွဲးခပ်းမံး။ မီးပွဲးတိုင်၊ဗိုဝ်းလိခ်။ မီးပွဲးမဂ်၊သပ်ဂပ်းဂခ်အိုင်း
ထိုခ်။ လိုခ်ဂပ်း၊လိုခ်သိုပ်း မီးပွဲးဂိခ်လီင်၊ခပ်းဂပ်း။ ပီခ်ပွဲးဂိုတ်း၊ဂိုင်း၊ဂျုမ်းအိုင်းဝါခ်း တု၊ခပ်းတိုင်
သမ်ဝခ်း။ ပွဲးအံ၊ဂုခ်းအိုင်းဝါခ်း ကမ်၊လံးခပ်း။ ခိုင်းဂိုတ်း၊တိုင်းခပ်ပီခ် ဂွင်၊မွင်းသိုင်၊အင်၊ဂပ်း။

လိုခ်လီင်မီး ပွဲးဂိခ်ခပ်းမုး၊အမ်၊မုး။ မိုင်းအခ်။ ဃုးလံးတင်းမုတ်း တေလံးဂုးအိုင်းပွဲး၊လိုခ်ဂမ်
မီးပွဲးဂိုတ်းသွမ်းပခ် ပု၊ယုးတု၊မွခ်၊လးပီးအိုင်။ လိုင်းကခ်လံးလုး၊ဂိုတ်း၊တု၊ဂျု၊ မိုင်းအခ်၊ဃုးယုး၊ဂုခ်း
လုင်ခပ် ခီ၊မုး၊ကွဂ်၊ဝါခ်းဂျု၊ယပ်၊မုးခိုင်းသေ လပ်းတံခ်းကခ်ပဂ်းဝံ။ ခိုပ်သပ်၊ပုဂ်၊ယပ်းယပ်းလင်၊
တေ၊လီင်၊လုဂ်။ မိုင်းပွဲးအခ်။ အင်းယိုင်းခပ် လံးကွခ်ဂခ်ဂုးတင်းသိုင်း။ တံးလမ်ဂတ်၊ခီခ်၊
“ဂုးဗီခ်၊ပံ၊” အခ်၊တေ၊တေ။ တံးလမ်တံးစာဝါခပ် မီးလေ၊တေ၊လီင်၊လုလု၊ဂ မိုခ်အင်၊တံး
တိုင်၊ခိုင်းလး ဂျုလွင်းတင်းတု၊တေ လီင်၊လုလု၊ဂ၊ကခ်ယုး၊တု၊သေ၊အံယဝ်။

ခပ်ယုမ်၊ယမ် ဗိုဂျုးဗိုလွံ၊ဗိုပု၊ယုးတု၊မွခ်၊ယုမ်၊ယမ်မီးလတ်းအုးပခ်လိုခ်လး မိုင်းဗို။
ဂုခ်းတံးတံးလမ်အခ်၊ခပ်ဗပ်။ ကပ်ဗပ်၊မခ်းဂျေး၊ဂိုတ်း၊ခပ်ခိုင်း။ ဗံ၊အုး၊ခပ်အခ်။ ဂိုတ်းဝံ၊ခီင်၊ပီခ်း။
ကပ်ဂျုး၊အိုင်း၊တိုင်၊ဝံ၊ခိုပ်သပ်ယပ်းသေ ပုဂ်းဝံ၊ဗံ၊အုး၊ခီင်၊ပီခ်းအခ်၊ဝံ။

ဂုမ်းလတ်းတံးလမ်အခ်။ မိုခ်ဂခ်တင်း တံးသျှမ်၊အခ်၊တင်းအမ်။ တံးလမ်ပီခ်ဂုခ်းခိုင်းမေ့

ဗုဂ်၊သွမ်း။ လီင်.ဝှ်း၊ခါး၊မု၊မုဂ်၊။

တံးလမ်တံးခါးခါး ယူဂိုမ်းအမ်.လး မေ့ဂ်တံးဂိုဝ်းဂိုဝ်းသေမဝ်,ဂး ဂတ်.ဂျင်,သံအမ်. ဧတ.ဧတ.ယဝ်.။ တံးလမ်မေ့ဂ်တံးခါးခါးအမ်.။ ဂိုဝ်းပခ်,အမ်.။ လှ်,သင်ဂေ, ခပ်မေ့ဂ်တံးကွတ်, ဂိုဝ်းဂိုဝ်းလံး။ ခပ်မေ့ကပ်.ပုဂ်,မံ.မွင် လှ်.တိုဝ်းဂိုဝ်းသင်းမိုခ်အင်,တံးတင်,လိုဝ်းအင်,ဂပ်.။

တံးလမ်တံးခါးအမ်. ခပ်ဝံ.ခပ်.အမ်.တင်းဂိခ်လးခပ်.အင်, ကခ်ကမ်,မီးကမ်,ပိခ်အမ်. ပိခ်ကခ်လမ်,လှ်,သေပိုခ်,သုတ်.ယဝ်.။

ခပ်မီးဂိုဝ်းထင်းဝံ.ဝး....

“အေးဂေးလှ်,သွမ်း ဂုဂ်,ဂေးလှ်,တေး”

“အင်းယိင်းသမ်လံး ဗူးလံးသမ်အိုင်”

“ဂုဂ်.ဗုဂ် ခတ်းလှ်တေးဂုဂ်, ဂုဂ်.လှ်, ခတ်းလှ်ယိပ်.ခပ်”

“ဂုမ်,မုခ်,ယွဂ်,ဗုဂ် ဂုဂ်လှ်,တေးဗူး”

“တေးဂုဂ်,ယဝ်.သမ်ဂုခ်. လင်,ဂူးလှ်,ဂုဂ်, မီးလှ်,ယဝ်.သမ်ဂေ. လင်,ဂူးအေးဂိုခ်”

“ဂံ,ဂုဂ်,လိပိုဝ်းခပ် ဂုခ်,ဂုဂ်,လိပိုဝ်းခပ်”

အမ်.လး အင်းယိင်းခပ် လံးတ,ဗိုဂ်,ဂုဂ်,လိမိုဝ်း ကျ,ယူ.လံးဂုဂ်,လိတံးခပ်,အမ်.ယဝ်.။

အင်းယိင်းတံးလမ် ဂတ်.ဂျင်,ဗံ,ဂုဂ်,လးလံးသေ မေ့တေးဗူးဗိခ်,ကခ်ဂုဂ်,လိအမ်.ဧတ.ဧတ.။ လှ်,ဂိုဝ်းဂိခ်အမ်. ခပ်မီးဗိုင်းထင်း ကပ်.ဂိုဝ်းဝခ်,လှ်,သမ်အမ်.သေ ဂိုဝ်းသင်းအင်,တံးသုမ်,ယဝ်.။

← အင်းယိင်းတံးလမ် ↑

တံးစာဝ်။

တံးစာဝ်ဆံ့ယူၣ်ဂိုၣ်မိး ဂျၢၣ်ဂျၢၣ်လးဃဝ်, ဆမ်ဆမးလိၣ်ဆမ်ဆမးလမ်ဆမ်ယဝ်။ လိုဝ်းယူၣ်ဂျၢၣ်
ဆမးဆမ်လမ်ဆမ်. ခပ်ဆုၣ်မိုၣ်ဆမ်လၢဝ်းဆံ့ယဝ်။

ဂျၢၣ်တံးစာဝ်ဆမ်. ကမ်ပေးလေးဂျၢၣ်ဆမ်. လေးဂျၢၣ်“ထုဝ်”(Tho)ဆလး ဂျၢၣ်ဝိတ်ဆမ်
တင်းဆမ်။ ခပ်ဝိတ်ဆမ်ဂံၤတဆတ။ ခပ်ဂျၢၣ်ပူၤ။ ဆုၣ်ဂၢၢ်လိၣ်တွင်းဆတ. ဂျၢၣ်တံးဆုၣ်။ လိၣ်သတး။
ခပ်မီးပွဲၤဂိၣ်ဆမ်ပွဲၤ, ဆမ်ပွဲၤ. ပွဲၤဝိတ်ဆမ်ဂျၢၣ်တံးလွမ်းဆမ်, ထုဝ်ဝိတ်ဆမ်။ တံးစာဝ်ဂတ်ဂျၢၣ်တင်းဂျၢၣ်ဝိး။

↑ တင်းဂျၢၣ်ဝိး

တုံးဆွင်း(Nung)

“ဆင့်” ပီဆင့်ခိုင်းတံးဆင်,ဂင်,။ ကခ်ဝ်း “ဆင့်” ဆံဆင်. ခ,ခ,တ,ရှင်.ခပ်ယပ်.။ မင်တီးဂျေး ပိုဆံးရှင်.ခပ် “တံးဆင်.”။ ခွဲးဆင့်ဆံ့ဂူလ်း လံးခမ်း,လီဂ်,ခ,ဃမီးဝံ.ထီင်း မွှားသားခိုင်းဆံယပ်.။လျ,တိ တီးယူ,ခပ်ပိဆံ ဂျင်းသီဂူလ်,ချင်,ယူ,ဆါဆံ,သေ သိုပ်,လံးခံ့,လူင်းမုး ယူ,သင်းထိုင်ခွဲး ဝီတ်.ဆမ်းပွတ်း ရှင်, လီမ်မိုင်းပူဆံ.မုး 2000ပီဆံယပ်.။ ခွဲးမိုင်းဝီတ်.ဆမ်းဆင်. ခပ်ယူ,တီး “လင်းသူဆံ” (Lang Son)ခလး လင်းပင်း(Cao Bang)ဆင်.ယပ်.။ ဝါဆံးခပ်ဆိုင်,ဝါဆံးဆင်. မီးလင်ဂိုဆံးဆိုင်,သား တေ,သမ်သိပ်လင်.။ ခပ်ယူ,တီးဆုးလိဆံသုင် ခပ်ဗုဂ်,ခပ်;ခပ်ဆ ခ,ခပ်ခွံ,ထူင်,မဆံဆ လးဃဂ်းယိုင်း ဆင်းခိပ်.။ ခပ်လီင်.သတ်းဆင်,ဂင်,။

[illegible]

ခပ်မီးဖိုင်းကန် လုဂ်းဂျေလိုခ်းသုတ်း တေလံးပိုင်၊ခွင်းခင်။ ပေးနမးတင်းမူတ်းလး
မီးပုခ်းဗွခ်း လူလွမ်လုမ်းလားပေးနမး။ လုဂ်းကံးဂျေယွံးသုတ်းသမ်။ တေလံးပီခ်းဝ်းဂျိုခ်းသေ
ဂုမ်းထိုင်းနွံးဂျိုခ်းတင်းသိုင်းဆဲယပ်။

↑ ဆင်းလီ(Nung Zi)

↑ ဆင်းဂီဆိ(Nung An)

↑ **ဆင်းယင်းဆင်း(Nung)**

တေး(Tay)။

မိုဝ်းဂွခ်,လီဂ်,ပီခ်ဝံ. တေးလမ်တေးခါဂ်ဂုလ်းသေတု. ယမ်း
လီဝ်တေ. လီဂ်,မုးထီင်းတင်းဆမ်။ နွဲးဆခ်.မီး ငါခ်း(Ngan)တေး
ဆမ်.တူးလာဝ်(Thulao)၊ပု,လီ(Pazi)၊ဖေခ်း(Phen)တေးခါဂ်အံယဝ်။
တေး(Tay)ဆံ. နွဲးမိုဝ်းခေ ခ, ဂွင်.ခပ် “ချွင်း”(Zhaung)အံယဝ်။

“တေး” ဆံ. ခပ်သုင်ဂုဂ်.ဆမ်.တီးဂ်ခ်လိခ်တီးယု,ဝါခ်းမိုဝ်း
ဂိုခ်းယေးခပ်ဆံခ်,ခလး ကမ်,သုးခံ.ဝါခ်း။ မင်ဝါခ်းဆခ်. ယု,မုးဂိုဝ်
ကာခ်,ဂုဝ်ပဂ်,ပီဂေးမီးအံယဝ်။

“တေး” ဆံ.ခပ်မေလီင်.လံး။ လွင်းလီင်.လံးဆခ်. ခပ်မီးလွင်း
ထိုင်ဝုး မိုဝ်းလီင်.လံးဝံ.ယု,ဆခ်. ဂေး.လီင်.လံးတေလံးဂမ်လွင်းတုလ်း
ခမးယု,ဗှံခလး သတ်းဂိုတ်,လုဂ်းဝံ.မုံ,မုံ,တင်းသီင်း။ မိုဝ်းလီင်.ဝံ.လံး
ယု,ဆခ်. ဂုခ်းနွဲးဂိုခ်းတင်းသီင်း တေကမ်,လံးကပ်ငူးတံ။ ဂျ,မု,သု,
မုး တေကမ်,လံးမုးလမ်မုင်းလံး။ မိုဝ်းမုင်းလံးတေဂခ်းခွဂ်,ဆခ်.
ဂုခ်းလီင်.လံး တေကမ်,လံးဂ်ခ် ဆေးဂုးမိုဝ်းဂုဂ်.ပိုင်.ဂွင်.ခလး
ဂပ်,ဂီင်းခေ ငးအံယဝ်။ လံးဆခ်.ခပ်ဝံ.တေးပခ် သိုဝ်းလုဂ်းကွခ်,
လီင်။ တီးသိုဝ်းဆခ်. ဂွးမေဗှံခပ်တီမ်,ကင်းသွံ,ပခ်ယဝ်.လင်,ဂွးဆုင်း။
ယုမ်,ယမ်ဝုးပေးဆုင်းသိုဝ်းဆခ်. ယု,လီပီးသါခ်းလွတ်းခေး.အံယဝ်။

ခပ်မီးဗှံင်းကခ်ဝုး အင်းယိုင်းဂုးဂေး. တေလံးဂတ်.ခီခ်,ဂုဂ်,အံယဝ်။ သင်ဝုးကမ်,မေ
ပီခ်လွင်းဂုခ်းတင်းလံးသခေ ဆေ ခတေ.ဝုးဝုးအံယဝ်။ လုဂ်းယိုင်းခတေ,အုးဂိုခ်းဆခ်. သွခ်,ဝုး
လံးသုမ်းလုဂ်းယိုင်းဆေခလး ဆင်,ဂုးပီခ်လံးဆခ်. ပခ်ခွင်းခွင်ဂျ,လွမ်းဂမ်းလီဝ်။ ဂုမ်.ဆမ်ခေ တေ.
ပခ်ဂျ, ခွင်းဆုင်းခွင်းဂွံးခွင်းတိုင်း ကခ်ပီခ်ခိုင်းဂိုခ်းခိုင်းလုမ်,။ သင်ဝုးမဂ်းမီးဂေး ပခ်ထီင်းဂွံး
တုင်ဆိုင်,။ သင်ဝုးလံးဂျ,ခိုခ်းပွံ. နွဲးဝါခ်းလီဝ်ဂခ်ခိုခ်းဆံလိုင် ထီင်းလွမ်းအုးတုင်းခိုင်း,။

အင်းယိုင်း “တေး” ဆခ်. မီးသုခ်,ဂိုတ်းလွံး အုးဂိုခ်းတုယေးဂုလ်း။ ကမ်,မီးသုခ်,ဂုပ်.ခမ်,
ခွင်းခင်း(ကမုဂ်,ပု)ပေးခေ မးလံး။ သင်ဝုးကမ်,မီးလုဂ်းလံး လံးကပ်လါခ်လံးကမ်,ဆခ် ဂုခ်းလံး
နွဲးလိုဝ်.မိုဝ်းခပ်သေဂေး.ဂေး. ကမ်,ဆခ် လုဂ်းခွင်ကမ်မုးခိုခ်းခွင်ခပ်ဆခ်. ပီခ်ဂုခ်းပုတ်း
ခွင်းခင်းခပ်ဆံယဝ်။ ဂေး.တေလံးဂုပ်.ကပ်ဆခ်. လံးဂ်ခ်,ဂပ်,ဗှံ,အုးဗှံဂိုခ်းဗှံယေးယဝ်. လီဂ်,လံး
ဂုပ်.ကပ်လိုဝ်းလိုဝ်.မိုဝ်း ဂေး.တေပခ်ခွင်းခင်း.ဆခ်.ယဝ်.လင်, လံးဂုပ်.ကပ်ဆံယဝ်။

လွင်းခေ တေ,အုးဂိုခ်းဆခ်. ဂုခ်းလံးလံးဂျ,ထမ်သေမခ်းဝံ.ယဝ်. သုင်းခွင်းခွင်ဆင်,ကခ်
တုဂ်းလွင်းဂခ်ဝံ.ဆခ်.ထုးကွခ်တင်းယဝ်. လင်,တေလံးဂုပ်.ဂုးဂခ်. ခွင်းခွင်ကခ်ဂံ.တုဂ်းလွင်း
ဂခ်ဆခ်.ခေ တေ.ဂုမ်.ဆမ်ပီခ် ဆိုဝ်.မုးခပ်ဆံဝါ.ခပ်လံးလံးဂုပ်,ဂိုခ်ခေ လးသိုဝ်းခွင်းအံယဝ်။ မိုဝ်းဂွခ်,
ခေ တေ.လံးသွံ,ပုး ဂွခ်ဂိုခ်းအံယဝ်။ ကခ်ကမ်,ပုးကမ်,ပီခ်ဆခ်. ဝခ်းဗှံဂ်,(ဗီခ်,ကခ်ပံ,ယုမ်.သီ)

အံ့ယဝ်။ ဗီခ်,ဝခ်,အခ်. ပီခ်တျ,ပခ်ဂျးအမ်.အူမ်းမးအံ့ယဝ်။

ဂူခ်းတံးခပ်အခ်.ကပ် ဂ်မဂ်,ကူပ်းကမ်,အခ် ဂ်မဂ်,ဂျေးထိုခ်, တူမ်းကပ်,ပခ်။ ကပ်,အမ်. လံးစုပ်းယဝ်. ကပ်ဂိုခ်းယွံးသွံ,ပခ်ဂျးပး အင်,တံးဂှ်းအင်,ဂပ်,။ ယဝ်.ဂျေး ကပ်လေးဗိုဂ်,ဂူမ်,အျး။ ကပ်ဗီခ်,ဗိုဂ်,ဂူမ်,တူပ်တံးသေ ကပ်အွခ်းဝံ.အိုပ်သတ်,။ ခပ်ယုမ်,ယမ်ဝျး ဗူးလံးမီးစွခ် 7လပ်းသေ အင်းယိင်းသမ်.မီးစွခ် 9လပ်းအံ့လး ဗီခ်,ဗိုဂ်,အခ်. သင်ဝျးပီခ်တူပ်တံးဗူးလံး လံးဂူမ်,ပခ် 7လခ်.သေ သင်ဝျးပီခ်တူပ်တံးဗူးယိင်းဂူမ်,ပခ် 9လခ်.အံ့ယဝ်။ တူပ်တံးအခ်. လံးကပ်ဝံ,တိခ်လူး ခိင်,ဗိုပူ,ယျးခပ် ကခ်ဂိုပ်းဝံ.အွခ်းဂိုခ်းခပ်အခ်.ယဝ်.။ ပျေးသွံ,ဂွမ်,ယဝ်.လင်, လံးကပ်ဂူပ်ဝံ,လူးခိုခ်း ဝျးအံ့။ “တေး” ယုမ်,ယမ်ဝျး ပျေးတံးယဝ်.လံးမိုပ်းခိုခ်း “မိုင်းလွင်းလပ်း”(ZuongChau) ကခ်ပီခ် မိုင်းခပ်မီးဝံ.အွခ်းမိုင်းခပ်,အခ်.အံ့ယဝ်.။

တခ်း(Thanh)

“တခ်း” အံ့.ဂျေး ပီခ်ခိုပ်းတံးအင်,ဂပ်,။ ယွခ်.ခပ်ဂှ်.တံးသံးလိင်။ သပ်,တိခ်သိခ်း ခပ်လိင်လး ဂမ်းဗွင်းဂှ်.ခပ်ဝျး “တံးသိခ်းလိင်” အံ့ယဝ်.။ ခပ်ခိခ်း ခိခ်းဂူပ်.။ ဂူခ်းလံးပျးထူင်။ ခပ်ဂိုတ်းအျး။ ဗုဂ်,သွမ်းလိင်.သတ်း။ အင်းယိင်းမေျတေးဂှ်,။ ယူ,ဂိုခ်းတိခ်သုင်။

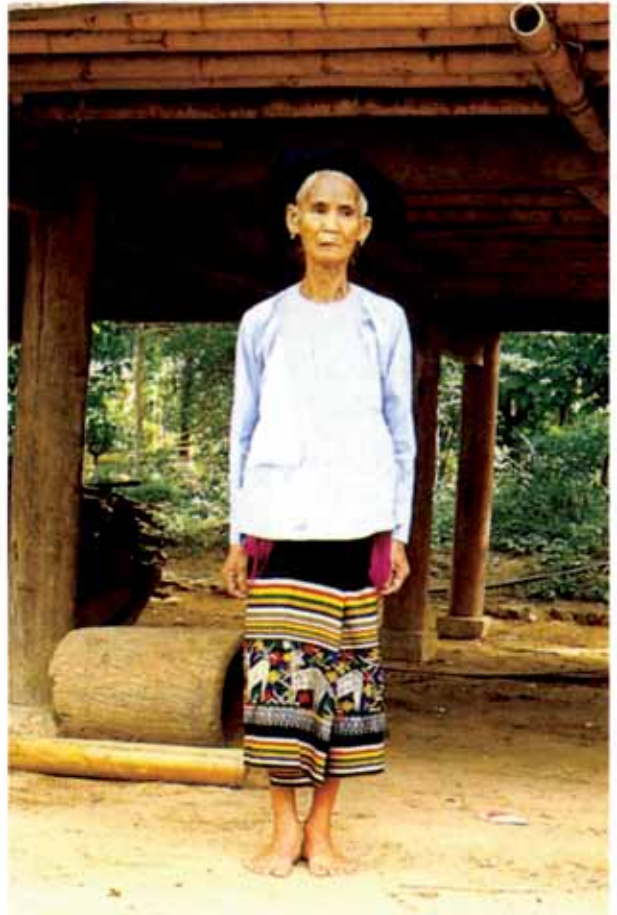
မွိုင်း(Muang)

“မွိုင်း” ဂျေး ပီခ်လိုဝ်.မွိုင်းတံး ကဆံ့ယူသင်းခွဲး မွိုင်းဝီတ်.ဆမ်းဆင်,ဂပ်,။ ဂျမ်းဆမ်တေ. ခပ်ယူ,လမ်တင်းလး ပိုတ်,သိုင်,ဂျေ.ခံသိုဝ်းခွဲး။ ခပ်မေတေးသိုဝ်းဃုးဂျင်းလီခ်ဆံ,ဆံယပ်.။

မွိုင်းခွဲး,ခပ်မီးထုင်း ကဆံ့တေလံးမီးဃုးဂင်း ယင်လွမ်.ဂူဆံးတံ မွိုင်းပံ,သင်းဂျူဝ်, ဆမ်,ဆံယပ်.။ ဃုးဂင်းဆမ်. ကမ်,လးလီမေတေးဂူဂျေ.။ ဂူဆံးဂတ်.ဂျင်းဂျင်း,လင်, မေတေးဆလး မွိုင်းမီးပင်လျ.မးဆမ်. လံးဂျေ,ယမ်ဂမ်မးဂင်း။ လံးကပ်ဆိုင်.ဂျံး ကဆံ့ပးဆင်ဆမ်. ဂျေ,လီဂ်းသေ ယမ်မးဆံယပ်.။ တင်းဆမ်ကေ,တေ. ကိုင်ဆိုင်လေ,တဆု,ဂူလ်းဆင်,ဂပ်,။

မွိုင်းမီးမးမး,သျ,ဆမ်. ဂူဆံးတင်းဝါဆံးလံးမးခွဲးဂမ်တီး ဂင်ဝါဆံးသေဂိုတ်းပွဲးဂျမ်းဂျံး။ ကပ်ဂျံးတံတင်,ဗိုပူ,ယုးခပ်ယပ်. ကပ်ဆိုင်.ဂျံးဆမ်.လိုင်.လူဂမ်. မွိုင်းပင်လျ.ဆမ်. ဂူဆံးလံးဆင်း သိုဝ်းခပ်မးယင်းမီးဆံးလိုင်.သံကပ်လိုင်.။ ခွဲးဆမ်. ဂွင်.ဝျး“ခွဲးပင်လျ.” ဆံယပ်.။ ကမ်,လိုဝ်း ပင်မး,သျ,သေ ဆင်းမွိုင်းလုံ.တီးလုံဂျေးခပ်တေဂွင်.။ ခွဲးပင်လျ.ဆံတု,သေ,ဂူလ်း။ ပင်လျ.ဆမ်. ငင်းဂိုဆံးကမ်,ဆမ်. ဂူဆံးဂျေ.ကမ်ခွဲးဆုးဂိုဆံးဆမ်. လံးကပ်ပုဆံးဃုးကွမ်ဂိုတ်းယပ်.။

“မွိုင်း” ဆမ်. ခပ်ပီခ်ဂူဆံးဂိုတ်းဆုး။ ဃုဂ်,သွမ်,လိုင်.သတ်းဆင်,ဂပ်,။ ခပ်ယူ,ဂိုဆံးတံဆံသုင်.။ ဆင်းယိုင်. ဂတ်.ခီဆံ,ဂါဆံဂျင်း,တေ.တေ.ဆံယပ်.။

လား။

အိုးဝီတ်.အမ်းမီးလား ကန်ကီဂ်,အေလိုင်ဒ်သိုင်ဝံ.
လံပိုင်ယူ။ လားအွံ.လားပုဂ်,(လားလွံ).လားဝမ်း,လားအိုဝ်
လားတိုးအံယဝ်။

လားတိုး။

ဂိုအ်းခပ် ငါးမိုအ်ဂိုအ်းတီးလမ်။ ဂှမ်.အမ်အေတ.ခပ်
ဝီအ်ပုတ်.ထ။ ကန်ကမ်,လိုးဂျေးမီးယူ,အင်,ဂပ်။ ပေးခွန်တံ
လံးမီးမေ့ဗိုဂ်မီးသေသင်းဂျူဝ်။ ခပ်ဝီအ်ပုတ်.ထေတ.
ခပ်ကမ်,တင်,ပုဂ်းဂှ်း။ တင်,မွဂ်,အေလးမာဂ်,မံ.ဂူလ်း။

မိုဝ်အေတ,အေးဂိုအ်းအမ်. ကွန်တင်းသုတ်း ဂူအ်းလံး
တေလံးခိုအ်းခွန်ဂှ်းပီ။ ဂှ်းပီတီမ်ယဝ်. ပေးအေမးဗူးယိုင်း
တေအေပေအ်ခွန်ခွင်ငိုအ်းဂှ်းသေ လင်,လံးဗာတ်,ကွဂ်,ယူ,
ဂိုအ်းဂူလ်း။ ဂူအ်းတံအ်းဂိုအ်းဗွဲဂျေး ဂျေးအမ်.တေလံးကပ်
ပုအ်းဗွဲအ်း လုမ်းလေးသင်းဂျူဝ်,ယဝ်။ ဂူအ်းအွဂ်းဂိုအ်းအေတ.
ကွန်ကန်ဂျ,ဝင်,ဂူလ်းအံယဝ်။

လားတိုးအံ. သမ်းလံး။ အင်းယိုင်းဂမ်းဗွင်းသမ်းလံးတီးမိုဝ်း။ ဂူအ်းလံးသမ်းခီအ်လံး
ကန်ပီအ်လိဂ်းထမ်း။ တီးဗုလုင် သမ်းဂှ်းသတ်း။ တီးမာဂ်,ဂပ်,ပုမ်တီးခီအ်တီးဂွင်းလင်အေတ.ကမ်,
သမ်းသင်အံယဝ်။

လားအိုဝ်။ ။လားအိုဝ်အံ. အင်းမိုအ်လိုင်။ လားဝီတ်.ရှမ်,သံ. လိုင်.ဝီတ်.ရှမ်,ဗျဲလး
ပိုင်းဂန်တီးဝီတ်. အေးသိုဝ်းအမ်.ဂူလ်းအံယဝ်။။

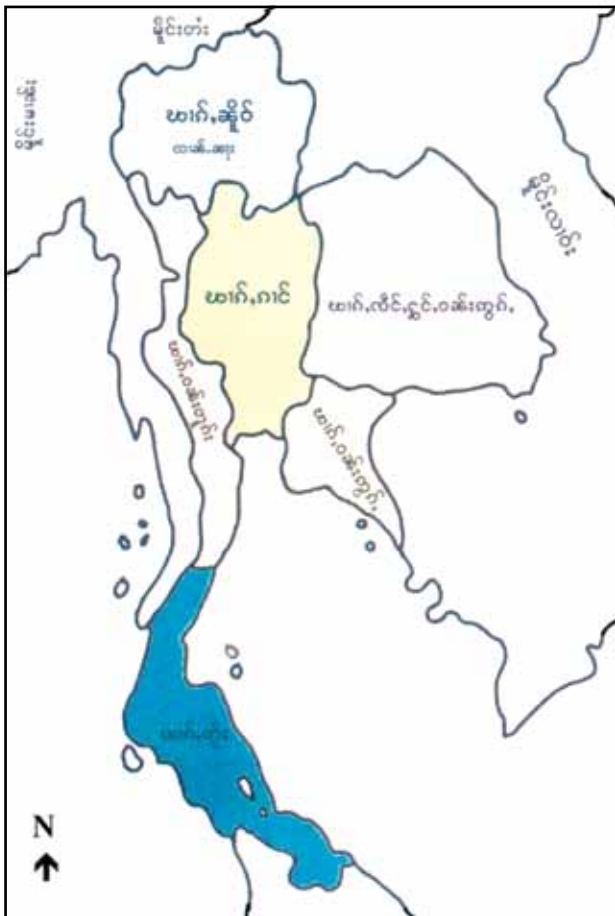
တွန်း(၆)

“ထီးလား၊ကသမ်၊”

ထီး။

“ထီး”ပိန် နိုင်းတီးဆင်၊ဂပ်။ မိုင်းထီးဆန်။ လပ်းကိုးလီဆင်လိန် ဆုးဝန်းကွက်၊မိုင်းတီးဝံ။
သေ ပိန်မိုင်းပုဂ်းတင်းဝံ၊ရှင်းစေယူ၊ယပ်။ မိုင်းထီးဆန်၊ဧဗဝံ။ ဗာဂ်၊အိုဝ်၊ဗာဂ်၊တိုး၊ဗာဂ်၊ဂင်၊
ဗာဂ်၊ဝန်းကွက်၊ဗာဂ်၊ဝန်းတူဂ်၊ဗာဂ်၊လီင်၊ရှင်း၊ဝန်းကွက်၊အံ ဂူဂ်းဗာဂ်၊ယူ၊ယပ်။

ဥမ်းထီးဆန်။ ဥမ်းတီး၊ဥမ်းပု၊လိ၊ဥမ်းဂြး၊ဥမ်းကင်းဂလီတီး၊ဥမ်းပိုင်၊သီတီး၊ဥမ်းမွန်း
စုန်းလေးဂန်ဝံ။ ဂှမ်းဆမ်တေ၊ငါးမိုက်တီးဝံ၊ယူ။ လွင်းဆင်းဝံ၊ဂိန်ယမ်၊ယူ၊သပ်းတေ။ ဂပ်းသိုပ်၊
ရှူးမိုင်းမိုင်းသေ ယိုင်းလွမ်းပိုင်းဂျ၊ရှမ်းဆမ်ယပ်၊ဧလး ပိုင်းပီဂ်၊ဂန်တင်းတီးတင်၊လုမ်းဝံ၊ယူ။ခပ်ကမ်၊
လံးခမ်၊ပိန်တိုးဗွံသေ ပုဂ်းပွင်မိုင်းရှင်းဂူဂ်းလး လံးတုးခိုင်းယွံ၊မွံ၊သင်သေ တီးတင်၊လုမ်းယပ်။

↑ ဂှမ်းဆမ်၊လိန် မိုင်းထီး

↑ စုန်းဆင်းထီးမိုင်းဂွန်၊

ဂူဆံးမိုင်း။

မိုင်းလံးဃာ်၊အိုဝ် ကဆပ်ဆံးတွံးမိုင်းဂိုင်းမံ၊ဆဆံ. မိုင်းဂွံဆံး၊၌၌. “လၢဆံး.ဆး” ဆံယဝ်။ မိုင်းလၢဆံး.ဆးဆဆံ. တိုင်း“ယေးဆဂရယ” ဆံဂေး၌၌.ယဝ်။ “ယေးဆဂရယ” ဆဆံ. ကွံဆဂဆံ ၌၌.ဃေးယေးမဆံးတး “ယုင်းဆူဂ်.” ဆံသေ မိုင်း၌၌.ဝံးဝံးသမ်. လံးကွံဂ်၊သီင်“ယုဆံး” ဆံဂျးလး လင်၌၌.တး“မိုင်းယုဆံး” ဆံယဝ်။

ဂူဆံးကဆံယု၊သဝ်းဆံး မိုင်းယုဆံးဆဆံ.ဂေး လံးလဝ်းလဝ်း“ယုဆံး” ဆံလွမ်းထီင်း။ ယၢမ်း လီဝ်တး၌၌.ခပ်“ယုဆံး” ဆဆံ. ခပ်ကမ်၊ဃွမ်။ ခပ်ဃွမ်.၌၌. ၌၌.တး“ဂူဆံးမိုင်း” ဆံဆဆံ.ယဝ်။ ဂူဆံးလၢတးခပ်ဆဆံ. ဃေးဂူဆံးမဆံးငံးမိုင်းဂူဆံးတးသေတၢ. သီင်လၢတးသမ်. ခွံးထွမ်၊ယၢပ်၊ဝံ.ယု။ ဆံးဃာ်၊အိုဝ်ဆံ. မီးတံးလူင်၊တံးလိဝ်.တံးခိုဆံးလး တံးတၢင်၊မိဝ်းထီင်းတင်းဆမ်။

မိုင်းလၢဆံး.ဆးလးမိုင်းတံး ယၢမ်းပိဆံဆင်လိဆံ ကဆံမဂ်းမဆံးတး“မိုင်း” ဆင်၊ဂဆံမၢးလး ယၢမ်းလွံးလိဂ်းမိုင်းမိုင်းဂဆံမၢး။ ဗိုင်းထုင်းဂေးမိုင်းဂဆံ။ ဗိုင်းထုင်း ကဆံယၢမ်းလီဝ် လံးဂံးလံးဂျး၊တီး တံးယဝ်.ဆဆံ. တေလံး၌၌.ဆံသိုပ်၊ဂိုဂ်းဝံ.တီး “ဂူဆံးမိုင်း” လၢဆံး.ဆးဆဆံ.ယု။ ခပ်သိုပ်၊လွံးတိုင်း တၢ၊သေ, တေ.ကမ်၊လွံး။ ခပ်ဆဆံမိုင်း ဂိုတံးပၢင်ပွဲဆဆံဗိုင်းထုင်း၊ ဆဆံဝံ.တီး၌၌.သဝ်းလူင်ကဆံ ဂိုး ခိဂ်၊ဆွဂ်းမိုင်းမၢးဆဆံးလိဝ်းသဝ်းလး ဆဆံဝံ.တီး၌၌.ဆဆံမိုင်းခွံးဂပ်၊ဆဂ, ဆဆံ.ဂူလ်းဆင်၊ဂပ်။

ဆင်၊ဂိုဝ်တေကမ်၊လိမ်းဗိုင်းထုင်းတူဝ်ဂပ်၊လး တီး၌၌.ဂိုဆံးဆဆံ. ဝံ.ပိဆံဃု၊သု၊ဂၢဆံဂိုဆံး ကဆံဆိုင်းသေ သွဆံပဆံယု၊ဂေးယု၊ ကမ်၊လိဝ်လံးတင်းသုင်ယၢမ်း လွံးခိုတံးဂၢပ်၊ပၢဆံ ကဆံခိုဆံးယု, မွံးသုင်ဆဆံ.လး ကမ်၊လံး၌၌.ဆံလုဂ်းဂိုဆံးလးဂူဆံးမိုင်း သုင်၌၌.ဂၢးဂိုဝ်ယဝ်.ဆင်၊ဂပ်။

↑ သၢပ် “ဂူဆံးမိုင်း” တွံးဂိုင်းမံ, ↑

ထံးဃာဂ်,လီင်,ငှင်,ဝခ်းကွဂ်,။

 ခွံးဃာဂ်,လီင်,ငှင်,ဝခ်းကွဂ်,ဆခ်. မိး “ကိသခ်” ယူ,သဝ်းဝံ.တင်းဆမ်ယဝ်.။ ကိသခ်ဆခ်. ဂေး ပိခ်ခိုဝ်းတံးဆင်,ဂဝ်.။ ခွံးကိသခ်ဆခ်.မိး တံးဂူဝ်း,တံးယေး,တံးသဂ်း,လဝ်း,ပူ,တံးလမ် (ဂမ်းဃွင်းငှင်,ဃူးထံးလမ်)ဆခ်.ယဝ်.။ ခွံးဃာဂ်,ကိသခ်ဆခ်. ပူ,တံး(ဃူးထံး)ဆမ်သေပိုခ်းသေ ယူ,ကွတ်,ဃ ဃူးဝံ.ယဝ်.။ ခဝ်ပိခ်ပုတ်.ထ။ ယုမ်,ယမ်ဝုးမိး ဃီလဝ်းဝါခ်း,လဝ်းမိုင်း,ဃီပွဲ.ဆမ်.တီးဂိခ်. ဃီပွဲ.လိခ်တီးယူ, မိုခ်ဆင်,တံးတင်,လုမ်းဆင်,ဂဝ်.။

↑ တံးပူ,တံး(ဃူးထံး) ↑

←တင်းဂုး ပူ,တံး

တံးလိုဝ်. ယူ,တီးဂိင်းခွင် မိုင်းဂွခ်,→

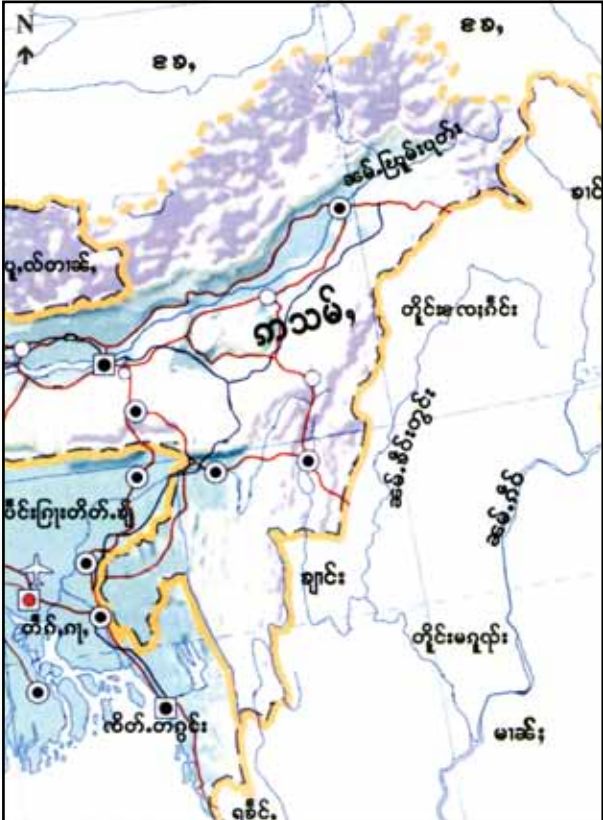
တံးကသမ်၊

“ကသမ်၊လးမခ်ပူရ” အံဆခ်. မီးခ်းမိုင်း “ကိခ်းတီးယိုင်း” (ဂြးလမ်)သေ လမ်းတိတ်းဝံ. ဆုးဝခ်းတူဂ်း “တိုင်းလးဂ်း” ကခ်မိုင်းဂွခ်,ပိခ်မိုင်းတံးဟံ,တူဂ်းဂ်းအခ်လး တေ,ထိုင် ယမ်းလိပ်ယင်းတိုဂ်. မီးတံးယူ,သင်းဝံ.ယူ,အခ်.ယဝ်.။ “ကသမ်,” အံဆခ်. ပိခ်ချေးလာတ်းတီးပွင်, ကခ်လိပ်ဂခ်တင်း “သျမ်,သျှခ်းသယမ်” အခ်.ယဝ်.။ တံးကခ်လံးလိုဂ်း “ကသမ်,” အခ်.ယူ,သင်း ဝံ.လး လင်,ပိခ်မုခ်လးတုခ်း “ကသမ်,” အံဆခ်.။ “ကသမ်,” အံဆခ်. “ကဂ္ဂမ်,” အံဂေးဂွင်.ယဝ်.။

လးတုခ်းကသမ်,အခ်. မီးခ်းထိုင်.မးအမ်.ပျမ်,မပုတ်.တြသေ မီးလမ်းခိုင်း “ဂေးသလ” လး လမ်းခိုင်းတံးယူ,ဂွမ်းဂခ်ဝံ.ယဝ်.။ လမ်းခိုင်းတံးအမ်သေ လမ်းခိုင်းဂေးသလ။ ခွ်းကသမ်,အခ်. မီး တံးပုခ်းတံးကံးတုခ်း,တံးစမ်းယင်း,တံးစမ်းတီး,တံးတရင်းအံဆခ်.။

ကသမ်,အံ.ပိခ်မိုင်းတံး ကခ်မီးလင်းဗျာ.တူဂ်ဂ်, ဗွင်းငမ်းဂွင်းဂူဂ်းမုခ်ပခ်သိုပ်,ပခ် လး ခွ်းလူဂ်းစာင်း A.D(1227-1838)အခ်. မီးမုခ်လင်းဗျာ.(39)လင်းယူ,ယဝ်.။ ထိုင်မုခ်တံး ကိင်းဂလိတ်း သိမ်းမိုင်းဂြးယဝ်.လး ကခ်သိမ်းကပ်မိုင်းမခ်းအခ်. သိမ်းကပ် “ကသမ်,” ပိတ်းလး ပခ်လင်းဗျာ.တံး လံးသုတ်းစာတ်,ဂျ,ယူ,ယဝ်.။ ကိင်းဂလိတ်းကပ်သွံ,ဝံ.လေး မိုင်းဂြးသေ မိုင်းပခ်လွတ်းလိင်းလွမ်းဂြးဂျ,ပိတ်းလး “ကသမ်,” လင်,လံးမီးဝံ.ခွ်း မိုင်းဂြးယူ,အခ်.ယဝ်.။

တံးကသမ်,အံ. ဗပ်လံးယူ,ဂွမ်းဂြး ဂွင်အခ်းမုခ်ယဝ်.လး ဂှင်းဗာင်,ဗွင်းထုင်းစပ်ဂမ်းဗွင်း ငံးမိုခ်ဂြးဂျ,သေတု. ဗပ်ယင်းတိုဂ်.တုးစပ်ပိခ်တံးသေ ဂူခ်းပခ်မို,လိုင်းလံးဂှ်း မီးတင်းဂှ.သုင် အခ်. ခိုခ်းကွခ်ဂခ်ခွခ်.ခံးသွဂ်းဂျ ပိုခ်းတံးလးလိပ်.ခိုင်းတံးဝံ.ယူ,။

↑ ပိးဆွင်.တံးကသမ်,

← ဂှင်းဗခ်,လိခ် “ကသမ်,”

တွန်း(၇)

“ဤမီးလတ်၊လိက်၊လုံး”

ဤမီးလတ်၊

“သီလေးလေး” ကန်လတ်၊ကွက်၊ပက်၊မူး ငှက်ပျံသိုပ်၊ငြိတ်၊ဂျေ၊ဂန်ဂျ၊လုံးဆန်။ ပီဆန် “ဤမီးလတ်၊” ယပ်။ ခိုင်းလှိုင်းဆန်။ မီးဤမီးလတ်၊ဗွန်မန်းဝံ့ယူ။ မိုင်းပန်တိုက်၊ ဂပ်သိုပ်၊ဂျ၊မူး ဂျဂန်ယပ်၊ဆန်။ ဗွန်မူးဤမီးလတ်၊တိုက်၊ဂျ၊လုံး။ ကမ်၊ယမ်းဂျ၊ကမ်၊ယမ်းငိုင်း ဤမီးသင်၊ ဤမီးဗွန်ထိုင်။ တု၊တု၊ဤမီးလတ်၊ ဂျန်းခိုင်းခိုင်းလေးခိုင်းခိုင်း၊ တေခွန်းလေးဂန် တေလင်းယိုင်း ဂန် တေကွန်ကိုန်ဂန် ဆန်ဆန်၊ဂျေ၊ကမ်၊မီး။ မိုင်းဆန်။ ခိုက်လမ်းဗျ၊ဆန်မီး ဤမီးလတ်၊လင်းခိုင်း ကန်၊မိုက်၊မန်းဆန်ယပ်။

ဤမီးသုန်၊ဂင်။

ဝံ့သေမီးမူးလွင်း ခွက်၊ဆုတ်၊တီးငြိမ်လိန်မိုင်းဂန်။ ခမ၊ခွက်၊ဂျ၊ဂတ်၊ဂျ၊ခံ၊ဂပ်သိုပ်၊ဂျ၊မူး ဂျဂန်ဆန်ယပ်၊ခတ။ ဆင်၊ငြိပ်တေလင်းလတ်၊တေ၊ဂပ်သိုပ်၊ဂန်လုံးလေး ခတ၊မီး “ဤမီးလတ်၊ သုန်၊ဂင်” မူးယပ်။ ဤမီးလတ်၊ကန်လုံးခိုင်း၊လုံးခိုင်း ပွင်၊လှို၊လှို၊တိုင်းဂျန်းဂန်လုံးဆန်။ ငှက်၊တု၊ “ဤမီးသုန်၊ဂင်” ဆန်ယပ်။ မိုက်ဆင်၊ဤမီးကိင်းဂလီတ်၊ ပီဆန်ဤမီးသုန်၊ဂင် တု၊ဂျ၊မိုင်းမိုင်းခိုင်းလမ်းဗျ၊ ဆန်ယူ၊ဆန်ယပ်။

မိုင်းကန်မီးလတ်၊လင်းခိုင်း ယူ၊ဂျန်းဂန်ဝံ့ဆန်၊ဂျေ မိုင်းခတ၊ခတ။ ဂျန်းခိုင်းတင်းဆန်ပွင်၊လှို ဂျန်းဂန်လုံး ဤမီးလတ်၊ကန်လှို၊လှို၊ လှို၊ဤမီးဆန်၊သေ ငြိပ်မူးသမ်။ ခုန်မိုင်းမန်းမန်းပန် ဤမီးလတ်၊ကန်လှို၊လှို၊ လုံးကပ်ဤမီးဆန်၊လှို၊ပီဆန် “ဤမီးသုန်၊ဂင်” မူးယပ်။ မိုက်ဆင်၊ မန်းငြိတ်၊ ခုန်မိုင်းဝံ့သေ မန်းမန်းဤမီးမန်း ပီဆန် “ဤမီးသုန်၊ဂင်” ဝံ့လေး တံးခင်၊ချင်း၊ယင်း ကန် ကမ်၊လှို၊မန်းဂျေ၊ လုံးလှို၊လှို၊ယူ၊ဆန်ယပ်။ ယွန်ဆန်လေး လှို၊ဤမီးလတ်၊မိုင်းလိပ်ဂျန်းဂန် ဝံ့ယူ၊ဂျေ၊ တေကမ်၊လင်းပီဆန် ဂျန်းခိုင်းလိပ်ဂန်တင်းမူတ်းလုံး။ မိုက်ဆင်၊ ဂျန်းကန်လတ်၊ ဤမီးကိင်းဂလီတ်၊ဤမီးမန်း၊ဤမီးခမ၊ယူ၊ဆန်။ ကမ်၊လှို၊ကိင်းဂလီတ်၊ကမ်၊လှို၊မန်း၊ကမ်၊လှို၊ခမ၊ ဂျေ၊ဆင်၊ဂပ်။

ဤမီးလတ်၊လေးလှိုင်းလတ်၊

လှိုင်းလတ်၊လေးလှိုင်းဤမီးလတ်၊ဆန်။ ဗတ်၊ယန်ဂန်ကမ်၊လုံး။ လှိုင်းလတ်၊ကန်လှို၊ကန် ဆန်။ မီးဤမီးလတ်၊ဗွန်မန်းဝံ့ယူလေး ခိုက်၊လှိုတ်၊လှိုင်းလတ်၊ဗွန်မူး ဂျ၊ဂျ၊တေလတ်၊ဤမီးမန်း ယပ်။ လှိုင်းလတ်၊သေကန်ကန်ဆန်။ ပိတ်၊သမ်၊တု၊ပီဆန်ခိုက်၊လှိုတ်၊မန်းယူ၊ဂျေ၊ယု၊ သင်တု၊ကမ်၊မေ၊ လတ်၊ဤမီးမန်းယပ်၊ဆန်လှိုင်း မိုက်တု၊ကမ်၊လှို၊လှိုင်းလတ်၊ဆန်ယပ်၊လေး တေပီဆန်ဂျန်းယီဆန်း

ဂျ၊လုမ်းလုမ်းဂူၤလုၤ။ လိုခ်းမးသမ်။ ကမ်၊လၢင်းလၢတ်းဝုး ပီခ်ဂူခ်းခိုဝ်းသင်ယဝ်းလး၊ တေပီခ်
ဂူခ်းၤၤလၢတ်း၊ ဂျ၊ယူ၊ယဝ်း။

ဤမးလၢတ်းဆခ်။ ခိုဝ်းခိုဝ်းလးခိုဝ်းခိုဝ်း ယူ၊လမ်ဂခ်၊ယူ၊လွမ်းဂခ် ဂိုင်ဆခ်းမးယဝ်းဂေး
လၢင်းလမ်းယိုဝ်းဂခ်ယူ။ ဂူခ်းခိုဝ်းကွခ်၊ လမ်းယိုဝ်းလွမ်းဂူခ်းခိုဝ်းလုၤ လးသင် ဂူခ်းခိုဝ်းတူဂ်းတီမ်၊
ခွံကမ်းဂူခ်းခိုဝ်းခိုခ်းယို၊သေလး လမ်းယိုဝ်းလွမ်း လးသင် ခုခ်မိုဝ်းတင်းလုံတမ်းပိုင် လုံ၊လၢတ်း
လး၊ လမ်းယိုဝ်းလွမ်း လးသင် လၢင်းကပ်ဂူခ်းတူဂ်းဂပ်၊ဆခ်။ ယီခ်းလမ်းခိုခ်းခိုဝ်းလွမ်း
ဤမးပိုခ်းဂျ၊သေ လိုခ်းမးလၢင်းကပ်ဂူခ်းလၢတ်းတူဂ်းဂပ်၊ ဂျ၊လု၊လုမ်းလုမ်းယူ၊ယဝ်း။

မိုခ်ဆင်၊လိုင်၊ခိုဝ်းတံး ယူ၊ဝံ၊ခိုဝ်းလံ၊ခိုဝ်းလံ၊ခိုဝ်းဝံ၊လး ပိုခ်၊ၤၤဂေး၊ဤမးမခ်း မိုခ်ဂခ်ယူ၊
ဂေးယု၊ လမ်ဗွဲဂေးလမ်းယိုဝ်းလွမ်းဝံ၊ယူ၊လး ဤမးတံးဆင်၊ဂခ်ဂေး၊ ကမ်၊ပေးခွံ၊ပိုင်၊ဂခ်ယဝ်း။
ယွခ်၊ဆခ်လး၊ တု၊တေမးမခ်းဂူ၊လံးဝုး ပီခ်ဂူခ်းခိုဝ်းသင်ဆခ်ဆခ်။ တေလံးလိပ်းဂိုခ်းခိုခ်း
ဤမးလၢတ်းခပ် မိုဝ်းပံ၊လံးခိုခ်းခိုဝ်း၊ယီခ်းလွမ်းပိုခ်းဆခ်၊ယူ၊ယဝ်း။ “ဤမးလၢတ်း” ဆခ်ဆခ်၊ပီခ်
ပိုင်လမ်၊လွင်းလုၤတု၊မးမံ၊ လိုင်၊လၢတ်းကခ်ဆင်လး ဗွဲဂေးတမ်းတေလံးသိုပ်၊ သိမ်းပိုင်၊လုံ၊တိုဝ်း
ဤမးလၢတ်းဗွဲမခ်းဂျ၊ယူ၊ယဝ်း။

လိဂ်း။

ဂိုးလံးတွင်းမံ၊လွမ်းဆင်၊ ဤမးကခ်လၢတ်းကွဂ်၊ပၢဂ်၊မးဆခ်လးသင် ဂိုးလံးတွင်းမံ၊ဝံ၊လွင်း
တၢင်းသေကခ်ကခ်ဆခ်လးသင် လင်၊လံးမီး “လိဂ်း” မးယဝ်း။ ကမ်၊မီးဤမးလၢတ်းဂေး၊ ကမ်၊
မီးလိဂ်းလံး။ မီးဤမးလၢတ်းသေတု၊ သင်ဝုးကမ်၊မီးလိဂ်းဂေး၊ ကမ်၊လၢင်းတွင်းမံ၊သင်ဝံ၊လံး။
ဤမးလၢတ်းလးလိဂ်းဆခ်။ ပိုင်၊ကပ်ဂခ်ဝံ၊ယူ၊တု၊သေ၊ယဝ်း။

မိုဝ်းပံ၊မီး “လိဂ်း” ဆခ်။ တီမ်၊ၤၤဂေး၊ကခ်လုမ်းဗွဲ၊ခိုဝ်းမခ်း တေဂူမ်းဂခ်ဂူ၊လံးဆခ်၊သေ
တွင်းမံ၊ဝံ၊မးယဝ်း။ ဂိုး၊ဆူဂ်၊ဆူ။ ဂိုး၊သတ်း။ ဂိုး၊ဂူခ်းတု၊ဂျ၊ လွမ်းဆင်၊ကၢင်းကၢမ်းဗွဲမခ်း
ဆခ်။ ကပ်ပိုင်ဗွဲ၊လံးမခ်းမးမခ်းလုံ၊တိုဝ်းမးယူ၊ယဝ်း။

မိုဝ်းကခ်ခိုခ်းသင်၊မးထီင်းယဝ်းဆခ်၊လင်၊ ကွခ်ဂခ်လိဂ်းလံးမးမခ်း “လိဂ်း” ဗွဲမခ်း
သေ လုံ၊တိုဝ်းမးယဝ်း။ ခိုဝ်းလုံ၊ခိုဝ်းဆခ်၊ဂေး၊ မီးမးလိဂ်းဗွဲ၊လိဂ်းမခ်းယဝ်း။ မိုဝ်းကခ်လွတ်းခီခ်ယူ၊
လးသင် မိုဝ်းဗုင်းမုခ်လိုင်၊လၢတ်းဂိုး၊ယို၊ဆခ်။ ကွခ်ဂခ်လုမ်းလုံ၊တိုဝ်းယူ၊လး “လိဂ်း”
ဂေး၊ တေဂိုဝ်းဂိုင်းပိုင်၊သိုဝ်းယူ။ မိုဝ်းမီးခီခ်ယု၊ဂပ်၊မးလးသင် မိုဝ်းကီခ်ဂိုင်း၊ဗုင်းမုခ်လိုင်၊ခိုဝ်း
ကူခ်းယု၊လး ကွခ်ဂခ်ကူခ်းၤၤသေသွင်းဗီဝ်၊လး ကမ်၊သုင်လုံ၊တိုဝ်းယဝ်းဆခ်၊တေ “လိဂ်း” ဂေး၊
တေဝွတ်းဝံး၊ဂျ၊လု၊ယူ၊ယဝ်း။

လိဂ်းလိုင်၊လၢတ်းတံး။

လိုင်၊ခိုဝ်းတံး ယူ၊သပ်းလွတ်း၊ဗု၊ဝံ၊ခိုဝ်း ဆု၊လိခ်ဂိုင်းသေ မိုင်းဆိုင်၊လးမိုင်းဆိုင်၊
ပီခ်မိုင်းပီးမိုင်းဆိုင်၊ဂခ်သေ ကုပ်၊ပိုင်၊ယူ၊သပ်းမး။ မီးလိဂ်းဗွဲမခ်းမးယူ၊ယဝ်း။ လွမ်းဆင်၊ဤမး
လၢတ်းမိုခ်ဂခ်။ ဆင်လိခ်လမ်းတိုတ်းဂခ်။ ဂံ၊ဂပ်းသိုပ်၊ဂခ်။ ယၢမ်းသၢင်းမိုင်းဂူမ်းဂခ်မးလး

“လိက်တံး” လုမ်းဆိုင်လးလုမ်းဆိုင်၊ ငါးမိုခ်ဂခ်ဝံယူ။ ကခ်ငါးလမ်ဂခ်ဆခ်၊ လံးဂခ်မီးဝံသမ်
လုမ်းဆင်တံးအံယဝံ။

လုမ်း(၁) လိက်တံးလုင်၊ လိက်ထုင်ငွက်၊ လိက်ကသမ်၊ လိက်စမ်းတီး။

လုမ်း(၂) လိက်ယုန်း(လိက်မိုင်း)၊ လိက်ခိုခ်၊ လိက်လိုင်လး၊ လိက်လားတွန်းဆိုင်။

လုမ်း(၃) လိက်ထံး၊ လိက်တံးလမ်၊ လိက်တံးစာပ်၊ လိက်တံးလိုင်လး၊ လိက်လားတွန်းတံး။

သမ်လုမ်းဆံဂေး၊ လုမ်းဆိုင်လးလုမ်းဆိုင်၊ ကမ်ပိုင်းရှင်၊ ယာခ်ဂခ်တေတေဝုးဝုး
ဆင်ဂပ်၊ သင်ဝုးမေလိက်တံးမိုင်းဆိုင်လီလီယပ်အံလိုင် တု၊တေမေလံးထိုင်လိက်တံးတင်၊မိုင်း
ဂေး၊ ကမ်ယာပ်၊အံယဝံ။ လွင်းကခ် “လိက်” ငါးဂခ်။ လံးစပ်တံးမခ်မိုခ်ဂခ်။ လံးကွက်၊သိုင်
ကမ်ပိုင်းဂခ်ဆခ်၊ ပိခ်ပိုင်းမခ်မခ်လံးဝုး ပိခ်လိုင်၊ခိုင်းလိပ်ဂခ်ယူ၊အံဆခ်ယဝံ။

“တုင်မးလိက်” တံးဂူးခိုင်းခိုင်း။

လုမ်း(၁)။

လိက်တံးလုင်	လိက်တံးစမ်းတီးလုင်	လိက်တံးကွမ်,(ကသမ်)	လိက်ထုင်ငွက်
ဂ ခ င	က ဂ င	က ဂ ခ ဂ	၁ ဒ ဂ
လ သ လု	က ဃ ဟ	ဗ ဂ ဃ ဃ	ဃ ဃ ဃ
တ ထ ခ	တ ထ ခ	ဗ ဂ ဃ ဃ	ဃ ဃ ဃ
ပ ဃ ဟ မ	ပ ဂ မ	ဗ ဂ ဃ ဃ	ဃ ဃ ဃ
ယ ရ လ ဝ	ယ ဂ လ	ဗ ဂ ဃ ဃ	ဃ ဃ ဃ
ဆ ဂ က	ဝ ဂ က	ဗ ဂ ဃ ဃ	ဃ ဃ ဃ
ဂ တ ဝ	ဝ ဂ က	ဗ ဂ ဃ ဃ	ဃ ဃ ဃ

လုမ်း(၂)။

လိက်ယုန်း(ဂိုင်းဝံ)	လိက်ခိုခ်	လိက်ယုန်း(လားဆူး)
ဂ ခ င	က ဂ င	က ဂ ခ ဂ
လ သ လု	က ဃ ဟ	ဃ ဃ ဃ
တ ထ ခ	တ ထ ခ	ဃ ဃ ဃ
ပ ဃ ဟ မ	ပ ဂ မ	ဃ ဃ ဃ
ယ ရ လ ဝ	ယ ဂ လ	ဃ ဃ ဃ
ဆ ဂ က	ဝ ဂ က	ဃ ဃ ဃ
ဂ တ ဝ	ဝ ဂ က	ဃ ဃ ဃ

လိက်ထိုင်(မိုင်း)	လိက်လား(တွန်းဆိုင်)
ဂ ခ င	က ဂ ခ ဂ
လ သ လု	ဃ ဃ ဃ
တ ထ ခ	ဃ ဃ ဃ
ပ ဃ ဟ မ	ဃ ဃ ဃ
ယ ရ လ ဝ	ဃ ဃ ဃ
ဆ ဂ က	ဃ ဃ ဃ
ဂ တ ဝ	ဃ ဃ ဃ

လုမ်း(3)။

လိက်ထံး

လိက်လၢင်း(တွံးတွံး)

က ဝ ဖ ဂ ဟ ဝ
 ဂ ဝ ဖ ဂ ဟ ဝ
 ဂ ဝ ဖ ဂ ဟ ဝ
 ဂ ဝ ဖ ဂ ဟ ဝ
 ဂ ဝ ဖ ဂ ဟ ဝ
 ဂ ဝ ဖ ဂ ဟ ဝ
 ဂ ဝ ဖ ဂ ဟ ဝ
 ဂ ဝ ဖ ဂ ဟ ဝ
 ဂ ဝ ဖ ဂ ဟ ဝ

က ဝ ဖ ဂ
 ဂ ဝ ဖ ဂ
 ဂ ဝ ဖ ဂ
 ဂ ဝ ဖ ဂ
 ဂ ဝ ဖ ဂ
 ဂ ဝ ဖ ဂ
 ဂ ဝ ဖ ဂ
 ဂ ဝ ဖ ဂ
 ဂ ဝ ဖ ဂ

လိက်တံးလမ်(ဝိတ်.အမ်း)

လိက်တံးစာဝ်(ဝိတ်.အမ်း)

လိက်တံးလိင်(ဝိတ်.အမ်း)

က ဝ ဖ ဂ
 ဂ ဝ ဖ ဂ
 ဂ ဝ ဖ ဂ
 ဂ ဝ ဖ ဂ
 ဂ ဝ ဖ ဂ
 ဂ ဝ ဖ ဂ
 ဂ ဝ ဖ ဂ
 ဂ ဝ ဖ ဂ
 ဂ ဝ ဖ ဂ

က ဝ ဖ ဂ
 ဂ ဝ ဖ ဂ
 ဂ ဝ ဖ ဂ
 ဂ ဝ ဖ ဂ
 ဂ ဝ ဖ ဂ
 ဂ ဝ ဖ ဂ
 ဂ ဝ ဖ ဂ
 ဂ ဝ ဖ ဂ
 ဂ ဝ ဖ ဂ

က ဝ ဖ ဂ
 ဂ ဝ ဖ ဂ
 ဂ ဝ ဖ ဂ
 ဂ ဝ ဖ ဂ
 ဂ ဝ ဖ ဂ
 ဂ ဝ ဖ ဂ
 ဂ ဝ ဖ ဂ
 ဂ ဝ ဖ ဂ
 ဂ ဝ ဖ ဂ

လိက်သုခ်,ဂၢင်။

“လိက်” ဆံ. ပိခ်တု,တွံးမံလွမ်း ခေးဂွမ်းလွံးတၢင်း ကခ်လၢတံးကွက်,မုးလံးဆခ်လး မီးလွံးလိက်လံးလွံ.တိုဝ်းလွမ်း ဂၢပ်လွံပခ်ဆခ်. ဆင်,ဂွမ်းလၢတံးဆင်,ဂၢပ်.။ ဂွမ်းလၢတံးလံးမီး “ဂွမ်းသုခ်,ဂၢင်” ဆခ်. “လိက်” ဂေးလံးမီး “လိက်သုခ်,ဂၢင်” လွမ်းဆင်,ဂၢပ်.။ မိုခ်ဆင်, လိက်ဂၢင်း ဂလီတံး ပိခ် “လိက်သုခ်,ဂၢင်” ဂူးမိုင်းမိုင်း ခွံးလုမ်းဗျးလး လိက်မၢခ်ပိခ် “လိက်သုခ်,ဂၢင်” မိုင်းမၢခ်မိုင်းတံးဝံ.ယု,ဆခ်.ယဝ်.။

ယုခ်.ဆခ် သင်ဝုးကမ်,မီးမိုင်းတူဂ်ဂပ်, ပုဂ်းတင်းလံးဂုးဂုးဆံလိုင် ပိဂ်.သမ်.ဝုး မီးဝံ. “လိက်” လိုဝ်.ခိုဝ်းတူဂ်ဂပ်,ယု,ဂေးယု, “လိက်” ဆခ်. တေကမ်,လၢင်းပိခ်မုးလံး “လိက်သုခ်,ဂၢင်” ဆင်,ဂၢပ်.။ တူဂ်ဂပ်,ဂေး တေလံးလွံ.တိုဝ်းလွမ်း “လိက်သုခ်,ဂၢင်” ကခ်ဆုခ်မိုင်းမၢခ်မၢခ်ဝံ.ဆခ်. ယဝ်.။ မိုခ်ဆင်,တံးဂူးခိုဝ်းခိုဝ်း မီးလိက်ဗွံမခ်ဝံ.ယု,သေတု. ထံးလးလၢင်းဆခ်. မီးမိုင်းပုဂ်းတင်းဝံ. ဂုးခေးလး လိက်ခပ်ဂေး လံးပိခ် “လိက်သုခ်,ဂၢင်” ခွံးမိုင်းခပ်ဆခ်ဝံ.ယု,ယဝ်.။တံးတၢင်း,လုခ်တေ. လံးကွခ်ဂခ်ယု,ဝံ. တုးဆုခ်တၢင်း,ခိုဝ်းလး လံးလွံ. “လိက်သုခ်,ဂၢင်” ကခ်ဆုခ်မိုင်းဗွံမခ်မၢခ်မၢခ်ဝံ.ဆခ်.သေ လိက်တူဂ်ဂပ်,တေ. ဂၢင်ဆိုင်မီးဆမ်.လွံဂုဂ်.လိက်လံးပံပေ,ဗွံမခ်ဆခ်.သေ လံးကွခ်ဂခ်သိုပ်, သိမ်းပိင်းသွခ်ဆေဗးတိုခ်ဝံ.ယု, ဂုးဗွံဂုးမခ်ဆခ်.ဂုးယဝ်.။

ဂုးခိုဝ်းကခ်ယု,မုးမိုင်းလိဂခ် တုးဆုခ်ကခ်လိဂခ်ဆခ်. တေလွံ. “လိက်သုခ်,ဂၢင်” မိမ်းလိဂ်မုးဂခ်ဝံ.ယု,လး တေကပ်လိဂ်ကခ်လွံ.တိုဝ်းဝံ.ယု,ဆခ်.ကခ်လိဂ်ဂုး တံးတံး မၢခ်မၢခ်လိဂ်.ခိုဝ်းဂုးဆေ တေ. ကမ်,ထုဂ်,မိခ်ဆင်,ဂၢပ်.။ မိုခ်ဆင်,တံးဗၢတ်,ဗၢတ်သေ ယု,ဝံ.ခွံး

လံာ်ဝါးနးလံာ်ခိုဝ်းလး လိာ်ဂးကးတေလံာ်ဂ့ဝ်ယုာ်ဆးဂး တေကးမိမိနး။ လိာ်ဂးယုာ်ခိုဝ်းခး
 လိာ်ဂးခး။ လိာ်ဂးယုာ်ခိုဝ်းမးနး လိာ်ဂးမးနး။ လိာ်ဂးယုာ်ဝိတ်ဆးလိာ်ဂး လိာ်ဂးဝိတ်ဆး။
 ဂးဝး လိာ်ဂးမိမိလိာ်ဂးဂး ကးလိာ်ဂးခိုဝ်းလိာ်ဂး။ မိမိဆး ဂးလိာ်ဂးလိာ်ဂး
 ယုာ်ဆး ကးလိာ်ဂးလိာ်ဂးဂးဂးဂးယုာ်ဆး။

လိက်၊ လူ့လိုက်၊ လူတော်။

မို့အင်၊ လှိုဝ်းလတ်းလးလး၊ ဟတ်၊ ယာန်ဂန်ကမ်၊ လံးအင်၊ လိဂ်းလးလွင်း
 “လှိုဝ်းလတ်းတူဂ်းတိမ်၊ ခိုခ်းယွံ၊ အင်၊ ဂေါး၊ ဟတ်၊ ယာန်ဂန်ကမ်၊ လံးအင်၊ ဂပ်၊ လှိုဝ်းလတ်းကန်
 ခိုခ်းယွံ၊ လး၊ ယမ်းပွင်ဝါခ်းပွင်မိုင်းမးရှင်းဂူလ်းအင်၊ တေမီးလိဂ်းရှင်းဂူလ်း ကန်ဂိုဂ်းကွမ်းပိုခ်း
 ဝါခ်းမိုင်းမးယွံ၊ ယဝ်။ လှိုဝ်းလတ်းကန်ကမ်၊ ယမ်းပွင်ဝါခ်းမိုင်းမးရှင်းဂူလ်းအင်၊ တေကမ်၊ မီးလိဂ်း
 တူဂ်ဂပ်၊ ရှင်းဂူလ်း။ လွန်ယွံမိုင်းလွံဂေါး၊ တေဂွမ်းလိဂ်းမိုင်းအင်၊ ဂူလ်းယဝ်။ လှိုဝ်းလတ်းကန်မီး
 “လိဂ်း” ဂိုင်အာခ်းမးလှိုဝ်းပိုခ်းအင်၊ ပီခ်းလှိုဝ်းလတ်းကန်ခိုခ်းယွံ၊ ယဝ်၊ မီးပိုခ်းဂိုင်အာခ်းမးလှိုဝ်း
 ပိုခ်းအင်၊ ယဝ်။ လှိုဝ်းခိုဂ်းကန်တိုဂ်းရှမ်းလိဂ်းမးဂူလ်းအင်၊ ပွင်၊ ဝါးတိုဂ်းရှမ်းခိုခ်းယွံ၊ မးဂူလ်း
 အံယဝ်။ “ကျ၊ ယွံ၊ လိဂ်း” အင်၊ ပီခ်း“ကျ၊ ယွံ၊ ပိုခ်း” လှိုဝ်းလတ်းယဝ်။

၎င်းတို့သည် “လိဂ်” ဆန်၊ လုံးတ၊ မီးမုေးယွန်းသု၊ သဆု၊ ယဝ်။ ယိုင်းကားတု၊ တီမ်းမံကပ် ထမ်းလုံးဂွမ်းသင်၊ သွန်ဟူးဗွမ်းဆန်၊ သေ ခတ်းလှဲသွင်းဂှု၊ ထုတ်၊ ကွက်၊ မင်းမန်း “လိဂ်” ကန်တေတီမ်းလွမ်းလုံး ဂွမ်းလာတ်းဗွမ်းဆန်၊ မုေးယူ၊ ယဝ်။ လိုင်းကန်ပံ၊ ရိုင်းယမ် သု၊ သဆု၊ ဟူးကန်လှဲ၊ လိုင်းရိုင်းယမ်ဗွမ်းဆန်၊ ခပ်ကမ်၊ မီးလိဂ်။ မိုင်းသု၊ သဆု၊ သေကန်ကန် ခင်းထိုင်ခပ်လေး လှိုင်းလုံးတီမ်းမံ ထမ်းလုံးဂွမ်းသင်၊ သွန်သု၊ သဆု၊ ဆန်၊ လင်၊ လုံးတ၊ မီးလိဂ်မုေးယဝ်။ ဂမ်းဗွင်းသမ်၊ မီးသု၊ သဆု၊ သေတု၊ ကမ်၊ မီးလိဂ်၊ ရှင်းဂှုလုံးဆန်၊ ယွန်းဝု၊ ကမ်၊ မီးဝါးမိုင်းရှင်းဂှုလုံးသေ ပိုင်းဂှုမုေးဗွမ်းလှိုင်းလိဂ်၊ ထမ်းမန်းလွမ်းဂှုလုံးဆန်၊ ယဝ်။

[illegible]

တွန်း(၈)

“ဗိုင်း”

“လှိုင်းဗိုင်း” တင်းသင်ယမ်း၊ ကမ်းဆစ်“ယိမ်း” ကန်ဂိုက်လွမ်းလှိုင်းလတ်းဗွဲမန်းဝံ့ယူ၊
 ဆန်၊ ငှင်းဝါး“ဗိုင်း” ယဝ်။ “ဗိုင်း” ဂုန်းခိုင်းခိုင်းလေးခိုင်းခိုင်း ကမ်းမိုက်ကန်။ ယူသင်းဝံ့ယူ၊
 တီးလှိုင်းယိမ်းပိန်ဂုန်းခိုင်းသင်ဝံ့ယူ၊ ဂေးယု၊ “ယိမ်း” သင်ယမ်းဆန်၊ ဂိုင်းဂါင်းလိက်လေး ဂှ်းဂှ်းလံာ်၊
 ဂမ်းလိပ်ကမ်းလံး။ လိက်လံး၊ ဂုန်းလတ်းဆန်၊ လင်းလိက်လံးလှိုင်းတိုင်းလွမ်း “လိက်သုန်း၊ ဂါင်း၊
 ဂုန်းသုန်း၊ ဂါင်း” ဆင်၊ ဂပ်းလှိုင်းပန်ဆန်လေး လံးယိမ်းဂျးသေ ကမ်းလင်းမန်းမန်းလှိုင်းခိုင်းယဝ်။ ဆံ
 လိုင် လံးသွက်ဂှ်းခိုင်း “ဗိုင်း” ဂပ်းဆန်၊ မုးတီးခိုင်းခိုင်းလင်း၊ တေလင်းမန်းမန်းဂှ်းလံး
 ခိုင်းယဝ်။

ပိန်ဂုန်းခိုင်းကန် ကမ်းယူသင်းဝံ့ဗိုင်းလှိုင်းလိပ်ကန်။ ကမ်းဂိုင်းယမ်းသု၊ သဆု၊ ကန်လိပ်
 ကန်။ ကမ်းလှိုင်းတိုင်းလိက်လံးဂုန်းလတ်းကန်လိပ်ကန်ယဝ်။ ဂေးယု၊ သင်ဝါးလိပ်းဂှ်းဂှ်း “ဗိုင်း”
 ဗပ်ဆန်၊ ယင်းတိုင်းငံးမိုက်ကန်ယူ၊ ကမ်းဆစ်ဂေး၊ ယမ်းမိုက်ကန်မုးယူဆံလိုင် တေလံးမန်းမန်းပိန်
 ခိုင်းလှိုင်း၊ လှိုင်းလတ်း ကန်လိပ်ကန်ဆံယဝ်။ မိုက်ဆင်၊ တီးဂုန်းတီးတီးဆန်၊ ယူဂှ်း၊ ယမ်းကန်
 ဂှိုင်းဆန်းမုးယဝ်။ ဂေးယု၊ တေလံးဂှ်း “ဗိုင်း” ဗပ်ယင်းတိုင်းငံးမိုက်ကန်ဝံ့ယူဆန်ယဝ်။

“ဗိုင်း” ဆန်ဆန်၊ လှိုင်းဆင်တုန်းဆန်ယဝ်။

1. လွင်းယူသင်း။
2. လွင်းဂှ်းလိပ်တွင်း။
3. လွင်းဆင်ဝံ့။
4. လွင်းတင်းမန်း။
5. လွင်းဂှ်းတိုင်းဂုန်းဝံ့။
6. ခိုင်းလှိုင်းတိုင်းတင်းသိုင်း။

1. လွင်းယူသင်း။

တီးယူ။

လွင်းသင်မိုက်တီးတီးယူသင်းဆန်၊ ပိန်ပိုင် “ယိမ်း” လှိုင်း ကန်ဂိုက်လွမ်းလှိုင်းခိုင်းမုး
 ကန်ဆိုင်ယဝ်။ လွင်းသင်မိုက်တီးတီးယူတင်းသင်း ဂုန်းခိုင်းခိုင်းလေးခိုင်းခိုင်းဆန်၊ ကမ်းမိုက်ကန်။
 ဂမ်းဗွင်းသင်တီးမံး။ ဂမ်းဗွင်းသင်တီးဂတ်း။ ဂမ်းဗွင်းသင်ယူလိက်လံး။ ဂမ်းဗွင်းသင်ယူပန်းတပ်း။
 ဂမ်းဗွင်းသင်ယူ ထုင်းသပ်၊ ဆမ်းလေး ခိုင်းဆန်၊ တံးသမ်းသင်ယူ ထုင်းသပ်၊ ဆမ်းယဝ်။

ဂိုဏ်း။

“ဂိုဏ်း” ဂိုဏ်းခိုင်းခိုင်း လေးခိုင်းခိုင်းဆန်၊ ဗာဏ်၊ ဂှာင်းလေးလံးတီးသင်းမဆန်း၊ ဓာတ်၊ မှိုခံခံ၊ ဓာတ်၊ ဗွင်းသုဉ်ယူ၊ ဂိုဏ်းတိန်သုဉ်။ ဓာတ်၊ ဗွင်းသုဉ်ယူ၊ ဂိုဏ်းဂိုဏ်းလိန်။ ဓာတ်၊ ဗွင်းသုဉ်ကပ်လိန်တီး။ ဓာတ်၊ ဗွင်းသုဉ်ကပ်မံ့။ ဂိုဏ်းလိန်တီး။

တံးသုဉ်ယူ၊ ဂိုဏ်းတိန်သုဉ်သေ တံးလင်းဆန်၊ ပီဆန်တု၊ မတ်၊ ဝိုင်းဂိုဏ်းဝိုင်း၊ ဝိုင်းခွင်ဝိုင်း၊ တု၊ လိုင်းသင်းဝိုင်း၊ တီးတီးဂိုဏ်း နံဆန်၊ ယူ၊ သေကန်ကန်ယပ်။ ဂိုဏ်းတံးဆန်၊ တေလံးဂိုဏ်းမံ့၊ ဂိုဏ်းလင်းလိန်မံ့၊ ဓာတ်တီးဝိုင်းယပ်။ သင်ဝု၊ တီးဂိုဏ်းကပ်၊ တေကပ်ကပ်၊ လိပ်းတီးယပ်။ ဂှာ၊ ဆန်တေ၊ ဆွဲ၊ ဂိုဏ်းတေမီးမုဂ်၊ ဗွင်း။

တံးသုဉ်မံ့၊ မီးဗွင်း၊ ဓာတ်ကပ်မုဂ်၊ ဗွင်းပီဆန်ဂိုဏ်းသေ မန်းမဆန်းဝိုင်းတီးဆင်းဗွင်းမဆန်းယပ်။ ဆု၊ ဗာ၊ လင်းဗာ၊ ဂိုဏ်းဆန်၊ ပီဆန်တီးဆင်းပေးလင်းဂိုဏ်း။ ဆု၊ ဗာ၊ နိုဝ်မုဂ်၊ ဗွင်းဆန်၊ ပီဆန်တီးဆင်းသင်းဗု၊ ဓာတ်၊ ဗွင်းယူ၊ ဂိုဏ်းလင်း။ ဆု၊ ဗာ၊ တံးပီဆန်တီးဆင်း ဆင်းယပ်။ ထီင်းဆု၊ ဆိုင်းဆန်၊ ပီဆန်တီးဆင်းခိုင်း၊ ဗွင်းလံးဆန်ယပ်။ ဗာဏ်၊ ဂှာင်းဂိုဏ်းတံးဂိုဏ်းခိုင်းခိုင်း မှိုခံခံယူ၊ ဆန်ဆန်၊ တေလံးဂိုဏ်းဆွဲ၊ ဂှာ၊ ဆန်ယပ်။

← မိုင်းတံး

ခမ်းတီး→

← မိုင်းမာဝ်း

လာဆန်းဆုး→

ဝါခ်း။

လွင်းတမ်းပိုင်ဂိုဏ်းခင်း “ဝါခ်း” ဂူခ်းခိုင်းခိုင်းလေးခိုင်းခိုင်းဂေး ဘမ်၊မိုခ်းဂခ်။ ဂိုဏ်းခင်း ဝါခ်းတံးဆခ်၊တေလံးဂခ် ဝံ၊ဆးဂိုဏ်းဂျ၊ဗမ်၊လိပ်ဂခ်တင်းမူတ်းယပ်။ ဂှမ်၊ဆမ်တေ၊ လံးဂခ်ဝံ၊လူး ဆးဝခ်းလါခ်း(ဆးတံး)ယပ်။

တံးယူ၊လမ် တူခ်းလွံ။ လွံလပ်၊လိတ်၊ဝံ၊လေး ဂါင်ဝါခ်းကွက်၊မေးယပ်၊ဂေး ဂှ်းလိတ်၊ထွင်းခင်း ခင်းဂူင်ဂိုဏ်းဂမ်းလိပ်။ ဂါင်ဝခ်းသုင်ဂျ၊ဂေး ဆင်၊ဂိုဝ်ငင်းဂိုဏ်း တေကမ်၊လပ်၊လိတ်၊ဝံ။ ဂှ်းလံး တာဂ်၊ခိုင်းခိုင်းခိုင်းလါခ်း ယွခ်းဆင်၊ဆခ်လေး လင်၊ကွခ်းဂခ်ဝံ၊ဆးဂိုဏ်းဂျ၊ ဗမ်၊လါခ်းယူ၊ယပ်။

ခင်းဝါခ်းလိပ်ဂခ်ဆခ် “တံး” ဘမ်၊ဂှ်းလွမ်ဂိုဏ်းခင်းဂခ်။ ယုမ်၊ယမ်ဝး “ဂူင်ဂူခ်းဝါခ်း လံးခင်းဂခ်။ ဘမ်၊ထုဂ်၊မေးဗေးဂျ၊မခ်” ဆ်ယပ်။ ဂှ်းဝါခ်းတံးဆခ်၊ တေလံးဂခ်မီးဂေးမံ၊ ဂူင်ဝံ၊ယူ၊ဂူ၊တီးယပ်။ ဧတ၊လိမ် “တွက်၊” တု၊မတ်၊ တေးထိုင် ဂိုဏ်းယေးခိုင်းခိုင်းဆခ်၊ တံးလွင်၊ကပ် မံ၊ဂူင်လွံ၊ယူ၊တု၊သေးလေး ဘမ်၊မီးကမ်၊ပိခ်သေ လင်၊လံးဗုဂ်၊ဂိုဂ်းဂူ၊ဝါခ်းဝံ၊ယူ၊ယပ်။

← ဝါခ်းတံးလိပ်၊ သိပ်းသွင်ပခ်းဆး

ဝါခ်းတံးလမ် → မိုင်းဝိတ်၊ဆမ်း

မိုဝ်းဆင်း၊မိုဝ်းဂိခ်၊မိုဝ်းဆွခ်း။

ဃာင်းရှာင်းဆင်း၊ဂိခ်၊ဆွခ်းဆခ်း။ ဂူခ်းခိုဝ်းဆိုင်၊လးခိုဝ်းဆိုင်၊ကမ်၊မိုခ်းဂိခ်။ “တံး” သူင်ဆင်း၊ ဆွခ်းတီးတီမ်။ ကမ်၊သူင်ဆင်းဆိုင်တင်၊တိခ်သုင်။ ဆင်းခုပ်၊ခပ်၊ဆင်းဂွင်၊ယွင်၊ဆင်းတင်၊ဂွပ်း။ ကမ်၊ဆင်း၊ ကျးစု၊လှိုခ်းစု။ တေဆင်းကွပ်းပွပ်းယူ၊ယပ်။

မိုဝ်းဂိခ်ဂေး “တံး” ကမ်၊တမ်းဆိုင်ပိုခ်၊ရှိုခ်း ကမ်ဆင်းဝံ၊ယူ၊ဆင်း၊လံ၊လံ၊သေဂိခ်။ တမ်းဆိုင်ပာခ်၊ဆိုင်ဗိုခ်သေ လင်၊ဂိခ်ယပ်။ တင်းဂိခ်ဆခ်း။ ကမ်၊ပခ်ရှို၊တီမ်၊သေ တိခ်သိခ်း၊ တိခ်ဂူခ်လးလး။

မိုဝ်းဆွခ်းသမ်၊ လှိုင်သေလင်းခုခ် ကမ်၊ဆွခ်းဆိုင်ဂူ။ ကပ်ဗျးဗီခ်၊သိုဝ်၊ဆွခ်းဆိုင်ပိုခ်၊ သိုဝ်၊ရှိုခ်း။ ကမ်၊ပု၊ဗျးဗီခ်၊သေ ဆွခ်းလလှိုင်းလလးဂေး တံးကမ်၊ရှိုတ်း။ လှိုင်းဆံ၊ပိခ်“ဗိုင်း” တံး မးလိမ်ဂွခ်၊ယပ်။

↑ လာခ်၊ဆေး

↑ မိုင်းလား

↑ တံးလမ် ဝီတ်၊ဆမ်း

↑ တံးလိုဝ်၊ သိမ်းသွင်ပခ်းဆေး

2. ဂါခ်ဂျလီင်.တွင်.

ဂါခ်ဂျလီင်.တွင်. ဂူခ်းခိုင်းခိုင်းလးခိုင်းခိုင်း ဂါခ်,မိုခ်ဂါခ်။ ပီခ်ဂါခ်ဗုဂ်,သွမ်းဆင်,ဂါခ်
ဂေးယု, ဂါခ်ဗွင်းသုင်ဂြိုတ်းဂြိုတ်း။ ဂါခ်ဗွင်းသုင်ဂြိုတ်းဆုး။ မိုဝ်းဂွခ်, မီးလွင်းမင်းမံးမုးဝုး။ ဂါခ်,လိုဝ်း
ဂူခ်းမီးဂူခ်းဂျင်, ဂါခ်,ဂြိုတ်းဆုးလံး။ ယွခ်.ဝုး တီးဂေး,သုတ်းမခ်း ဂူခ်းဂြိုတ်းဆုးဆခ်.
တေလံးယူ,တီးမီးဆမ်. တေလံးမီးဝိုင်းဂွါးထံလွံး လံးဂြိုတ်းမခ်းဂေး ယွံးသေဂြိုတ်းဂြိုတ်းဆခ်.ယဝ်။

“ဆမ်.မီးတီးလွံ လွံလီတီးဆခ်း” ဆ်. ပီခ်ဂါခ်ဂါခ်လိခ်ဆလံး “ဗိုင်း” ဂါခ်ဂျလီင်.တွင်.တံး
ဂါခ်ဆိုင်.ယဝ်။ တု,တေဂြိုတ်းဆုး တု,တေဗုဂ်,သွမ်း,လံးလး လင်,ဝုး “လွံလီတီးမီးဆမ်.” ယဝ်။
တု,လံးဗင်းဂြိုတ်းဆုး။ တု,လံးဗုဂ်,ဂြိုတ်းသုခ်။ တု,လံးဆိုင်.ဝု ဂျတုင်ထိုခ်.တုင်ဆမ်။ တု,ဆင်းဝံ
ဂြိုတ်းဂြိုတ်းဂုဂ်,ဂြိုတ်းဂုဂ်,။ လိုဝ်းဆ်.တင်းသိုင် တေလံးဂုခ်တံးဂူတ်းတီးတီး ဂြိုတ်းမိုခ်ဂါခ်တင်းမူတ်းယဝ်။

တံးပီခ်ခိုင်းဂူခ်း မေ့ဂြိုတ်း “ဆုး” မုးလိမ်ဂွခ်,။ ဆုးဆခ်.တံးဝံ.ပီခ် ဆုးဂါခ်လမ်,လွင်းလူင်
သေပိုခ်းယဝ်။ တံးသွခ်,ဝုး “ဆုး” ပီခ် “တွင်.” မိုင်းယဝ်။ ဂါခ်,မီးဆုးဂါခ်,မီးဗင်း ဂါခ်,လင်
ပုဂ်းတင်းပီခ်မိုင်းလံးလး တီးဂါခ်,မီးဆမ်.ဂါခ်,မီးဆင်လိခ် ဂိုင်,ဂြိုတ်းဆုးလံးဆခ်. တံးဂါခ်,တင်း
ဝါခ်းမိုင်းသေပွဂ်း။ ဝါခ်းမိုင်းဂါခ်တံးတင်းမုးလိုင်းဆခ်. တေလံးဂုခ်ထိုင်.ဆုးဂွင်သေ တီးဂူခ်းယူ,
ဝံ.ယူ,ဂူတ်းတီးယဝ်။ တင်းပီခ်မိုင်းမုးယဝ်.ဂေး ခွင်းပိုင်ဂုပ်.ပိုင်,မိုင်းဆခ်. ဝံ. “ဗွင်းဆုး” ဆိုင်.ဂေး.တု,
တေကပ်ပုခ်းဗွခ်း လူလွမ် “ဆုး” တင်းမိုင်းဆခ်.ယူ,ယဝ်။

လိုင်သေမိုင်းဗုဂ်,သွမ်းကပ်ဂွင်းဂွံး ဆခ်.ဂူဂ်းမပ်,ဂုး ဂုဂ်းမုဂ်,မုဂ်,ပိုင်,ဝိုင်တုခ်းတင်းလံ
ဂါခ်ကွဂ်,ဂွင်းဂွံးဝံ.ယူ, ခွင်းထိုခ်,ဆခ်.ဂေး တံးမီးပိုင်,လု,ဂူ.လွင်းတီးတေလံး လွံ.တိုင်းမခ်းသေပိုခ်း
ယဝ်။ တုခ်းမိုင်းလွံဂါခ်လံးမုဂ်,မိုင်းလွံပီခ်ယုဂ်,မိုင်းမိုင်းလွံခိုင်,ဂါခ်ခိုင်ကပ်,လံးမိုင်းလွံပီခ်ခွင်.ပီခ်ဂူခ်.
ဆ်သေ မေ့လှိုင်းကပ်မုးလွံ.တိုင်းတီးလွံ တီးဆခ်းယူ,ယဝ်။ တေ,ထိုင်ယုမခ်းလီဝ် တိုက်.မေ့ကပ်သိုပ်,လွံ.
တိုင်းယူ,လး ပွံ,တံးဝံ.ခွင်းထိုခ်,ဂိုင်ဆခ်းတါခ်,ဂိုင်ဂေးယု, တံးဂါခ်,ဂိုပ်း။ တံးပီခ်ဂူခ်းခိုင်း
မေ့ဂြိုတ်းသိုင် လီင်.လူတုင်ဂပ်,ဂုမ်,ထုခ်းလုဂ်းမခ်းလံးဂွင်းဂူဂ်းမုးလိမ်ဂွခ်,ယဝ်။

↑ ဆုး မိုင်းထံး

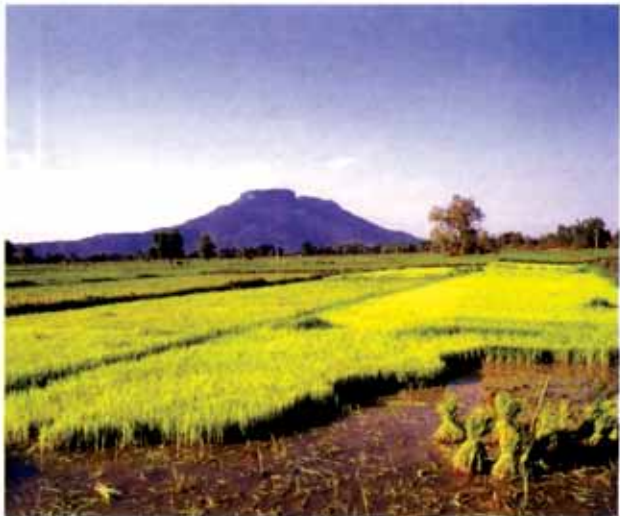
↑ ဆုး တံးခွင်းမိုင်းဆစ်,

↑ ဆူး တံးလမ် ဆွဲမိုင်းဝီတ်.အမ်း

↑ ဆူးဆွဲမိုင်းတံး ↑

58 ↑ ဆူးတီး သိုဝ်းသွင်ပဆးဆူး ဆွဲမိုင်းဆးစ,

↑ ဆူးတီး ဆွဲမိုင်းလမ်း

လွင်းလွ်းရှ်းတုင်။

လွင်းလွ်းရှ်းတုင် တေ၊သုင်ရှ်းရှ်းဆဲးဂေး၊ ရှ်းရှ်းဆိုင်လး၊ ရှ်းဆိုင်ကမ်၊မိုခ်ဂမ်။
 ရမ်းဗွင်းလွ်းရှ်းမ၊ ရမ်းဗွင်းလွ်းရှ်းရှ်းယပ်။ ရှ်းတိုဝ်းကွမ်းဆဲးလး၊ တံးပိခ်ရှ်းကမ်လွ်းရှ်းရှ်းမ၊
 ဧလး၊ တေလံးရှ်းရှ်း၊ရှ်းရှ်းမ၊ ယူ၊တ၊သေ၊ယပ်။ “တံး”မီးရှ်းသင်၊သွခ်တ၊ “လွ်းဂမ်ဂိခ်လင်၊
 ဝါခ် လွ်းဂမ်ရှ်းလင်၊မပ်။ လွ်းဂမ်ကပ်လင်၊လံး။ လွ်းဂမ်မံးလင်၊ရှ်းလး၊ လွ်းဂမ်ရှ်း၊လွ်းဂမ်ပ၊
 သေဂမ်” ဆဲးယပ်။ ဆဲးရှ်းဆဲးဆဲးတံးရှ်းတံး၊ ရှ်းဆင်၊ဂမ်တင်းမူတ်းဆဲးယပ်။

↑ တံးမိုခ် ရှ်းတုင်

↑ တံး မိုခ်ဆဲး၊

↑ တံးဆဲးမိုခ်မပ်း

↑ ရှုန်းမိုင်း လာခ်.ဆူး

↑ တံးယုး မိုင်းဆူ,

↑ သိပ်းသွင်ပန်းဆူး

↑ တံးလမ် ယုးမိုင်းဝီတ်.ဆမ်း

စွမ်းလွန်စွာ ငြိမ်းချမ်းစွာ။

မာအ်း၊ခါင်၊ချင်း၊ယာင်း၊ပတူဝ်၊ပလွင်း၊ဝါလး၊ရှု၊ကေချ၊တွင်၊ယှိုင်း အအ်. ၄၁။အမ်ခပ်လုံ.
 ဂှိုင်း၊ခေး၊ဂှိုင်း၊ဂှိုင်း၊ရှိုင်းလး၊ တေကမ်၊သူး၊၄၁။၊ တေတိုင်၊တေဂှိုင်း၊သေ တေ၊ခွင်း၊ခွင်း၊ခပ်ယှိုင်း။

↑ မာဇ်;

↑ မာဇ်း

↑ မာဇ်း

↑ നെഴി,

↑ လားရှိုး၊

↑ ယင်း

↑ നെഴി,

↑ လုံး၂

3. လွင်းဆင်းဝံ။

ရှုန်းခိုင်းခိုင်းလးခိုင်းခိုင်းဆန်း။ ခိုင်းဆင်းခပ်ကမ်၊မိုခ်ကမ်။ ပီခ်ခိုင်းတေးဆင်း၊ဂခ်ဂေး၊ ပိုင်တေးလး၊ ငှ်းမိုင်းကမ်၊မိုခ်ကမ်။ သီလး၊ဃာင်၊ရှာင်းဂေး၊ ပိုင်းဂခ်။ “ဗိုင်း”သိုင်းခိုင်းတံးဆန်း။ ရှမ်းဆမ်ပီခ်ခိုင်းဂုဏ်။ ယူင်းယို။ ယွမ်၊သီသွမ်၊မိုတ်း(သွမ်၊လမ်)၊သီလမ်။ “ဂံ၊ရှာင်းလီပိုင်းခိုင်းဆင်းရှာင်းလီပိုင်းခိုင်း” ဆံလး၊ သိခ်းဆင်းယိုင်းဆန်း။ တေမီးသီဂူးမိုင်းမိုင်း တေးပီခ်တုခွာင်။ ကမ်၊သူးလံးရှခ်တုလမ်း။ တု၊ဆင်းဝံဆန်း၊တံးရှိုတ်းရှိုတ်းဂုဏ်၊ရှိုတ်းရှိုတ်း၊တေးဆင်းရှင်းဂုဏ်း။ သွမ်းရှု ကပ် ရှမ်း၊မွမ်း၊မာ၊ဂြ၊ဆင် မံ၊ဂူးမိုင်းမိုင်းဆွဲထိုခ်၊ဆန်း။ မုးရှိုတ်းပီခ်သီလံးလး၊ ခွံးလံးသီသင်ဂေး၊ ယွမ်၊လံးဂုဏ်းယပ်။

ဂခ်ရှိုတ်းဂုဏ်၊ယွမ်၊သီ၊တေးရှု၊ဆန်း။ “တံး”ဝံ၊ပီခ်ဂခ်ဆုးဂိုခ်း ကခ်ဆင်းယိုင်းကမ်၊ ရှိုတ်းကမ်၊လံးဆန်း။ ကခ်ဆင်းမုးယူ၊ယပ်။ ဆင်းယိုင်းကမ်၊မေ၊ ရှိုတ်းဂုဏ်၊တေးရှု၊ဆန်း၊သွခ်၊ဝုး ပီခ် ဆင်းယိုင်းကမ်၊ပ၊ဆုးဂိုခ်းတုယေး ကမ်၊လီကပ်ရှိုတ်းလုမ်းရှိုတ်းမေး” ဆံရှင်းဂခ်မုးယပ်။ ယွခ်၊ဆန်းဆင်းယိုင်းတံးမိုင်းဂွခ်၊ လံးကွခ်ကပ်ပိုင်း၊ဗိုင်း ငှ်းဂတ်၊ခီခ်၊ဂခ်ရှု၊ဂူးဂေး၊ယပ်။ “ဗိုင်း”ရှု၊ဆံ၊ဂေး၊ တေလံးရှခ်တံးဂူးတီးမိုခ်ကပ်ယပ်။ ပိုင်ရှိုတ်းခိုင်းလွံးဂေး၊ မိုခ်ကပ်ဂူးတီးယပ်။

“တံး”ကမ်၊တွခ်။ ပွံ၊ဝံ၊ဂွမ်းရှုလံ။ ကမ်၊ခီခ်ရှုဂေး၊ တိုင်းဂုပ်းကမ်၊ဆခ် တိုင်းမာ၊ရှု။ မာင်တီးတေလံးရှခ် တိုင်းဂုပ်းသွခ်၊ခီခ်ရှုထီင်းလူးဂွခ်။ ယွခ်၊ဆခ် ခွံးပိုခ်းမိုင်းဂွခ်၊ဆခ်။ ပိုခ်းရှင်းတံးဝုး” ဂုခ်းလိုင်းတိုင်းမာ၊ရှု ဂုခ်းလိုင်းခီခ်ရှုလိုင်” ဆံယပ်။ ဂျ၊ရှ်းဂျ၊ဆုးဃမ်းပီမ်း၊ ပုးဂုဏ်။ ဂျ၊ပွံးဂျ၊လမ်း ပုးထူင်၊ရှ်းသု၊ ယူ၊တု၊သေ၊ဆန်း၊ပီခ်တံးယပ်။

↑ တံးလမ် ဝီတ်၊ဆမ်း ကိတ်၊ဂုဏ်

↑ တံးလိုပ်၊ သိမ်းသွင်ပန်းဆုး ပခ်၊ဂုဏ်

↑ တံးသျှမ်, ပခ်,ဂုဏ်

တံးဂျိးသျှ, ဆံးမိုင်းဆစ်, →

↑ ယွမ်.သီ

↑ လာဝ်း

↑ တံးလိုဝ်. သိမ်းသွင်ပဆိးဆုး

↑ တံးဂိုင်းဂူ, မိုင်းဆိးစ,

↑ တံး ဝီတ်.ဆါမ်း

64 ↑ တံး မိုင်းဆိးစ, တေးဂှ်,

↑ တံး မိုင်းတံး

သိုဝ်းစိုဝ်း ကဆံတံးနီတံးကွက်,မးရှင်းဂူဝ်း။

↑ သိုဝ်း တံးတေး

↑ ဟးလူဝ်း

↑ ဟးရှမ်း,

↑ သိဆံးယွင်းစွာင်

၎်းယွခ်း(၎်းနီဝ်)။

၎်းနာခ်နာမ်၊၎်းဂီ၊ ဃးခိုင်းမတ်၊၎်းသဝ်၊၎်းဃု နာမ်၊ဆခ် မတ်၊၎်းသေတီးတီးယဝ်း ဃးခိုင်းသမ်။ မတ်၊၎်းနီဝ်သေတေးဆခ်။ ဌင်း“၎်းဃီခ်”နာမ်၊ဆခ် “၎်းနီဝ်” ဆ်ယဝ်း။
၎်းမိဝ်းဆ်။ ဝိခ်၎်း၊ဝုခ်းပွတ်း။ ပးဂေးဂီဝ်း လုဂေးပွတ်းသေ ခိုင်း၎်းလံးခိုင်းဃိုခ်ဂုဏ်း။
မိုဝ်းတေးဆခ်။ လံးမတ်၊သွ်းတီးနီဝ်သေလင်း၊ တေတေးလံးလး ဌင်းဝုး“၎်းနီဝ်” ဆ်ယဝ်း။
၎်းဆမ်တေတေလံး၎်း ခင်း၊ချင်း၊ယင်း၊နာချ၊လုး၎်း ခပ်လွ်းလံး၎်းမိဝ်းဆ်ယူယဝ်း။

↑ လုး၎်း၊ ဝုခ်း၎်း၊လမ်း

↑ လုး၎်း

↑ ယင်း

←ချင်း

←ယင်း

4. တင်းမာနီ။

ရှုန်းခိုင်းခိုင်းလေးခိုင်းခိုင်း ဧတ၊လိမ်တု၊ဂိခ်ကိမ်၊တွင်းတေ၊ထိုင် တင်းဂိခ်ယွံးဆန်း၊ မက်၊ကမ်၊မိုခ်ကန်။ ဂမ်း၊ဗွင်းဂိခ်ခပ်။ ဂမ်း၊ဗွင်းဂိခ်ဂျင်၊။ ဂမ်း၊ဗွင်းဂိခ်ခပ်၊ဂပ်၊ ဧတ၊ဂျ၊မီးထီင်း လံ၊ယိုင်းလံ၊ပိုင်ယပ်။ တင်းမာနီ၊တံးဆန်း၊ မိုခ်ဆင်၊တံးဆံ့ယပ်။

ခပ်။

မိုင်းဂွခ်၊ “တံး” ဂိခ်ခပ်၊အိပ်။ ပေးကမ်၊မီးလင်၊ဂိခ်ခပ်၊လား။ သင်တု၊ လံးဂိခ်ခပ်၊လား၊ ဂေး၊ ကွခ်ကန်ခင်းတု၊ “ဟမ်၊အိခ်၊ယပ်၊ဧလး၊ ကမ်၊လံးဂိခ်ခပ်၊အိပ်ယပ်၊လံးဂိခ်ခပ်၊လား၊ယူ၊ဂျင်း” အံသေ ခေး၊ခွမ်ထိုင်လှပေးကမ်၊သုတ်၊ကမ်၊သိင်းအံယပ်။ တံးလမ်မိုင်းဝီတ်၊အမ်းခပ်၊ဂေး၊ လတ်၊တု၊ “မီးဂေး၊ဂိခ်ခပ်၊အိပ်၊ကမ်၊မီးဂိခ်ခပ်၊လား” အံ ဆင်၊တံးရှင်းဂျင်းဆင်၊ဂပ်၊။

ဗမာနီ။

တံးမာနီ။ “ဗမာနီ” မိုင်းကမ်၊ကျိပ်၊လှိပ်။ တံးမာနီ၊မိုင်း ဂီင်၊လေးပိင်း၊လား၊သု၊ဂျင်း၊လူ၊ဧလး၊ အမ်၊ဗိတ်။ တံးမေ၊လှိပ်၊ဂျ၊ဂိခ် ဗမာနီ၊ယိုင်း၊အင်းခိပ် ကွတ်၊ရှင်းဂျင်းဆင်းထိုခ်၊အမ်၊လီလီ။ တံးသွခ်၊ “ဗမာနီ၊လေးလေးပိခ်ယု၊ယု” အံလေး တံးမာနီ၊ဗမာနီ၊လေးလေး။

တူပ်၊ဆင်းထိုခ်၊ဆင်းအမ်၊ဆင်းလိခ် မိုင်းဂိခ်လံးအမ်၊တံးမေ၊လှိပ်၊ကပ်၊ဂိခ် လွမ်းခိပ်၊လှ၊ခပ်၊ အမ်။ တံးဂိခ်အိပ်၊ပု သုမ်း၊သု၊လား၊လေးလေး၊ ရှုန်းတင်၊ခိုင်းရှင်းတံးဂိခ် အိပ်၊လိပ်၊ပုလိပ်။ သု၊လား၊လေးလေး၊တံးသု၊ ယွတ်၊မံ၊ဗမာနီ၊ခိပ်လေး မိုင်းရှင်းရှင်းအမ်၊တင်းအမ်။ ယွတ်၊မံ၊ဗမာနီ၊ခိပ်လေး မိုင်းရှင်းရှင်းအမ်၊ ချးပိတ်၊ထတ်၊အိပ်၊လိပ်၊ပုလိပ်၊ယပ်၊ဧလေး တံးလင်၊ဂိခ်ယပ်။ အိပ်၊သု၊အမ်၊ပိခ် ဗမာနီ၊လေးလေး ကမ်၊ပိခ်ယု၊ရှင်းပိုင်ခိုင်းအံယပ်။

ဗမာနီ၊ကမ် “တံး” ရှု၊တီးတီး ကပ်၊ပိခ်ဗမာနီ၊ဂိမ်းဝံ၊ယူ၊တု၊သေ၊သေ တေလံးတု၊ပိခ် “ဗမာနီ၊တံး” အမ်၊ ပိခ် “ဗမာနီ၊ဂတ်၊” ။ လိမ်မိုင်း ဧတ၊ကွတ်၊မေးတေ၊ထိုင် လှိုင်ဂ၊ဂျ၊အမ်၊ တံးကပ်၊ရှိုတ်၊ဗမာနီ၊လံး ရှု၊ပာခ်ရှု၊သိမ်း။ မိုင်းဧတ၊ကွတ်၊မေးအမ်၊ ဂီင်၊လေး။ ယွတ်၊တမ်း၊တမ်း၊ ဂီင်၊လေးရှု၊လမ်းမပ်၊ဂျ၊ရှိုတ်၊ ပု၊ ကီ၊လေး၊ ကီ၊မိတ်၊လိပ်၊ဗမာနီ၊သုမ်းအမ်။ ယွတ်၊ဂ၊မေးထီင်းသမ်၊ ကပ်၊ရှိုတ်၊သုမ်းထင်းလေးဗမာနီ၊ ဂတ်၊သုမ်းဗိတ်၊ဗမာနီ၊ဂတ်၊သုမ်းယိမ်း။ လှိုင်ဂ၊ယပ်၊ ကပ်၊ရှိုတ်၊ကီ၊မိတ်၊ရှိုင်း တု၊ပိခ်ဗမာနီ၊ခပ်၊ရှိုင်ဝံ၊ လံးလေး ဗမာနီ၊ကွတ်၊တု၊ကွတ်၊တင်းဂေး၊ငါးအမ်၊ယပ်။

“ထုပ်၊အပ်” ပိခ်ဗမာနီ၊တံးထီင်းမိုင်းခိုင်း။ ရှု၊လမ်း၊ တံးတီးခိုင်းလေးတီးခိုင်း လံးဂိခ်မန်း ကမ်၊မိုခ်ကန်။ ဂမ်း၊ဗွင်းတုမ်းပုတ်၊ယပ်၊ မွင်တု၊ရှိုတ်၊ခိပ်၊တင်၊လီတ်၊သေ ဝံ၊ဂိခ်။ ဂမ်း၊ဗွင်းသမ်၊ ကပ်၊ရှိုတ်၊ ထုပ်၊ဗူး၊ပုတ်၊ထုပ်၊ဗူး၊အံလေး ထုပ်၊ဗူး၊ယိမ်းသေဂိခ်ယပ်။

တင်းဂိခ်ယွံး။

တင်းဂိခ်ယွံးတံးဆန်း၊ ရှု၊မံ၊အမ်၊တေ၊ ပိခ်မိုင်းကပ်၊ခပ်၊လေးထုပ်၊ပိခ်ခပ်၊သေ ရှိုတ်၊အမ်၊ ယပ်။ ခပ်၊မုခ်၊ခပ်၊ပွင်း၊ခပ်၊ပုတ်၊ခပ်၊ပုတ်၊ခပ်၊သိမ်း၊ခပ်၊သွမ်း၊ခပ်၊ခိပ်၊ခပ်၊လိပ်၊ဗိုခ်၊ခပ်၊မုခ်၊ပတ်၊၊ မူးလွတ်၊သွင်း၊ခပ်၊ပွင်း၊ထုပ်၊ဗူး လှိုင်အံ၊ ပိခ်တင်းဂိခ်ယွံး ကမ်၊ဂိတ်၊တံးမေးလိမ်ဂွခ်၊ယပ်။

↑ ခပ်းအိပ်

↑ အမိ.ဗမာ:ခပ်းသီးဆိုး

↑ အိုဝ်.ပိင်းလားသား

↑ ခပ်းသီးဆိုး,ခပ်းပွင့်လား, ကဆံးဂပ်း

↑ ဗမာ:ဂတ်,

↑ တင်းဂိဆွဲ;

5. လွင်းဂုံ၊တိုင်း၊ဂျးဝီခ်။

“တံး” ဂျးတီး သူင်မိုတ်းလွင်းယူ၊ဂတ်းယိခ် မူခ်းသိုဝ်းလွမ်းဂခ်ပိခ်မုဂ်၊ပိခ်လုမ်းဂုင်းဂုလ်း တၢ၊သေ၊ယဝ်။ ယူ၊တီးလွဲဂျး မေ့ဂ်တံးဂျးမူခ်းဂျးဂုလ်းတၢ၊သေ။ ယူ၊ခ်းထိုခ်၊ဂျးမေ့ကပ် ခုတ်ခ်းထိုခ်၊ ဂျးတီးခိုင်းမူခ်းသိုဝ်းလံး။ တိုင်းတွင်းတွင်းလိတ်းလး ပီ၊ဂျးမိတ်းမိတ်းကွက်၊သိုင်ဂျးလံး။ ဂျးတီးတိုင်၊တြေးဂုလ်းမပ်၊ဂျး လူင်ပိတ်းလွခ်၊မံ၊လိင်ပိခ်ဂုလ်းယဝ်။ ကပ်ဂျးတီးဂုင်ထိုင်။

ခုတ်းခွင်၊ဂုင်၊မုခ်၊ငိုခ်းခမ်းဆခ်။ ကမ်၊လိတ်းလွင်းကမ်တံးကပ်ပိခ် ပိုင်ခိုက်၊လိတ်းလူင်သေ ခမ်းမိတ်၊ဂခ်ခိုခ်းလး ဗွမ်၊လံးလွဲတၢ၊မူခ်းသိုဝ်းလွမ်းဂခ် ပိခ်မုဂ်၊ပိခ်လုမ်းယူ၊တၢ၊သေ၊ယဝ်။ “ဗိုင်း” ဂျး၊တိုင်း၊ဂျးဝီခ်တံးဂျး ပိခ်မုဂ်၊ပိခ်လုမ်းသေ ဂျး၊တိုင်း၊ဂျးဝီခ်လွမ်းဂခ်မုး လိမ်ဂွခ်၊ယဝ်။ ဂုင်၊မွင်းသိုင်၊ ပိခ်ခိုင်းကမ်တံးဂျးတီးဝံ၊ဂျးခခ်သေ ဂျးဂုမ်းလွမ်းတၢ၊သေ၊ယဝ်။ ပီ၊တွင်းလိတ်း၊ ပီ၊ဂျးခမ်းပီ၊ဂုမ်းတိုင်၊တုမ်း၊တိုင်၊ယံ၊တိုင်၊ခိုဝ်း၊တိုင်၊ဂုတ်၊လး ခိုင်းဂျး၊တိုင်းလိတ်းကပ်မံ၊ဂျးတီးပိခ် ခိုင်းကွက်၊သိုင်လံး တင်းသိုင်၊ဆခ်။ ပိခ်ခိုင်းဂပ်၊ခေ၊ဂျးတံးမုးလိမ်ဂွခ်၊ယဝ်။

ထပ်ကေ၊တံး ကပ်ဗိုင်းဂျး၊တိုင်း၊ဂျးဝီခ်ဆခ်။ ဝံ၊ပိခ်ပိုင်တံးသင်၊သွခ်ပခ် လွင်းဗွမ်၊ဂုမ်း ဂခ်မုးယဝ်။ မိုဝ်းဗိုင်းတံးယင်းပံ၊ယိခ်းပံ၊လူ။ ကပ်ဂုင်၊မွင်းသိုင်၊ဆခ်။ ခေ၊တၢ၊လိမ်မိုဝ်းဂျး၊မိုဝ်းပံ၊မိုဝ်းဝံ၊ ကမ်၊ဂျးလံးဗဟတ်၊ယာခ်ဂခ်လးလး။ တေလံးကပ်ယူ၊ဝံ၊လွမ်းဂခ်တၢ၊သေ၊ယဝ်။ မိုဝ်းလွဲမပ်၊ဝုး ဂုင်တေလံးထိုင်းဆုး။ မွင်းလးသိုင်၊ တေလံးဗိုင်းဂခ်သေ လွမ်းလင်“ဂုင်” ယူ၊တၢ၊သေ၊ယဝ်။ သင်ဝုး ကပ်ယာခ်ဂုင်၊ဂံ၊ဂခ်ဆံလိုင် ထိုင်ဝုးပိခ်ဆမ်၊ကမ်၊လီ။ ဂုခ်းခင်းဝါခ်းခင်းဂိုင်း၊ လင်းတေမီး လွင်းတံး၊လတ်၊ဂခ်ဆံလး ဂုခ်းလုမ်းကမ်ကပ်ဗဟတ်၊ဆခ်။ တေလံးခမ်း၊ ဂုခ်းတင်းဝါခ်းလး ဂုခ်းလူင်ဝါခ်း မပ်၊မုခ်ပခ်တမ်း၊ခပ် ဆင်းဆင်းဆုးယူ၊ယဝ်။ မွင်းဂျးကမ်၊လံးဂျးတံးဂင်၊သေဂျး၊ ဂျး၊လိပ်။ တေလံးယိပ်ဂျး၊လုဂ်းလုဂ်းသေ ဂျး၊ဂျးသိုင်ခပ်၊ဗွမ်၊ဂခ်ဆခ်၊ယဝ်။

ဂုင်၊မွင်းသိုင်၊ဆခ်။ ဂျး၊ဂျး၊လိပ်ကမ်၊လံး။ ဂျး၊မိတ်းလိပ်ဂုင်းဂုလ်းမခ်းဂျး ကမ်၊ပိခ်ပွဲးလံး။ ဂျး၊ဗွမ်၊ဂခ် ဂျးသိုင်မခ်းခပ်၊ဂခ်ကပ်၊ လီထွမ်၊လိင်ခ်းသေ ပိခ်ပွဲးလံးယဝ်။ မိုဝ်းဂျးလွမ်းဆခ်၊ဂျး ဂျး၊ဂျး၊လိပ်ဂုလ်း ကမ်၊လီတုလ်း။ ကမ်၊လီမူခ်း။ ပခ်သိုင်ဂုခ်းသေ ဂျးလွမ်းဂခ်ပိခ်မုဂ်၊ပိခ်လုမ်း လင်၊လီမူခ်းလီသိုဝ်း လီလူလီတုလ်းယဝ်။ လိုင်းဆံ၊တင်းသိုင်၊ ပိခ်လွင်းကမ် ပု၊မုခ်၊တံးမိုဝ်းဂွခ်၊ ကပ်ဝံ၊ပိခ် ပိုင်တံးသင်၊သွခ်ဝံ၊ပခ် ဂျးတံးမီးဆမ်၊လွဲဗွမ်၊ဂခ်တၢ၊သေ၊ဆခ်၊ယဝ်။

မိုဝ်းပံ၊ယိခ်းမိုဝ်းပံ၊ယိုင်းပိုခ်းဆခ်၊တင်းဂျးတံး ပိခ်လွမ်းမိတ်းလံးဂျးလွမ်း ဂုင်၊မွင်းသိုင်၊ဂျး ဂုင်ဂုခ်းယာဝ်း၊ဂျးဂုင်မွင်းသိုင်း၊ဂျးဆုဂ်၊ဂျးတုဂ်းတၢ၊ဂျး၊ ဂျးလံးဂျးပိုင်ပိုင်ဆခ်။ လံးဂျးလွမ်းဂုင်၊မွင်း၊ သိုင်၊တင်းမုတ်းယဝ်။ လံးခွခ်၊လံးလိပ်း၊လံးမိုဝ်း၊လံးသိခ်။ ကမ်ပိခ်လံးဂျးပိုင်ပိုင်သမ်၊ ပိခ်ပိုခ်၊ ခမ်း၊ဂခ်သိုက်းတံးမိုဝ်းဂွခ်၊ယဝ်။ တံးဂတ်၊လံးလး မိုဝ်းတိုက်းသိုက်းဆခ်။ သင်ဝုးဂီခ်ဂျးငမ်၊ ဂခ်ယူ၊ဆံလိုင် တံးကမ်၊တွခ်၊သုမ်း။ ယမ်းလိပ်ကေ၊တံး “လံး” ကမ်ဝုးဆခ်။ တၢ၊ဂျးလိခ်းဆခ် လွမ်းပွဲးလွမ်းလမ်းဂုလ်း ယင်းကမ်၊ခွဲးမေ့ယဝ်၊လး လီခေးခွမ်ကေ၊တံး။ ဂိုင်း၊လီခိုခ်းကွခ်ဂခ် လိပ်းဂျးခိုင်း၊ပိုက်၊ဗိုက်၊ယုဂ်၊ယွင်းခိုခ်းယူ။

↑ “တီးသျှမ်း,” ဧလ; ဂွင်ဂူအ်းယား

↑ “တီး” နွဲမိုင်းခေစ,

↑ လာခ်.ဆူး

↑ သိပ်းသွင်ပန်းဆူး

↑ နိုင်းတိုင်

↑ ပူတီး ကိသျှင်(ထီး)

↑ လာအ်.ဆူး

↑ လာအ်.ဆူး

↑ ကျေးရွာအနီးယုင်း နီင်းတုင် မိုင်းတံး

↑ ဂွင်အုတ်ယုင်း မိုင်းစွာဆံ

↑ ဂွင်အူဂ်.ယုင်း သိမ်းသွင်ပန်းအုး

↑ ဂွင်မွင်းသိုင်း

↑ ဂွင်မွင်းသိုင်း

↑ ဂျးပခ်,ဂွင် သိမ်းသွင်ပခ်းဆုး

↑ ဂျးပခ်,ဂွင် မိုင်းမာ်း

↑ ဆုဂ်.တူဂ်း မိုင်းတံး

↑ ဆုဂ်. တံးမိုင်းဆုစ,

↑ လားလီင်း နိုင်းမံ,

↑ နိုင်းတုင်

↑ ဂျးဆူဂ်.ယုင်းစမ်း

↑ တံး မိုင်းစေ,

6. ခိုင်းလွှဲတိုင်း။

ခိုင်းသုခ်။

ဝါခ်းကန်မီးမံပုဂ်၊မံဝွင်ဆန်။ ကမ်၊တပ်းထမ်ဂေး၊ ဂှုလံးဝုးပိခ်ဝါခ်းတံးယဝ်။
 တု၊လွှဲတိုင်း၊ဂှုတံးသင်းသင်ဂေး၊ ကမ်၊မီးမံ၊ဂှုကမ်၊လံးလး တံးယု၊တီးလွှဲဂေး၊တေလံးဂှု
 ဃုဂ်၊မံ၊ဂှုဝံ၊ယု၊တု၊သေ၊ယဝ်။ ဂါခ်ကပ်မံ၊ဂှု ဂှုတံးခိုင်းလွှဲတိုင်းဆန်။ တံးဂတ်၊ဂျင်၊သေပိုခ်းယဝ်။
 ဧတ၊လီမံဂှုခ်းယေး၊ဝါခ်း၊ပါခ်း၊ဃိုခ်း၊ဂုပ်း၊ဂုပ်း၊ဂီပ်း၊တီပ်း၊ဆမ်၊တပ်း၊ တေ၊ထိုင် ဂှုခ်း၊ဂှုခ်း၊ဃု၊
 ဂွင်းမူး၊ခွပ်ဆန်။ တံးကပ်မံ၊ဂှု ဂှုတံးပိခ်လံးဂှု၊ယိုင်းယဝ်။

ခိုင်းသုခ်တံးဆန်၊မီးကန် သုခ်လံ၊လံ၊သုခ်တု၊ဂှု၊သုခ်တု၊ဂှု၊ဆန် ဆံယဝ်။ တံးယမ်၊
 မီးပဂ်းပိုင်လွှဲတိုင်း ခိုင်းသုခ်လွမ်းလုခ်း၊ဃို၊ခိုင်းမခ်းမု၊ယု၊ယဝ်။ ခိုင်းသုခ်လံ၊လံ၊ ပိခ်ခိုင်းလွှဲ၊ဂှုခ်း
 ဝါခ်း၊ဂှုခ်း၊သုခ်းယု၊ယု၊ယဝ်။ ခိုင်းတု၊ဂှု၊ပိခ်ခိုင်းလွှဲ၊ဂှုခ်း၊ပါခ်ဂင်။ ခိုင်းတု၊ဂှု၊ဆန်ပိခ်ခိုင်းလွှဲ၊
 ဃုခ်ဆံယဝ်။ လပ်းလွမ်းသမ်၊ တေလံးဂှု၊ဆန်လွှဲ၊ခိုင်း၊ခိုင်း၊မခ်းဆန်၊ယဝ်။

ဟံ၊ယိပ်းမံ၊ဂှုဆန်။ တံးဂှု၊တီး၊တီး၊ဂတ်၊ဂျင်၊မိုခ်ကန်မု၊လး၊ ခိုင်းသုခ်ဆံ၊ဂေး၊ တံးဂှု၊တီး
 မေ၊ဂှုတံး၊မေ၊လွှဲ၊မိုခ်ကန်ယဝ်။ ယွခ်းဆန်လး၊ ဂှုခ်းခိုင်းကန် မေ၊ယိပ်းမံ၊ဂှုဂတ်၊မီခ်း၊မေ၊သုခ်
 ခိုင်းသေကန်ကန်ဝံ၊ယု၊ဆန်။ ငပ်းတိုခ်းမခ်းလုဂ်၊တီး၊ လိုဝ်၊လတ်းတံးမု၊ယဝ်။

↑ ဂုပ်းယေးခိုင်းဆွင် ဆွဲခိုင်းတံး

↑ ခိုင်းသုခ် ဃုဂ်၊ “ဂီသုခ်” မိုင်းထံး

↑ ခိုင်းသုခ် တံးခိုင်ဆု၊

↑ ရွင်းမူးသမ် “တံးစမ်းတီး”

↑ ရွပ်သမ် တံးမိုင်းဆေ့စ,

စိုင်းသၢခ် တၢးဂ်.တၢးယၢင် ↓

နီပ်,ပူ.

←ဝၢခ်,သၢခ် သွံ့ဂ္ဂုဂ်, မိုဝ်းဂ္ဂုခ်,

စိုင်းတၢးဂ်ခ် ↓

ဝၢခ်.

ကုပ်း

နီပ်,ပူ.

သၢ.

ခိုင်းမံးလးဆင်။

တံးကပ်“မံးလိင်” လွံးတိုင်းဂိုတ်းခိုင်းခွင် ကဆလုင်,ဂိုတ်းခိုင်းခွင်, ပီဆိး,ဂွင်,ဂဆိးဃု၊
ဂဆိးမိတ်းဂါင်, ဧတ,ဂျ,ဂူးကဆိကဆိဆင်ယပ်။ လုင်ဂိုင်းမံးလိင်ပီဆိဂွင်ယပ်. ကပ်ဆင်သတ်းဂူမံး,တူမံး
ဂိုတ်းဂွင်ထီင်း။ ခိုင်းမံးကဆိပွတ်းဝံ့မွဆိမွဆိဆင်. ဂွင်.ဝုး“ခိုင်းလိဆိ” ဆိဆင်.ဂေး တံးမေ့ဂိုတ်း
ကဆိတင်းပိုဆိယပ်။

ခိုင်းဂိုတ်း,တိုင်း→

စိုင်းလှတုတ်ထိုဆ်။

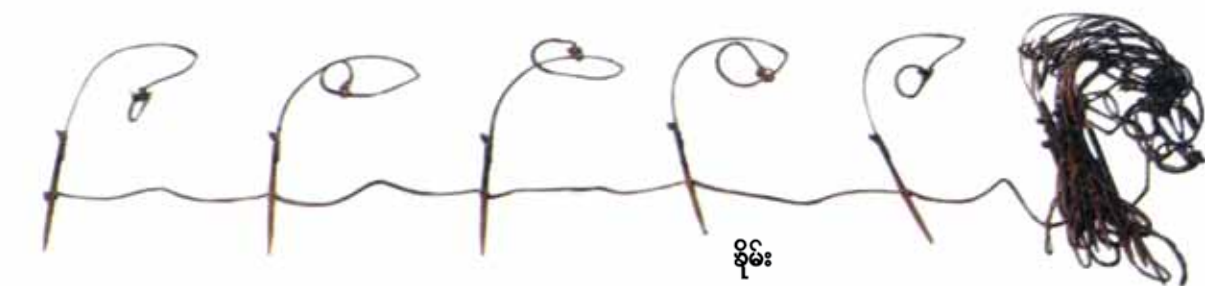
ပိုဆ်ဂင်၊

ဂင်ထိုဂ်း

ရှင်

ခိုမး

ခိုမး

ခိုင်းငှားလင်း။

မိုဝ်းဗွင်းတံးယင်းတိုက်၊ သင်းတန်းမိုဝ်းတီးကဆံ့ ယမ်းလိဝ်ၵင်းတုး မိုဝ်းခဲယုးဆန်းတံးယုး သင်းတီးတိုက်လိက်လး မီးလင်းတင်းဆမ်။ “လင်း”ပိတ်တိုက်ထိုက်၊ ကဆံ့လီၵဝ်သေပိုဆံးဂေးယုး တံးမေတိုက်ထွင်းကပ်ၵိုင်းမန်းမး ကွန်တင်းပိုဆံးယုးယပ်။ တံးလိင်းတံးခမ်းတီးခပ်ယင်းတိုက်၊ ဂတ်၊ဂျင်၊ဃံ၊ ယိပ်းဂုမ်းလင်းယုးတေ၊မိုဝ်းလိပ်။ တံးခမ်းတီးခပ်တိုက်၊ကပ်လင်းထံဆးယုး။

မိုဝ်းကဆံ့လင်းတံးဂျုယပ်ဆန်း တံးကပ်ငှားလင်းၵိုင်းတံးပိတ် ဝီၵန်းမိတ်၊ဂန်းဃု၊မံထု၊ ခတ၊ဂျု၊ ခိုင်းလွဲကဆံ့ကပ်ငှားလင်းၵိုင်းဆန်းယပ်။ တုးတေလံးငှားလင်းလး ခုးၵိုင်းလင်းဆန်း တံးကပ်ၵိုင်းတံး။ ကျ၊ယုးလင်းယပ်းယိုဆံးလး တုးတေၵုလံးငှားလင်းဆန်းယပ်ခတ၊ခတ။ယွန်း ဆန်းခိုင်းခွင်ငှားလင်းဆန်း တံးမန်းမန်းပိတ် ခိုင်းလွဲလင်းလွင်ၵုလင်း။ ကပ်လွဲလင်းလွင် ကပ်လံးလွဲ ခိုင်းငှားလင်းလးလး။ ဆံ့ပိတ်ပင်းပိုင်တံးမး မိုဝ်းခွန်းယပ်။ ယမ်းလိပ်ခတ၊ တံးကပ်၊ဝံးဂးခဆံးလး လံးဃိပ်ဝံထု၊ ဂုးလွက်၊ဂုးလိပ်၊ ဂုးလန်းပာဆံ့ဂုန်းဆန်း လီၵေးခွမ်းခတ၊ခတ။

ခိုင်းလိက်။

“တံး” မိုင်းဂွန်, မီးပိုဆံးရှုတ်ခိန်, “သံတံးလိခ်” ဆိန်လး မေုလိက်ရှုယူသဝ်းတီးတံးလိခ်မီး ခိုင်းခွင်ဆိန်ထိုက်ဆိန်ယူယဝ်။ ယွန်ဆိန် တံးတံးယူဆိန် ရှမ်းဆိန်လံးရှပ်ဆိန်တီးကွက်, လိက်၊ ဝိုင်း၊ လိုင်း၊ ခမ်း၊ သိုင် ဧတ, ဂျ, မိတ်းစုတ်းလံးတံးလိခ်လး မီးဂျးဆိန်ဆိန်ယူယဝ်။

ပိုင်, ဂျ, တင်းမေုကန်စုး တွင်းလိက်၊ ခွန်ဝိုင်း၊ ခမ်းသေ ရှိတ်းပိန်ခိုင်းလွဲဆိန်ဂေုးတံးဂတ်, ဂျင်, မျး ကွန်တင်းပိုင်းယဝ်။ ယွန်ပိုင်, ဂျ, တင်းမေုလိက်ဆိန်လး တံးမိုင်းဂွန်, လံးပိန်သိုက်တိုက်ဂန်သေ လံးခမ်း, ရှိတ်းတံးယွန်ဆိန်ဂေုး မီးမုးတင်းဆိန်။

ပိုင်, ဂျ, ဂါန် လိက်၊ ခွန်ဝိုင်း၊ လိုင်း၊ ခမ်းဆိန် တံးဝံ့ပိန်ဂါန်လမ်, လွင်းလွင် ဆိန်ဂါန်သင်းဝါန်းသင်းမိုင်းမုးကန်ဆိုင်ယဝ်။ ဧတ, တင်းဝါန်းမိုင်းဆိန်, ကမ်, မီး လင်းခွန်, လင်းလိက်၊ လင်းဝိုင်း, လင်းခမ်းကမ်, လံး။ ယွန်ဆိန်လး ဝါန်းမိုင်းတံးကန်ကပ်းဗျာ ယမ်းကုပ်, ပိုင်, ဗွင်းငမ်းမုးဆိန် တေလံးရှပ်မီးပွတ်, လင်းဝိုင်း, ပွတ်, လင်းခမ်း ဆိန်ဝံ့ယူဂျးတီးယဝ်။

↑ ခိုင်းလိက်

↑ ဝိန်မာဝ်

ခိုင်းဝိုင်း→

တွန်း(၅)

“ထင်း”

ကိုင်တီးလွင်းယုမ်းယမ်းရှိပ်းလီသေ လံးနှိတ်းသင်းလွမ်းခိုင်လှဲခင်းဆန်း ဆန်းပိန်“ထင်း”
 ယပ်။ မိုန်ဆင်၊ ပွဲး“သင်၊လွင်းခင်းဝု၊ခင်းဝု၊ကွက်၊ဝု၊သင်၊ဂါးခိမ်းပွဲးဝါတ်၊သွန်းဆမ်း၊ခရိတ်၊
 လမတ်၊ကိတ်” လိုင်းဆန်းယပ်။ ရှိပ်းယပ်သင်ဂေး လံးနှိတ်းလွမ်းထင်းဆန်းယပ်။ သင်ဝု၊ရှိပ်းယပ်
 သု၊သဆု၊ပုတ်၊ထဆင်၊ဂန်ဂေး တေနှိတ်းလွမ်းထင်းပုတ်၊ထ ဆန်းဆင်၊ဂန်ယပ်။ လိုင်းရှိပ်းယပ်
 ခရိတ်၊ဂေး တေနှိတ်းလွမ်းထင်းခရိတ်။ လိုင်းရှိပ်းယပ်ကိတ်၊လလမ်း၊ဂေး နှိတ်းဆင်၊ထင်းကိတ်၊လ
 လမ်း၊သေ လိုင်းရှိပ်းဗှိဂေး တေနှိတ်းလွမ်းဆင်၊ထင်းမေဗှိခပ် ကွန်နှိတ်းဆန်းယပ်။

ပိန်ခိုင်းလိပ်ဂန်ဂေးယု၊ သင်ဝု၊ရှိပ်းယပ်ပိုင်းဂန်ဂေး ထင်းတေပိုင်းဂန်ယု။ သင်ဝု၊ရှိပ်း
 ယပ်မိုန်ဂန်လိုင် ကမ်းလိုင်းလိုင်၊လါတ်၊ခိုင်းလိပ်ဂန်သေတု၊ ထင်းတေမိုန်ဂန်ယု။ မိုန်ဆင်，“မာန်း”
 လေး “တံး” ဆန်း ကမ်းလိုင်းလိုင်၊လါတ်၊ဂန်လိပ်ဂန်။ ရှိပ်းယပ်သု၊သဆု၊ပုတ်၊ထဆင်၊ဂန်လေး
 ပွဲးခင်းဝု၊ပွဲးကွက်၊ဝု၊ပွဲးသွန်းဆမ်း၊ပွဲးသင်၊လွင်း ဆန်းမီးမိုန်ဂန်ယပ်။

မီးထင်းမိုန်ဂန်သေတု၊ “ဗှိင်း” ကမ်းမိုန်ဂန်လေး ဃာင်၊ရှင်း၊လံးနှိတ်း၊ခိုင်းလှဲ၊မန်း
 တေကမ်းမိုန်ဂန်။ မိုန်ဆင်၊ တံးလေးမာန်း မီးပွဲးသင်၊လွင်းဆင်၊ဂန်သေတု၊ လံးခိုင်သင်းရှင်းပွင်၊
 လံးရှင်းခိုင်း၊လံးလူ၊တမ်းမန်းကမ်းမိုန်ဂန်ဆန်းယပ်။ ယွန်းဆန်းကပ် “ထင်း” ကန်လိပ်ဂူလှ်း
 တီဂ်းခိုင်း၊တီပင်းတတ်၊မန်းမန်း လိုင်၊လါတ်၊ခိုင်းဂုန်းဆန်းကမ်းလံး။

↑ ပွဲးသင်၊လွင်းတံး

ပွဲးသင်၊လွင်းမာန်း →

လွင်းမွှ်၊။

တံးပုတ်.ထယုမ်.ယမ်ဝး ကမ်.မီးငိုဆေးတွင်းခွင်းခွင်လူ့လံးသေတၢ်. ကပ်မွှ်.ဂျၢ်လွင်းဂျၢ်လူ့လံး
ဂူလ်းဂေး၊ ပိခ်တၢ်.ဆတၢ်.လီလံးယု့ဆဲးလး ဂ်းလံးဂူမံးတၢ်.ဆဂခ် ဂျၢ်ထီင်းမိုဝ်းဆးဆဲးသေမိုဝ်း
လူ့မိုဝ်းတၢ်.ဆဆဲး လင်.မီးထုင်းလွင်းမွှ်.မးယပ်.။ တံးမိုဝ်းဂွခ်.ခပ်ဆဲး ကမ်.ပးကူတ်.မွှ်.ကမ်.ပး
မွှ်.ယးခပ်းတီၢ်, ကမ်.ဂျၢ်ခိုခ်းဂျၢ်လး မီးဂျၢ်မးထုင်းမးဝး “ခိုခ်းဂျၢ်လွင်းမွှ်,” ဆဲးယပ်.။

ဆင်.ဂိုဝ်တေလံးဂျၢ်လွင်းမွှ်.ဆဆဲး လံးဂျၢ်ဂ်းဂ်းဆတေ.တေ.ဝးဝးယပ်.။ ကမ်.မီးမွှ်.ဃုဂ်,
ဝံးဂ်းဂူလ်းဂေး လိမ်မိုဝ်းပံ့ထိုင်ဝခ်းလူ့ဆဆဲးမွှ်.သွင်သမ်ဝခ်း လံးကွခ်ဂခ်ဂျၢ်.ဂျၢ် မွှ်.ဆဲးထိုခ်,
မးဂျၢ်ဂ်းဂ်းဝံ့ယပ်.။ ကပ်ခပ်းပိုဂ်.တၢ်.ဂျၢ်ဝံးသေ ခွင်းခပ်းတီၢ်.ဝံ့ယပ်.။ ဝခ်းဃိတ်းသမ်.ကွခ်ဂခ်
ဂိုတ်းကူတ်.မွှ်.။ ကူတ်.မွှ်.ဃုဂ်.လီဂေး မခ်းဂတ်.ခိခ်.ဂၢခ်ဆးဂိုခ်းဝးဆဲးထီင်း။

မိုဝ်းလူ့.တူခ်း မိုဝ်းဂိုတ်းပွဲးသၢင်.လွင်းဆဆဲး တံးဂိုတ်းကူတ်.ခပ်းတီၢ်.ကူတ်.လဂ်.လၢ,
ပဂ်းဂိုတ်းတူခ်းသေ ကပ်လိပ်းလွမ်းယပ်.။ မိုဝ်းလမ်တေလူ့ဆဆဲး လိပ်.ပခ်ဂခ်။ လွင်းမွှ်.ဂူမံးဂခ်။
မိုဝ်းလူ့ဆဆဲး ယုဂ်.ကပ်ပခ်.မွှ်. ကခ်လွင်းဝံ့ဂူမံးဂခ်ဆဆဲး တိုင်.ဂၢပ်.ယပ်. ကပ်ဂၢပ်းလူးသင်.ဃု,
ဂ်းဂေးပခ်ဃုခ်းသေလူ့တၢ်.ဆယပ်.။ ထုင်းဆင်.ဆ တံးမၢခ်းပုတ်.ထကမ်.မီး။

↑ တူခ်း သိပ်းသွင်ပခ်းဆး

↑ ဃိုခ်မွှ်.ယးခပ်းတီၢ်, တံးလွင်းဂူမံးဂခ်ဝံ့.

↑ ဂိုတ်းကူတ်.မွှ်, မိုဝ်းဝခ်းဃိတ်း

↑ ဝီးဆွင်.ဂူခ်းမိုဝ်းလၢခ်.ဆး

ပွဲးကွက်,ဝါး။

မိုဝ်းတြးဂေးတမ လံးလိတ်းဝါးဆဆံး ခိုဆံးမိုဝ်းတြးတြးပဆဆံးမးတီးမိုဝ်းဗီ ဆံးဝါးသမ်လို့ဆံး။ ကွက်,ဝါးယဝ်း လူင်းမးခိုဆံးမိုဝ်းဂူဆံး။ မိုဝ်းဆဆံး ဗီသင်သတ်းဂူဆံး ကွက်ဂဆံးပွဲးပဝ်းလူတဆံး။ တံးဗုးလို့ဗုးခိုဝ်းဗုးလိင်းဂူဝ်းမဝ်းဂါး ပးထီင်းဂူသီသီပွဲးဗုးမိဆံးခိုဆံးဗုး။ ဂုပွဲးပဝ်းဂဆံးတေး ဗြးဆယဝ်း။ လဝ်းပိဆံးထင်းပွဲးကွက်,ဝါး ယူတေးထိုင်ယမ်းလိပ်။

ဂူကမ်,တဆံးခိုတ်း။တဆံးဂူပဝ်းဂူလူတဆံး မိုဝ်းတြးလူင်းမးဆဆံးလး ကွက်ဂဆံးဂိုတ်းခိုဝ်း, ခိုဝ်းလူသေ ပွဲးပဝ်းဝံဆဆံးယဝ်း။ ဆိုဝ်းခိုဝ်းဆဆံးဂေး ဆင်,ဂါးပိဆံးလံးမီးလံးဆံးခိုဝ်းဆဆံးမိုဆံးဆင်, တူဆံးခိုဝ်းတူဆံးကွဲးမာဂ်,မံမာဂ်,ဂူယိုင်း ကပ်မးတင်,ဝံသေ ပွဲးပဝ်းလူတဆံးယဝ်း။ ဆံးပိဆံးထင်းလူ, ခိုဝ်းတင်,ပုတ်. ခိုဝ်းကွက်,ဝါးဆဆံးယဝ်း။ ဂုးလံးလူသွမ်းဆဆံးလး ကွက်ဂဆံးဂိုတ်း ခိုဝ်းဆဆံးမာဂ်,မာဂ်, ဂူယိုင်းယိုင်းပွဲးဝံတင်းခိုဆံးထီင်း။ ဂူကမ်,တဆံးလံးလူဆဆံးလး ကမ်,ဆဆံး။ ကွက်ဂဆံးဂိုတ်း,ဂွင်,ဂုးမိုဝ်း, ဂိုတ်းပွဲးဂိုတ်းလမ်း ပွဲးပဝ်းတင်းခိုဆံး။ ဆံးပိဆံးထင်းဂိုတ်းသွမ်းတေးလူင် မိုဝ်းကွက်,ဝါး။

မိုဝ်းတြးတေလူင်းမးဆဆံး ဆူဂ်,တူဝ်းဂေး မးဂါးသေပွဲးပဝ်းလွမ်းဆဆံးယဝ်း။ လံးဂုဆံးဂိုတ်းလီ ဆဆံးလး တံးလဝ်းယိုင်းကပ်ဂိုတ်းထင်းဂါး မိုဝ်းကွက်,ဝါးဂူပိမးဆဆံးယဝ်း။ ဆူဂ်,တူဝ်းဆဆံးတေလံး ဂါးမိုဝ်း ခိုဝ်းပွဲးကွက်,ဝါးဂူလံး။ ကမ်,လံးဂါးဂူတီးဂူခိုဝ်း။ သင်ဝါးဂါးတင်,တီး တင်,ခိုဝ်းဆဆံးထိုင် ယုမ်,ယမ်ဝါး တေလင်းတူဂ်းသုမ်းသေမဝ်းဂါး မးမဆံးပိဆံးဂူဆံးကမ်,ဂူထင်းဂူဆံးဆဆံး လံးခိုဝ်းဗုး ယုဂူဆံးလူင် ပဆံးတမ်,ဆဆံးဆုမးယူယဝ်း။ ဆူဂ်,တူဝ်းဆဆံး ဂု,ဂါးတီးလွဲသေမဝ်းဝါး ဂူဆံးကမ်လံး ခိုဝ်းဂါးဆဆံး တမ်းတေလံးယိုဆံးသုးလူ ဆူဂ်,တူဝ်းဆဆံးယဝ်း။ ယုမ်,ယမ်ဝါး ဂူဆံးပဆံးသုးဆဆံး တေလံးသုး ဆင်,ဂါးသုးတိုင်,ဆဆံးခိုဆံးဆဆံးယဝ်း။ သင်ဝါးကမ်,ယိုဆံး လင်းလုတ်းဂါးသုဆံးမဆံးသေ မဝ်းဂါး လံးခိုဝ်းမးမဆံးပိဆံးဂူဆံး ကမ်,ဂူသင်ဆဆံးယဝ်း။

ပွဲးလို့ဆ်းၵး။

လို့ဆ်းၵးဆ်း။ ပိဆ်းခါးၵ်းၵ်းၵ်းလး၊ ပီးဆ်းတံးမီးပွဲးဆ်းတံးတံး။ ပွဲးသိုင်၊လွင်း၊
ပွဲးသွဆ်းဆ်း၊ပွဲးလူ၊ဂွင်းမူးသံး၊ပွဲးဆ်းပွဲးခ၊ဂိုဝ်း လိုဝ်းဆ်းယဝ်။ ပွဲးသွဆ်းဆ်း၊ပွဲးသိုင်၊လွင်းဆ်း
မာဆ်းဂေးမီးယူ။ ဂွင်းမူးသံးဆ်းလံးၵ်း တံးလိုဝ်းယံးပိဆ်းမာဆ်းၵ်းယဝ်။ဆ်းၵ်းတံးယူဆ်းဂဝ်။

↑ ပွဲးသိုင်၊လွင်းတံး

↑ ပွဲးသွဆ်းဆ်း။ မိုင်းတံး

↑ ပွဲးသိုင်၊လွင်း မာဆ်း

↑ ပွဲးသွဆ်းဆ်း။ သိဝ်းသွင်ပဆ်းဆ်း

↑ ပွဲးသွဆ်းဆ်း။ လာဆ်းဆ်း

↑ ပွဲးသွဆ်းဆ်း။ မာဆ်း

↑ ဂွင်းမူးသား မိုင်းတံး

↑ ဂွင်းမူးသား သိပ်းသွင်ပန်းဆုး

↑ ပွဲဆူဗုံး

↑ ဂွင်းမူးသား လာခ်းဆုး

↑ ပွဲဆူဗုံး သိပ်းသွင်ပန်းဆုး

တုင်း။

တံးမီးထုင်းလူတၢ်ဆိး “တုင်း” ယုယဝ်။ တုင်းဆိး ဂမ်းဗွင်းဌင်းဝါး “တမ်းခွခ်” ဆိယဝ်။
 ဂှၢ်မံးဆိးတ. တုင်းဆိးလူတၢ်ဆိးပခ် ဂျေ.ကခ်လူ.ဂှၢ်တၢ်ဂျၢ်ဆိးယဝ်။ မီးတုင်းကခ်ကပ်
 ဃိခ်,လေး,လီၤတုင်း ဂှၢ်တံးဝံ.ဂှၢ်မံးဝ်,ဂျး မီးပုးတုင်းလိခ်ထီၣ်။ မီးကခ် ယၢ်းဂှၢ်မံးဃိပ်.မူခ်း
 ဂှၢ်ပိုင်ဂှၢ်သိခ်းယဝ်။ ယုမ်,ယမ်ဝါး တုင်းဆိး.တေပုးကပ် ဝိလိုခ်,ခွခ်ဌင်း ဂျေ.လူ.ဂှၢ်တၢ်ဂျၢ်ဆိး
 ဃိတ်းသုင်,ထိုင်တီး ထွတ်းမျာတ်း,ဃုင်,သုင်ဆိး.ဆိးလး တံးလင်,ကွခ်ကခ်လူတၢ်ဆိးတုင်းဆိယဝ်။

↑ သိပ်းသွင်ပခ်းဆုး

↑ တုင်းဃိခ် မိုင်းတံး

↑ တုင်းဃိခ် မိုင်းတံး

လာခ်.ဆုး →

တွန်း(10)

“တုံးခိုင်းသိုဝ်”

“သိုဝ်ပိခ်သတီး မိဝ်းယူ၊လွမ်းဂခ် ပိခ်မုဂ်၊ပိခ်ဗုင်ကမ်၊လံး။ ယူ၊လွမ်းဂခ် သွင်သမ်တူဝ် ဂူလ်းဂေး၊ ခုပီးဂပ်းဂခ်ဂမ်းလိပ်ယပ်။ တံးဂေး၊ပိခ်ခိုင်းသိုဝ်လး၊ ကမ်၊ထုဂ်၊မိခ်ဂခ်၊ကမ်၊ဗွမ်၊ဂူမ်၊ ဂခ်လံး။ ဂး၊ဝုးတိုဂ်၊တေသိုဝ်၊ မဂ်းမခ်းပိခ်ခိုင်းသိုဝ်ယူ၊အံတေ၊ တံးတေကမ်၊ဗွမ်၊ဂခ်လံး၊သေပွဂ်း” အံအခ်၊ဂံ၊ဂံ၊လံးငိခ်းဝံ၊ယူ။ လွင်းကမ်၊ထုဂ်၊မိခ်ဂခ် လွင်းဗွမ်၊ကမ်၊ဗွမ်၊ဂူမ်၊ဂခ်အခ်၊ ကမ်၊ယူ၊ တီးပိခ်ခိုင်းသိုဝ်။ ယူ၊တီးတူလ်းပုခ်းသုခ်၊တူဂ်ဂ်းပုခ်။ တူဂ်ဂ်၊ဂ်းဗွမ်၊ပိခ်ယု၊ပုခ်၊ပိုခ်းဝံ၊တု၊သေ။ ကမ်၊ဗွမ်၊ကပ်ပိုခ်းဝုး။ ကမ်၊ဗွမ်၊ဂ်းတီးဂေး၊ပိုခ်း။ ကမ်၊ဗွမ်၊ထွမ်၊ဂမ်းဗွမ်၊ ဗွမ်၊ကပ်ဂပ်းလွင်လပ်းဂပ်း၊ဂေး၊လိပ် တီးပီးတံးဂ်းဂူလ်း။ ယွခ်၊လိပ်းအခ်၊သေကမ်၊ကမ်၊ ကမ်၊အခ် တင်းသိုင်းဂူမ်၊ဂခ်အခ်၊လး လင်၊ဝုးကမ်၊ထုဂ်၊ဂခ် ကမ်၊ဗွမ်၊ဂခ်လံးအခ်၊ဂူလ်း။

ဂမ်းဗွင်းသမ်၊ဝုး “သိုဝ်”ပိခ်သတီး။ “တံး”ဂေး၊ဝုး ပိခ်ခိုင်းသိုဝ်အံအခ်၊ ယွခ်၊သင်? တံးပိခ်သတီးဂုး? တံးအုထိုပ်မိုခ်သတီးလးဂုး? တံးဂုး၊လိပ်းမိုခ်သိုဝ်ဂုး?အံလး၊ ခေးတွပ်၊ မခ်းအခ်၊ မီးပိုခ်းဝံ၊ပခ်မုးအင်၊တုးအံ၊ယပ်။

မိုဝ်းပုခ်၊မုး 2700ပီပံ(BC. 700)အခ်၊ တံးယူ၊သင်းဝံ၊တီးမိုဝ်း ကမ်၊ယမ်းလိပ်ပိခ်ဝံ၊ မိုဝ်းဗ၊ယူ၊အခ်၊ယပ်။ ကွမ်ဂခ်ဂ်းဂုး၊ဂ်းအုးသေ ဂုးလိပ်းတွင်၊ဝံ၊ယူ။ မိုဝ်းအခ်၊ လင်၊မီး သွင်ဗုင်မေးကမ်၊ဂ်းဂုး၊သေ ယူ၊ဝုးအုဂ်းလွင်၊ထိုခ်၊အုးမိုဝ်းအခ်၊ဝံ၊တီးအိုင်း။ ခုမီးလုဂ်းလံးကွမ်၊ ဂေး၊အိုင်း။ ပိခ်ဂူခ်းတေး၊တူလ်းလး၊ ဂုးလွင်ဂေး၊ လံးလေးကပ်လုဂ်းအုခ်၊ ဂုးလွမ်းတု၊သေ၊အံယပ်။

မိုခ်ဗွင်းဆခ်.မီး ဗုင်သိုဝ်ဂျးသိပ်းတူဝ် ကခ်သိုဝ်ဗိုဂ်,ဂွခ်းဝံ.ဆခ်. ဧလ,လၢဝ်းဂျဂ်ခ်ဝံ.ယူ, န်းထိုခ်,မိုင်းဆခ်. အံယဝ်.။ သိုဝ်ဗုင်ဆခ်.ဂျဂ်.သိုဝ်ဗိုဂ်, ကခ်ကွခ်ခပ်ဝံ.ဆခ်.အီခ်,အံယဝ်.။ ဂျ,ပိုမိုင်းလွဲဂေး ကွခ်ဂခ်ဂုမ်းဆးဂုမ်းလင် သိုဝ်ဗိုဂ်,ဝံ.တၢ,သေ,အံယဝ်.။

ထိုင်မးဝခ်းဆိုင်; သွင်ပူ,ကွဂ်,ဆခ်. ကပ်လုဂ်းဗုဆွခ်းလပ်းဝံ. န်းကူ,တုးတူခ်းမံ.သေ ခပ်းဂိုတ်းဂုးဗုယူ, ဆင်,ဂူဝခ်း။ ဗုင်သိုဝ်ဂေး လတ်းထိုခ်,ခိုင်းယုမ်း သွဂ်းဂျတၢင်းဂ်ခ်သင်ကမ်,လံး သေဗီဝ်မး။ မိုခ်ဗွင်းတွင်းလှိုတ်,တွင်းမံးအီခ်,ယဝ်.ဧလ; သိုဝ်လုမ်းထွင်းဆုလး ဗီဝ်မးတီးဗုကွခ် တၢင်းပိုခ်းဆခ်. ကမ်,တခ်းပွဲ.ဗုယဝ်.သေ ဂိုခ်,လီခ်းဗုပံးတၢပ်,ဂၢပ်းဂ်ခ် သွင်ပူ,ကွဂ်,ဆခ်.ဂမ်းလီဝ် အံယဝ်.။ မိုင်းကခ် သိုဝ်ဗိုဂ်,ဗီဝ်မးဆခ်. ဂူလုးလံးဂုခ်းလှိုတ်းဂွံးအံယဝ်.။

မိုခ်ဗွင်းဆခ်.လင်,မီးသီင် ကခ်ကမ်,တွခ်.ယၢမ်းငိခ်းသေပွဂ်းဆခ်. လီးဂွင်းကွဂ်,မးယူ, ယဝ်.။ သိုဝ်ဗိုဂ်,ဂေး လွမ်ငွဂ်းသွဂ်းဂျဧလ; လံးဂုခ်ကူ,တုးတူခ်းမံ.ဆခ်. တူင်.ခွခ်းဝံ.ယူ,။ သိုဝ်ဗိုဂ်,ဂျ,လုလး လံးဂုခ်လုဂ်းကွခ်,ဂေးဆိုင်; ကျးသုပံးကျးပၢဂ်,ဂွင်.ဂုးဝံ.ယူ,ဂုဂ်းဂျဂ်းဂျိုင်း ဂျိုင်းယဝ်.။ သိုဝ်ဗိုဂ်,ဂေး ဂုမ်းဆွမ်တူလုဂ်းလုဂ်းကွခ်,။ ဗုးဆင်သိုဝ်ဗိုဂ်,တိုဝ်.မိုခ်းသုပံးဂီမ်းမခ်းလး လုဂ်းကွခ်, ထၢင်,ပီခ်တပ်းဆွမ်းမးသေ သီင်ဂုးဗုခ်,ယိုတ်းဂျ,ယဝ်. ကျးပၢဂ်,လၢပ်,ကပ်လုခ်, သိုဝ်ဆခ်.ဂမ်းလီဝ်။

သိုဝ်ဗိုဂ်,ဂေးတူဂ်းလွဲသေ ခိုခ်းငီဂ်းကွဂ်,ယၢခ်ပီတ်း။ လၢပ်,ကမ်,လံးလး လုဂ်းကွခ်,ဂေး သီခ်,ဂွင်.ဂုးခိုခ်းထိုင်;။ သိုဝ်ဂုမ်းလမ်ခိုခ်းထိုင်;။ လုဂ်းကွခ်,ဂေး ကျးပၢဂ်,လၢပ်,ဂျလုခ်,သိုဝ်ထိုင်;။ ဂိုတ်းဆခ်ယူ,တင်းဂိုင်။ သိုဝ်ဗိုဂ်,ဂေးငိခ်းဂိုတ်းလူ လုဂ်းကွခ်,ဆခ်.အီခ်,သေ လင်,ပခ်လုဂ်းကွခ်, လုပ်,လုတ်,လုခ်,မခ်းဝံ.ယူ,ယဝ်.။ မိုင်းကခ် လုဂ်းဆွင်.မုင်းဂျဆခ်. လံးဂုခ်သိုဝ်ဗိုဂ်,တိုဂ်.လုဂ်းဂုမ်း ဆွမ်ဝံ. သေကခ်ကခ်တုးတူခ်းမံ.ယူ,ဧလ; ခပ်လင်,ကွခ်ဂခ်ဂျ,လုဂ်းဂေး လံးဂုခ်သိုဝ်ဗိုဂ်,တိုဂ်.ပခ် လုဂ်းကွခ်,လုတ်,လုခ်,မခ်းဝံ.ယူ,အံယဝ်.။

မိုဝ်းဂ္ဂုလုဂ်းဆွင်မဆံးမးလမ်ဆဆံ. ဂ္ဂုဝပ်ဂ္ဂုတီးခီဆံတေ၊လုဂ်းကွဆံ,လး သိုဝ်းဗိုဂ်,လင်, ယိုဆံးခေးမုင်းဝံ.ဆိုဝ်ကူ,ဆဆံ.သေ လွမ်သွဂ်းဂ္ဂုမးလုဂ်းကွဆံ, ဆံးဗုင်မဆံးဆဆံ.ယူ,ယဝ်.။ လံးဂ္ဂုဆံးသိုဝ်းမးလုဂ်းကွဆံ,ဝံ.ယူ,လး လင်,ဂ္ဂုသွမ်ဆူမ်ပဆံ လုဂ်းကွဆံ,ဆဆံ.ယဝ်.။ တင်းကပ် ဆဆံ.မး လုဂ်းကွဆံ,ဆဆံ. လံးခါမ်,သိုဝ်းဂ်းလီင်.မးယူ,ယဝ်.။ သိုဝ်းမးလုဂ်းကွဆံ,ခပ်ဂေး ပဆံ,ပုတ်းဂဆံသေ လီင်.ဆူမ်မဆံး။ ကွဆံဂဆံဂ္ဂု,မိုဆံလုဂ်းတ.ခပ်။ မိုဝ်းလုဂ်းကွဆံ, ယင်းပံ, မေပံဆဆံ. သိုဝ်းပေးပုတ်းဂဆံလေး။ ပုတ်းဂဆံဂပ်းဂ္ဂု,လွမ်ခပ်တေ,သေ,။ သိုဝ်းပေးဂေးကွဆံဂဆံ ဂ္ဂု,မဆံးမီးပိယေ,ဂ္ဂုဆိုဝ်မဆံတ.တ.။ မိုဝ်းလိုဝ်းမိုဝ်းဆဆံတ. လိုဝ်းဆဆံလွမ်သိုဝ်းဗိုဂ်,တေ,သေ,။ ဂ္ဂုတီးဆဆံသေ လုဂ်းကွဆံ,ဆဆံ. လံးဗို,မးဆံးဗုင်သိုဝ်းယူ,ယဝ်.။

ဗွင်းပဆံမေလီဆံးဂေး. ကူလုဂ်းကေး.ကူလုဂ်းသးဆဆံ. သိုဝ်းဗိုဂ်,လင်,ကွဆံဂ္ဂု,လူးဝါဆံးဂ္ဂုဆံး။ ပွံ,ခပ်းဂ္ဂုတီးဂေး. လုဂ်းကွဆံ,ဆဆံ.ဝါဆံး။ သိုဝ်းဗိုဂ်,တ. မူဂ်းထိုဆံ,မူဂ်းယုမ်း ဂ်းဝါဆံးသေပွံ.လုဂ်း မဆံးမးလူးမဆံးခိုဆံး။ ဂးဝါးလုဂ်းပံ,ထိုင် ကမ်,တူင်.ကမ်,ဆိုင်သေပွံ.ဝံ.တေ,သေ,။ ခပ်းပိုဆံးကွဆံဂဆံ မိုဝ်းဂ္ဂုဂ္ဂုဆံးဗွမ်ဆံးခိုဆံးဆဆံ. လုဂ်းကွဆံ,ဆဆံ.ဂေး လီဆံးခပ်းထိုဆံ,မိုဝ်းဂ္ဂုပေးသိုဝ်းဗိုဂ်,မဆံးခိုဆံး ဂမ်းလီဝ်.။ ဂျုဂ်းဂွပ်းလင်ပေးသိုဝ်းမဆံးသေ ခါပေးလုဂ်းကွဆံဂဆံမိုဝ်းလူး ဗုင်သိုဝ်းခါခိုဆံးယူ,ယဝ်.။

ဗုဒ္ဓသိုဝ်ဆန်. ကမ်,ယူ,တီးလီဝ်။ ဂျ,ဂျ,မးမးယူ,တု,သေ,လး လမ်ဝါဆ်းလုံဝီင်းလုံဂေး
 သိုဝ်ဗိုက်,ကွခ်လုဂ်မခ်း ပွံ,ဂှ်တီးဂေး,ပိုခ်း ခွံးဝါဆ်းခွံးဝီင်းတု,သေ,ယဝ်။ လုဂ်,ကွခ်,ဆန်,ဂေး
 လံးလိုင် “ကံးသိုဝ်” ဆံးယဝ်။ ပွံ,ဂှ်တီးဂေး,ပိုခ်းဆင်,ဆန်မး တေး,ပေးယွံ,လး ယူ,လွမ်းဗုဒ္ဓသိုဝ်
 ယူ,ဂေးယု, “ကံးသိုဝ်” မေးလာတ်,ဂမ်းဂူခ်း။ ဂူ,ပိုင်ယူ,သဝ်းဂိခ်သင်းဂူခ်း။ မီးကူလုဂ်,ကူလုဂ်
 ခသးဂူခ်းဝံ. ဂူ,ဝါဆ်းဂူ,ဝီင်းယူ,ယဝ်။ ကူလုဂ်,မခ်းဂမ်းဗွင်းဂေး လုဂ်,ငှ်,ငှ်,ယူ,လွမ်းဗဝ်။
 ဂှ်,ဂှ်တီးဂါခ်,ထမ်ပခ်ဂိခ်,ပခ်ဆုင်,ဂေးယု, ကံးသိုဝ်တိုခ်းကမ်,ဗွမ်။ လိုင်သေပေးသိုဝ်ဗိုက်,မခ်း
 ခလးဗုဒ္ဓသိုဝ် ကခ်လုမ်းလးလိုင်,လုမခ်းမးဆန်. ကမ်,ဗွမ်,ဂှ်,ယူ,လွမ်းဗုဒ္ဓသိုဝ်လး။ ခိုခ်းဆိုင်
 ဂူလုဂ်,မခ်းယင်း ကမ်,ယမ်းဗာတ်,ဗုဒ္ဓသိုဝ်ဆန်,သေပွဂ်,ဆံယဝ်။

မိုဝ်းကု,ယူ “ကံးသိုဝ်” လံးမးသဝ်းဆိုင်,ဆန်. မိုဝ်း “ကံးသိုဝ်” ဗဝ် ထင်သဝ်းဝံ,ယူ,ဆန်.
 မီးခိခ်ဗဝ်,တိုက်,ယူ,ယဝ်။ မိုဝ်းဆန်. သိုဝ်ဗိုက်,ဂေး လုဂ်,ငှ် “ကံးသိုဝ်” လွံးတိုက်,သိုက် ဂိတ်,ခဝါဆ်း
 မိုဝ်းလွမ်းယူ,ယဝ်။ “ကံးသိုဝ်” လုဂ်,ကွခ်ကူလုဂ်,မခ်း လိုင်,မိုတ်,ဂါခ်,ဂှ်တီးဂေး,ဂါခ်မး လိမ်လိက်.
 လိုင်,ဆန်. ကွခ်ဂူခ်းဗွံ,ပွဂ်,မခ်း ဗဝ်,တိုက်,လွမ်းယူ,ယဝ်။ သိုဝ်ဗုဒ္ဓသိုဝ်,သိပ်,တုဂ်,လေး လွမ်းလွံး,
 လွမ်းထီမ်ဂူ,ပိုင်ပိုင်ယူ,ယဝ်။

မိုဝ်းတိုက်,တိုက်,ဂါခ်ယူ,ဆန်. လုဂ်,ငှ်,သိုင်မိုဝ်း “ကံးသိုဝ်” ဗဝ် တုဂ်,သုမ်းဂျ,ဆွံးပင်တိုက်။
 ဗွင်းမိုဝ်းသိုင်,တဝ်,ဗုဒ္ဓသိုဝ်,သိုက်,တင်းလံ,ဂေး တုဂ်,လုဂ်,တိုခ်,တိုခ်,ငှ်,ဆန်,ယဝ်,လး ကွခ်ဂါခ်ဗွံ,
 ကမ်းကပ်,တုဂ်,တံ,လုဂ်,ဗဝ်ယဝ်. ကွခ်ဂါခ်လီခ်းဗဝ်,မိုဝ်းမိုဝ်းခိုခ်းယူ,ယဝ်။ ဂမ်းဗွင်းဂေးပူခ်.
 ဗဝ်,ယဝ်။ ဂမ်းဗွင်းဂေး ဗွင်းတိုက်,လီခ်းဗဝ်,မိုဝ်းယူ, သမ်,ပေးသုဂ်,ယုင်,ကွခ်ပခ်းဂျ,သိုင်။

ဗွင်းဆန်။ ဖိန်ဂျေးသွန်၊ဝုးပ.ယပ်.ဆံသေ ဂှိန်,လိုပ်းလမ်းလူဌ်းလွမ်းဂမ်းလိပ်ယပ်။

မိုင်းဆန်။ “ကံးသိုဝ်” လင်,ကွန်ဂူဆန်းမန်း ဂှပ်.တိုက်းဗန်းသိုက်းခိုဆန်းဂမ်းလိပ်ယပ်။ သိုဝ်ဂှုးသိပ်းတူဝ်ဂျေး ဝီဆ်ပုင်းခပ်းဂပ်းဗူးဖိန်ဂမ်းလိပ်။ ကမ်,မုင်းကမ်,မွင်းသေ လံးခမ်,တိုက်း ခိုဆန်းလး ဗဟံ,ဖိန်ဆန်.လံးတူက်းသုမ်းတင်းဆမ်။ လိုဝ်းတံဂျေးတံ။ လိုဝ်းကမ်,တံဆန်.ဂျေး ဂှန်သိုဝ်ဝီဆ်ပုင်း တိုက်.ဂပ်းတိုက်းလွံးယူ,ဆန်။ တူက်းလွံးဂူဝ်းဂှိန်,ယပ်.လး ကွန်ဂန်ကွန်, ပံးဆွံးပင်တိုက်းဆန်.ဂျု,ဂမ်းလိပ်ယပ်။ “မိုင်း” ကန်လမ်တေဂါဆ်.သိုက်းယူ,ဆန်။ လံးပ.ခိုဆန်း ဂမ်းလိပ်ယပ်။ ဝံးသိုက်းယပ်. တပ်.သိုင်း,ဗွင်းမိုင်းလး ခုးဝါဆ်းဂူဆန်းမိုင်းတင်းလံ ကွန်ဂန် ယုဂ်.ယွင်း “ကံးသိုဝ်” ခိုဆန်းပုတ်းပီဆ် လဝ်းဂျေသီဂမ်းလိပ်ယပ်။

“ကံးသိုဝ်” ဂျေး တင်းခိုဆန်းလိုဝ်းပီဆ် “ခုဆ်သိုဝ်ဂှိန်” ဆံသေ ခိုဆန်းဆင်းဝါဆ်းဆင်းမိုင်းယူ,ယပ်။ ပီဆ်မိုင်းကန်သိုဝ်တိုက်းလွံးလး လင်,လံးလွတ်းဖိန်သေဂတ်းယီဆ်မုးခိုဆန်းဆံလး တင်းလိုဝ်းမိုင်းဝုး “မိုင်းသိုဝ်” (T'SO) ဆံယပ်။ “သိုဝ်” (T'SO) ဆန်.ဂှိန်မုးဂျေး ဂူဆန်းတီမ်းပိုဆန်းခပ် လိပ်းလံးတီမ်းလွမ်း ဆင်,သီင်ခပ်ကွန်,လံးဆန်.ပီတ်းလး ပီဆ် “လူ” (T'SU) ဆံမုးယပ်။

မိုင်းခိုင်းကုပ်ပိုင်၊မိုင်းယပ်၊အဆန် “ခုန်သိုဝ်ဂှါန်” သွန်၊ဝါး၊ တူဝ်မဆဲးလးသင် ချးဝါးဂုန်း
 မိုင်းတင်းလံးလးသင် လံးပိုင်းဂုင်၊မုန်သိုဝ်မးတင်းဆမ်။ သိုဝ်ဂီတ်၊ခလွဲးလး၊ ဝါးမိုင်းဂေး၊
 လင်၊လံးလွတ်းပေးမး။ ဂုင်၊မုန်သိုဝ်ယွဲ၊ဆမ်ဆဲး၊ ဆဲးဆဲးပိုင်ခိုင်း။ “သိုဝ်” ကမ်၊လွဲး၊ မိုင်းလိတ်း
 လွတ်း။ ပီဆမ်မိုင်းမီး တူဝ်ဆမ်၊လွဲးဆမ်မီးပုင်းကသိမ်၊မိုင်း၊ ဂှ်းပိုင်းဂုင်၊ဂှ်းဂုင်၊လံး။ မီးတူဝ်လိပ်ခိုင်း
 ဂှ်းဂုင်၊ဂေး၊ ဧပ။တူဝ်ဝံ၊ယူ၊တု၊သေ၊။ ကမ်၊ဂုန်းဂုန်း။ကမ်၊ဆွပ်းယွမ်းလူးဗွင်၊ဗွင်။ ဆင်၊ဂှ်းတံးဂုန်းဂေး၊
 တေမေယိုင်း၊ ယူ၊ဂှ်းတံးသင်း၊ဧပ။တူဝ်၊ကမ်၊ယွမ်းဗွင်၊ဗွင်။ ဆင်၊သိုဝ်ဆဲးဆဲး၊ထိုင်၊ပိုင်ခိုင်း။ သိုဝ်ဂှ်း
 သိပ်းတူဝ် ယူ၊လွမ်းဂန်ပီဆမ်၊ပီဆမ်ပုင်။ ဂှ်း၊ဂန်၊ဗွမ်း၊ဂန်၊လွဲး၊ထီမ်ဂန်။ ဂှ်း၊သုလွဲး၊ထီမ်မဆဲးလင်း
 ကိတ်၊ ချးဝါးဂုန်းမိုင်းလး၊ ဝါးမိုင်းတိုင်းဂး။ မဆဲးလင်းခွဲးဂှ်း၊ လိုဝ်၊ခိုင်းတံးတင်းလံးယိုင်း
 လွမ်း ဆမ်၊လွဲး၊လံး၊ဂှ်းတံးသင်း၊ပိုင်ယူ၊သင်း သိုဝ်ဆဲး၊ဆဲးထိုင်၊ပိုင်ခိုင်းလး “ခုန်သိုဝ်ဂှါန်” လင်၊
 မန်းမဆဲး“တံး” ပီဆ် “ခိုင်းသိုဝ်” မးယူ၊ယပ်။

“တံး” ဂေးသမ်၊ယုမ်၊ယမ်ဝါး “သိုဝ်ဂှ်းသိပ်းတူဝ် လူလွမ်ပွဲ၊ပးဝံ၊ယူ၊တု၊သေ၊” ဆံ တေ၊ထိုင်
 မိုင်းလိပ်ယပ်။ ဂုန်းဆွပ်းမိုင်းခပ်တံးဝံ၊ဝါး “တံးယုမ်၊ယမ်ဝါး သိုဝ်ဂှ်းသိပ်တူဝ် လူလွမ်ပွဲ၊ပးခပ်ယူ၊
 တု၊သေ၊ဆံသေတု၊ သိုဝ်ဆဲး၊ ခပ်ဂေးကမ်၊ဂှ်းသေပွန်း။ ဗွင်၊ဂေးကမ်၊တွန်၊ဂှ်းသေပွန်းဆင်၊ဂပ်၊”
 ဆံယပ်။ တွန်းတု၊ “တံး” သမ်၊ သင်လိုဝ်၊ သိုဝ်ဂှ်း၊သိုဝ်လိပ်၊ဝါးဆဲးလိုင် ယုမ်၊ယမ်ဝါး တေမီးလွင်း
 လာ၊လံးသေပိုင်ပိုင်ကမ်၊ဆဲး ဂုန်းဆွပ်းဝါးသေဂေး၊ဂေး၊ ဂှ်းတံးကမ်၊ထုတ်၊မိန်းသေကမ်ကမ်
 လး၊ ပန်သတ်၊မုန်းမန်းဂန်ဆံသေ ကွန်ဂန်ခိုင်းလင်းမိုင်းတွင်းပာ၊ခိုင်းဂမ်းလိပ် ဆဲးလေး၊
 တိုက်၊ယုမ်၊ယမ်ယူ၊ တေ၊ထိုင်မိုင်းလိပ်။ တံးယုမ်၊ယမ်ဝါး “သိုဝ်” ပီဆ် လင်းဝါး၊လင်းမိုင်းသေ
 ပွဲ၊ပးလူလွမ်လုမ်းလုး ချးဝါးဂုန်းမိုင်းဝံ၊ယူ၊တု၊သေ၊ဆံယပ်။

တင်းကပ်ပာ၊ခုန်သိုဝ်ဂှါန်ဆဲးမး ဗူးမီးပုန်းဗွန်းဂွန်း ဂါန်မိုင်း၊ဂါန်သိုက်တင်းသိုင်
 ကန်ပီဆ်လင်း ပိုင်၊ဆမ်၊ငမ်းလိဆ် မီးကျ၊ကျ၊ဂှ်းငမ်းဝံ၊တင်းမိုင်းဆဲး၊ မန်းမဆဲး“လက်၊ဂါန်” ပီဆ်
 လက်၊ “သိုဝ်” မးယူ၊ယပ်။ ယွန်၊ဆဲး၊ လိုဝ်၊လင်းဂှ်းသိုင်၊လင်းဂှ်းခမ်းလင်းဗျ၊တံး လိုဝ်၊ကန်မီး
 ကျ၊ကျ၊သုင်သုတ်း ခွဲးဝါးမိုင်းဆဲး၊ လံးဂှ်းကပ် “သိုဝ်” တင်းငပ်၊ လိုဝ်၊ခပ်လင်းမးယူ၊ယပ်။
 မိုန်ဆင်၊ လင်းသိုဝ်ခါန်၊ဗျ၊လင်းသိုဝ်ဂှ်း၊ဗျ၊လင်းသိုဝ်ဂှါန်ဗျ၊ ဆဲးဆဲး၊ယပ်။

“တံး” ပီဆ်ခိုင်းသိုဝ်ဆဲးဆဲး၊ ယွန်၊သင်? တံးပီဆ်သတ်းဂှ်း? တံးကျထိုင်မိုန်သတ်းလးဂှ်း?
 တံးဂှ်း၊လိုင်းမိုန်သိုဝ်ဂှ်း? ဆဲးလိုင်းဆဲးလးသင် “သိုဝ်ပီဆ်သတ်းမိုင်းကန် ယူ၊လွမ်းဂန်ပီဆ်မုန်း၊
 ပီဆ်ဗုင်ကမ်၊လံး။ ယူ၊လွမ်းဂန်သွင်သမ်တူဝ်ဂုင်၊ဂေး၊ ခုပ်းဂပ်၊ဂန်ဂမ်းလိပ်ယပ်။ တံးဂေးပီဆ်
 ခိုင်းသိုဝ်လး၊ ကမ်၊ထုတ်၊မိန်းဂန်လံး။ ကမ်၊ဗွမ်း၊ဂှ်းဂန်လံး။ ဂး၊ဝါးတိုက်၊ မန်းမဆဲးပီဆ်ခိုင်းသိုဝ်ယူ၊
 ဆဲးလေး၊ တံးတေကမ်၊ဗွမ်း၊ဂန်လံးသေပွန်း” ဆဲးလိုင်းဆဲးလးသင် ခေးတွပ်၊မန်းမီးဝံ၊ ခွဲးပိုင်း
 ဆံ၊တင်းမူတ်းယပ်။ ဂှ်းပိုင်းယပ်၊လး တိုက်၊တေသိုပ်၊ကွန်ဂန် လာတ်၊ထိုင်၊ယူ၊ဂေး၊ ဂေး၊ကန်
 လာတ်၊ဆဲး၊ တံး၊ယေး၊မပ်ဗာင်း သေပိုင်းသုတ်းယပ်။

7.12.1996

“တွန်းဟိုင်း”

“သင်ထိုင်ခွဲ”

ဈေးထမ်းကန်ဆင်ဆင်၊ ဂွေတွန်းတွန်းဆင်၊ ပိတ်တု၊ “ခွဲ” ကပ်တီးပိုင်တီးလုံး၊ ကိတ်ကွတ်၊ ဆင်၊ ဂွေ၊ ကပ်၊ “ခွဲ” တေလုံးထုတ်၊ ယိုင်းထမ်းလွမ်း။ ခွဲခပ်တေလုံးလွှဲ၊ ကွက်တုပ်၊ သေ မေ့ထုတ်၊ ဈေးထမ်းကွဲ၊ ဂွေတွန်းကွဲ၊ ကပ်၊ ဆင်၊ တွန်းဟိုင်းဆင်၊ ဆင်၊ ဈေးထမ်းကွဲ၊ တွန်းဆင်၊ သေတု၊ ဆင်၊ ပင်တွပ်၊ လိုင်း၊ တေလုံးမေ့လို့၊ ကပ် ဆင်၊ တွန်းတွန်းဆင်၊ မူး ခွဲခပ်ခပ်သေထမ်း၊ ထုတ်၊ လီထမ်းတွန်းလွှဲဆင်၊ ဂွေဆင်၊ ဈေး၊ ခွဲခပ်တီးတတ်၊ ကပ်၊ ဂွေ၊ သေ၊ ဂွေ။

ရှင်း၊ ဆင်၊ လိတ်ကန်လုံး၊ ဂွေ၊ ဆင်၊ ပိတ်တု၊ “ခွဲ” ကပ်၊ ဆင်၊ လုံး၊ တီး၊ မန်း၊ ဂွေ။ ရှင်း၊ ခွဲဆင်၊ ဈေး၊ ပိတ်တု၊ “ခွဲ” လုံး၊ မေ့ကပ် ရှင်း၊ ဆင်၊ ဆင်၊ သင်တီး၊ လွှဲ၊ ဆင်၊ တီး၊ တီး၊ ဆင်၊ တီး၊ ဆင်၊ ဆင်၊ လုံး၊ ဆင်၊ ဂွေ။ ကပ်၊ လိုင်း၊ တု၊ လွှဲ၊ လုံး၊ ယိုင်း၊ တီး၊ ရှင်း၊ မန်း၊ လွှဲ၊ လုံး၊ တွပ်၊ လွှဲ၊ ဆင်၊ ပင်တွပ်၊ လိုင်း။

“ပိုင်ဈေးထမ်း” ပိုဆန်းဆင်၊ ပိတ်တု၊ (100) မက်၊ ဆင်၊ တွဲ၊ ဆင်၊ ယပ်။ တု၊ လုံး၊ ခွဲ၊ လုံး၊ လုံး၊ ဂွေ၊ လီထမ်း၊ လွှဲ၊ လုံး၊ ဈေး၊ ကပ်၊ ခွဲ၊ ခွဲ၊ ဆင်၊ ဆင်၊ ဂွေ၊ လုံး၊ လုံး၊ တေ၊ မေ့တွပ်၊ လွှဲ၊ ဂွေ၊ ခွဲ၊ ဆင်၊ ဆင်၊ “ခွဲ” တေလုံး၊ ခွဲ၊ ပင်၊ ယပ်။

- 1. ဂ. ဈေးထမ်း “လုံး၊ ဈေးထုတ်၊” ဆင်၊ ဈေးဂွေ၊ (2) မက်၊ တွပ်၊ 10 ဈေး။
- ခ. ဈေးထမ်း “ထိမ်းလွှဲ၊ ပင်၊” ဆင်၊ ဈေးဂွေ၊ (2) မက်။ 10 ဈေး။
- 2. ဈေးထမ်းပွတ်း ဂွေ၊ (2) မက်။ 5 ပုန်း။
- 3. ဈေးထမ်းရှင်ရှင် ဂွေ၊ (5) မက်။ 3 ပုန်း။
- 4. ဈေးထမ်း ဂွေ၊ (15) မက်။ 1 ပုန်း။
- 5. ဈေးထမ်း ဂွေ၊ (20) မက်။ 1 ပုန်း။

ဆင်၊ ဈေးထမ်း “တွန်း(1)” ဆင်၊ ဆင်၊ “ပိုင်တီး” ဈေးထမ်းကွဲ၊ ကပ်၊ ဆင်၊ ပင်၊ တွန်း၊ ဆင်၊ လင်း၊ ကပ်၊ ဈေးထမ်း(1,2) ပင်။ “ခွဲ” တေလုံး၊ လုံး၊ သေ ထုတ်၊ ထမ်းကွဲ၊ ဈေးထမ်း(1,2) ပိတ်ဈေးထမ်းကပ်၊ လုံး၊ ဆင်၊ ကပ်၊ လုံး၊ လုံး၊ သေ ဈေးထမ်းတင်၊ ကပ်၊ ဆင်။ “ခွဲ” တေလုံး၊ မေ့လို့၊ ဈေးထမ်း၊ ခွဲ၊ လုံး၊ လုံး၊ ကပ်၊ လုံး၊ လင်း၊ လင်း၊ ဆင်၊ သေ ထမ်း၊ ဆင်၊ ဈေးထမ်း(1,2) ဆင်၊ ပိတ်ဈေးထမ်းကပ်၊ မန်း၊ ပင်၊ ကပ်၊ ထမ်းကပ်၊ တွပ်၊ ကပ်၊ ပိတ်ဆင်၊ လုံး၊ ယပ်၊ ယပ်၊ “ခွဲ” ကပ်၊ လုံး၊ လုံး၊ ကပ်၊ လုံး၊ လုံး၊ လုံး၊ လုံး၊ လုံး၊ တေထမ်း၊ လုံး၊ လုံး၊ ကပ်၊ ကပ်၊ တွပ်၊ ဈေးထမ်း (1,2) ဆင်၊ ထုတ်၊ လီပင် တမ်း၊ ဆင်၊ ဆင်၊ ဆင်၊ ဆင်၊ ဆင်။

တွန်း(၁)

“ပိုဒ်”

၁. ထိမ်ပန်လွှားပပ်, လိုင်းတုံးဆံ့သေဂမ်း။ ဆိုင်းဈေး(၁)မာဂ်။

- (ဂ). လွင်းကန်ဆန်. ရွင်းဝါးပိုဒ်ယပ်။
- (ဃ). မီးပိုဒ်ခိုင်းပိုဒ်ခိုင်းဆန်တေလံးမီး (၁).....လေး(၂).....။
- (င). ပိုင်ပိုဒ်ဆန်.မီး (၁).....။ (၂).....။ (၃).....။ (၄).....။
- (စ). ပီမံပိုဒ်ဆန်. မီးပီ(၁).....။ (၂).....။ (၃).....။
- (ဆ). ဘင်.....မန်းသေ ဆပ်.ကန်,ဆန်. ရွင်းဝါး “ပာဂ်,ပီခိုင်း” ဆံ့ယပ်။
- (ဇ). ဂုန်းခိုင်းမီးပိုဒ်ဆန်.မီး (၁).....။ (၂).....။
- (၃).....။ (၄).....။
- (၅).....။

၂. လိုက်ဈေးထုဂ်,ယပ်. ထိမ်ပန်တီးလွှားပပ်,ဆန်. သေဂမ်း။ဆိုင်းဈေး(၁)မာဂ်။

ပိုင်ဆပ်။ ဂ. ပိုဒ်ဆန်. ပီဆံ့လွင်းကန် ဈေးတွပ်,.....(၃)။

- ၁. လွင်းကန်တီးမူးယု,မူး။
- ၂. ရှု,လဝါးလေးသိုက်ခိုင်း။
- ၃. လွင်းကန်ပီဆံ့မူးမီးမူးလီမိဂွန်, တေ,ထိုင်ယမ်းလီပ်။

ခ. ပိုဒ်ဆန်.မီး (၁)သမ်ပိုင်။ (၂)သီ,ပိုင်။ (၃)သွင်ပိုင်။ ဈေးတွပ်,.....()။

င. ပိုင်ပိုဒ်ဆန်. တေလံးမီးပူးလွင်းတင်းကန် ဈေးတွပ်,.....()။

- ၁. ဂိန်ဆွန်းကျုယု,။
- ၂. မိုင်းလုံတီးလုံ,ဗွဲတီးသင်ပီဆံ့သင်။
- ၃. မိုင်းလုံပီလုံ။

လ. ဗွဲဆံ့ဆန်. တေလံးလိဆန်ပီဆံ့ ဈေးတွပ်,.....()။

(၁)ဗွဲ။ (၂)သတ်း။ (၃)ဂုန်း။

သ. တီးလုံဆံ့ဆန်. တေလံးလိဆန် ဈေးတွပ်,.....()။

(၁)မိုင်းငရဲ။ (၂)မိုင်းဗွဲမိုင်းသိဂ်.ရှု။ (၃)ဆိုင်းငရဲ,ပီဆံ့,လိဆံ့။

ဇ. ပီဆံ့ဆန်. တေလံးဆန်လေးဝါး ဈေးတွပ်,.....()။

(၁)မိုင်းဂွန်,ဂွန်,။ (၂)မိုင်းဗွဲမီးဝါး။

(၃)ပီဆံ့ပီဆံ့တုပ်ဆပ်.သေ တီမီးဝံ.တီတီးတီတီးဆံ့တီးဆံ့တီး။

တ. နှင်းပီဗဟံ၊တိုးဆံ့ဆန်. ပီဂျေးလု၊ဆံ့ဆန်. ပီဆံ ခေးတွပ်,.....()။

(1) 2000ပီ။ (2) B.C.200။ (3) ၁၃၆၆ဆီး။

ထ. ပီသု၊သဆု၊ဆံ့ဆန်. ဆပ်.ကါဆံ့,လွမ်း ခေးတွပ်,.....()။

- (1) ဩဂျေးတမဂိုတ်,။
- (2) ဩဂျေးတမကပ်ဆိပ်.ပါဆံ့,။
- (3) ဩဂျေးတမ ဧတ,ပီဆံ့ဩဂျေး။

ဆ. ပီခရိတ်.ဆံ့ဆန်. မီးဝံ့. ခေးတွပ်,.....()။

(1) B.E ။ (2) လဂ်းဆီး။ (3) A.D ဧလးB.C ။

ပ. B.C. ဆံ့ဆန်. ခေးတွပ်,.....()။

- (1) ဂွန်,သေဩဂျေးတမ။
- (2) ဝံးသေဩဂျေးခရိတ်.။
- (3) ဂွန်,သေဩဂျေးခရိတ်.။

ဗ. ယမ်းလီပ် ပီ2004ဆံ့. ပီဆံ့ပီမံပိုဆန်း ခေးတွပ်,.....()။

(1) ပီဂျေးလု,။ (2) ပီသု၊သဆု,။ (3) ပီခရိတ်.။

3. တွပ်,ပန်ပွတ်းပွတ်းလး။ ဆိုင်းခေး (2)မာဂ်.။

- ဂ. ပိုဆန်းဆံ့ဆန်. ပွင်,တုးသင်။
- ခ. ပိုင်ပိုဆန်းဆံ့ဆန်. မီးလံပိုင်။
- င. ပီမံပိုဆန်းဆံ့ဆန်.ပီဆံ့သင်။
- လ. ပီသု၊သဆု၊ဆံ့ဆန်.ပီဆံ့ပီဆင်,ဂိုဝ်။
- သ. ကပုမ်,ဆံ့ဆန်.ပီဆံ့ကန်လုံ။

4. တွပ်,ပန်ဂွပ်ဂွပ်မန်းသေဂမ်း။ ဆိုင်းပုဂ်း(5)မာဂ်.။

- ဂ. သပ်းလီင်းဆ လွင်းပိုဆန်းတုလ်းလူ။
- ခ. ပိုဆန်းလးကပုမ်,ဆံ့ဆန်. ပိုင်းဂန်ဝံ့.ဆင်,ဂိုဝ်။

5. လိုက်သေတွပ်,ပန်ပုဂ်းဆိုင်း။ (15)မာဂ်.။

- ဂ. သပ်းလီင်းဆလွင်းပိုင်ပိုဆန်းဆံ့ဆန်. လီင်းလီင်းလီင်းလီင်းသေဂမ်း။
- ခ. ပိုင်ပိုဆန်းဆံ့ဆန်. တေလံးပုးသင်လံလံ သပ်းလီင်းဆလး။

6. ပီမံပိုဆန်း မီးလံပိုင်။ ပီဆံ့သင်လံလံ။ သပ်းလီင်းဆ လွင်းပီမိပ်းလုံမိပ်းဆံ့ဆန်. တံမ်တံမ် ထုဆံ့ထုဆံ့သေဂမ်း။ (20)မာဂ်.။

တွန်း(၂)

“တုံး”

1. တွပ်,ပန်ပွတ်းပွတ်းလး။ နိုင်းဗေး (၂)မာ်။

- (ဂ). တံးဆံဆန်. ပွင်,ဝုးသင်။
- (ဃ). တံးလုဂ်.တီးလုံမး။
- (င). ယမ်းလိပ်တံးယူ,ဝံ.နွဲးမိုင်းလုံလံလံ။ မီးနွဲးလံမိုင်းဝံ။
- (လ). ယွန်.သင်လးတံးလံးဟတ်,ယာန်ဂန်သေယူ,သင်းဝံ.ယူ။
- (သ). သင်တေကပ်နိုပ်.လို့တ်းဝုးဆံလိုင် တံးမီးလံမိုင်း။

2. တွပ်,ပန်ပွတ်းပွတ်းမန်းသေဂမ်း။ နိုင်းပုဂ်(၅)မာ်။

- (ဂ). တံးလုဂ်.တီးလုံမးလး ယူ,ဝံ.နွဲးဂးဂင် ခမးဆမ်.လုံလံလံ။
- (ဃ). ခွပ်,လိန်လိန်တိုင်,ပိုင်း ကန်တံးယူ,ဝံ.ယူ,ဆန်. မီးဝံ.နွဲးဂးဂင်လုံလံလံ။
- (င). လွင်းတံးလံးဟတ်,ယာန်ဂန်(၄)ဗေး။

3. တွပ်,ခေပန် လွင်း“တုံး” တိမ်တိမ်ထူန်းထူန်းသေဂမ်း။ (၂၀)မာ်။

တွန်း(၃)

“တုံးသျှမ်,”

1. တွပ်,ပန်ပွတ်းပွတ်းလး။ နိုင်းဗေး (၂)မာ်။

- (ဂ). ယွန်.သင်လး ပိန်ဝံ.“မိုင်းရှမ်းတုမ်မာ်”။
- (ဃ). ယွန်.သင်လး ရှင်.“သျှမ်း”။
- (င). နွဲးမိုင်းရှမ်းတုမ်မာ်ဆန်. မီးတံးသင်လံလံ။

2. တွပ်,ပန်ပွတ်းပွတ်းမန်းသေဂမ်း။ နိုင်းပုဂ်(၅)မာ်။

- (ဂ). တံးသျှမ်,ဆံဆန်. ပွင်,ဝုးသင်။ ပိန်တံးလို့င်းလုံ။
- (ဃ). တံးလုဂ်။ တံးခိုန်။
- (င). တံးလို့င်း။ တံးသမ်တပ်။ တံးလုံ။

3. တံးလံး။ တံးသျှ။ တံးခွာန်။ တံးမာ်။ တံးခမ်းတီးဆန်. တံးပန်လွင်းခပ် တိမ်တိမ်ထူန်းထူန်းသေဂမ်း။ (၂၀)မာ်။

တွန်း(4)

“တုံးဆွဲမိုင်းခဲ ခဲ”

1. တွပ်,ပန်ပွတ်းပွတ်းခဲလဲး။ ဆိုင်းခဲး (2)မာ်။

- (ဂ). ဆွဲမိုင်းခဲ ခဲ,ဆန်.မီးတုံးလံပိုင်။
- (ခ). ယွန်.သင်ခဲလဲးဂွင်.ဝုး တုံးခွာန်။ တုံးမာ်။ တုံးတိုင်။
- (င). မိုင်းပီးဆွင်.တုံးဆိုင် မိုင်းဂွန်,ဆန်. မာ်မဆဲးဝံ.တီးလွဲ။
- (လ). ယွန်.သင်ခဲလဲးဝုး သိပ်းသွင်ပန်းဆဲး။
- (သ). တုံးဂွလ်းယာ်းဆန်. ပုးဝံ.တုံးသင်လံလံ။

2. တွပ်,ပန်ဂွင်ဂွင်မဆဲးသေဂမ်း။ ဆိုင်းပုဂ်း(5)မာ်။

- (ဂ). တုံးခွာန်ခဲလဲးတုံးမာ်။
- (ခ). တုံးလိုင်။

3. လိုက်သေတွပ်,ပန်ပုဂ်းဆိုင်း (15)မာ်။

- (ဂ). တုံးဆိုင်။ တုံးလိုင်။ တုံးချင်း။
- (ခ). တုံးဂွလ်းယာ်း။ တုံးဂိုင်းယူ။ တုံးလိုင်။

4. တီမဲးခဲဆလွင်တုံးမိုင်းခဲ ခဲ,ဆန်. တီမံတီမံထုန်းထုန်းသေဂမ်း။ (20)မာ်။

တွန်း(5)

“တုံးမိုင်းဝီတ်.ဆမ်း”

1. တွပ်,ပန်ပွတ်းပွတ်းခဲလဲး။ ဆိုင်းခဲး (2)မာ်။

- (ဂ). မိုင်းဝီတ်.ဆမ်းမီးတီးလွဲလဲး တီမဲးခဲဆလွင်မဆဲး ကိတ်းဆိုင်းလူ။
- (ခ). ဆွဲဝီတ်.ဆမ်းဆန်. မီးတုံးသင်လံလံ။
- (င). “ဆိုင်း” ဆန်. ခပ်လုဂ်.တီးလွဲးခံ.မုး။ ခံ.မုးဂိုင်လံပီယပ်.သေ ယူ.ဝံ.ဆွဲတွန်းလွဲ။
- (လ). “တေး” ခပ်မီးလွင်ထိုင် ဂါန်လိုင်.လံဝံ.ယူ.ဆန်.ဆင်.ဂိုင်။

2. တွပ်,ပန်ဂွင်ဂွင်မဆဲးသေဂမ်း။ ဆိုင်းပုဂ်း(5)မာ်။

- (ဂ). တုံးခဲလဲးမိုင်းဝီတ်.ဆမ်း။
- (ခ). ဆိုင်း။

- (င). တွပ်,ပခ်လွင်း“တေး” တိမ်တိမ်ထူဆီးထူဆီးသေဂမ်း။ (15)မာဂ်။
- (လ). တံးဂူးခိုဝ်းခိုဝ်းလိဝ်းယူ,ဝံ.ဆိုး မိုင်းဝီတ်.ဆါမ်းဆဆ. သပ်းလီင်းဆလွင်းခပ်တိမ် တိမ်ထူဆီးထူဆီးသေဂမ်း။ (20)မာဂ်။

တွန်း(6)

“ထံးလၢဝ်းကသမ်,”

- 1. တွပ်,ပခ်ပွတ်းပွတ်းလး။ ဆိုင်းဗေး (2)မာဂ်။
 - (ဂ). မိုင်းထံးဆဆ.မီးတီးလွဲလး လီဂ်,ဝံ.ပိခ်လံးဃာဂ်,။ ပိခ်ဃာဂ်,သင်လံးလံး။
 - (ခ). ယွခ်.သင်လးရှင်.ဝါး“မိုင်းယူဆီး”။
 - (င). ထံးဃာဂ်,လီင်,ရှင်,ဝခ်းကွဂ်,။
- 2. တွပ်,ပခ်ရှပ်ရှပ်မခ်းသေဂမ်း။ ဆိုင်းပုဂ်း(5)မာဂ်။
 - (ဂ). ထံး။ (ခ). လၢဝ်း။ (င). ကသမ်,။
- 3. သပ်းလီင်းဆလွင်းတံး မိုင်းထံးမိုင်းလၢဝ်းမိုင်းကသမ်,ဆဆ. တိမ်တိမ်ထူဆီးထူဆီးသေဂမ်း။ (20)မာဂ်။

တွန်း(7)

“ဍုမ်းလၢတ်းလိဂ်းလံး”

- 1. တွပ်,ပခ်ပွတ်းပွတ်းလး။ ဆိုင်းဗေး (2)မာဂ်။
 - (ဂ). “ဍုမ်းလၢတ်း”။ (ခ). “လိဂ်း”။ (င). လိဂ်းတံးမီးဝံ.လံးကုမ်း။ ကုမ်းလွဲပုးလိဂ်းသင်။
- 2. တွပ်,ပခ်ရှပ်ရှပ်မခ်းသေဂမ်း။ ဆိုင်းပုဂ်း(5)မာဂ်။
 - ဂ. ဍုမ်းသုခ်,ဂၢင်။ ခ. လိဂ်းသုခ်,ဂၢင်။ င. လိဂ်းလိဝ်း.ခိုဝ်းတံး။
- 3. လိုဂ်းတွပ်,ဃံ,တွဲးဆံ. ပုဂ်းဆိုင်း။ (15)မာဂ်။
 - ဂ. “လိဂ်းလိဝ်း.ခိုဝ်းတံး” ဆဆ.သေဂမ်း။ (15)မာဂ်။
 - ခ. လိဂ်းသုခ်,ဂၢင်လး လိဂ်းလးလိဝ်း.ခိုဝ်းဆဆ. မခ်းပိုင်းကိင်ဂခ်ဝံ.ဆင်,ရှိဝ်။
- 4. ဍုမ်းလၢတ်းလိဂ်းလံးဆဆ. လမ်,လွင်းဝံ.ပုခ်းတု, လိဝ်း.ခိုဝ်းဆင်,ရှိဝ်ဆဆ. ကပ်လွင်းတံး တိမ်ဆဆသေသပ်းလီင်းပခ်တိမ်တိမ်ထူဆီးထူဆီးသေဂမ်း။ (20)မာဂ်။(တေလံးတွပ်,တင်းတွန်း)

တွန်း(၈)

“ဗိုင်း”

1. တွပ်,ပန်ပွတ်းပွတ်းလး။ ခိုင်းဗေး (၂)မာ်။
 - (ဂ). “ဗိုင်း”ပွင်,ဝါးသင်။ (ဃ). တီးတီးယူ။ (င). ဂိုဏ်းတီး။ (လ). ဝါးတီး။
 - (သ). တေလံးမာ်မန်းမန်းလံး လွင်းဝါးပိန်လှိုင်း,ခိုင်းလိပ်ဂန်ယူ, ဆံဆန်းဆင်,ဂိုဝ်။
2. တွပ်,ပန်ရှပ်ရှပ်မန်းသေဂမ်း။ ခိုင်းပုဂ်း(၅)မာ်။
 - (ဂ). လွင်းယူ,သင်းတီး။
 - (ဃ). မိုဝ်းတီး ဆင်းဂိန်ဆွန်း။
 - (င). လွင်းလှိုင်းရှိုင်းတူဝ်။
 - (လ). ခိုင်းလှိုင်းရှိုင်းရှပ်။
3. လှိုင်းတွပ်,ပန် ပုဂ်းခိုင်း။ (၁၅)မာ်။
 - (ဂ). လွင်းဆင်းဝံတီး။
 - (ဃ). ဂါန်ရှပ်လိင်,တွင်းတီး။
4. သင်းလိင်ဆလွင်းတီး မာ်,လးရှပ်,တိုင်းဂါးဝိန်ဆန်း. တိမ်တိမ်ထူန်းထူန်းသေဂမ်း။
(၂၀)မာ်။

တွန်း(၉)

“ထုင်း”

1. တွပ်,ပန်ပွတ်းပွတ်းလး။ ခိုင်းဗေး (၂)မာ်။
 - (ဂ). ဂိင်ခိုင်းသင်သေ လံးမီးထုင်းမး။ ပုတ်,ထလးခရိတ်,ဆန်း. ထုင်းခပ်လွင်း,မိုဏ်ဂန်။
 - (ဃ). တီးခရိတ်,လး တီးပုတ်,ထဆန်း. ထုင်းခပ်တေပိုင်းဂန်ဆင်,ဂိုဝ်။
 - (င). ယွန်းသင်လးတီးမီးထုင်းလွင်းမွဂ်,။
 - (လ). တီးတ,မီးထုင်းလူ,ခိင်,တင်,ပုတ်,မးမိုဝ်းလှိုင်း။
 - (သ). ပွဲးကွက်,ဝါးတီးဆန်း. ဂိုတ်းဆင်,ဂိုဝ်။
2. တွပ်,ပန်ရှပ်ရှပ်မန်းသေဂမ်း။ ခိုင်းပုဂ်း(၅)မာ်။
 - (ဂ). ထုင်း။ (ဃ). လွင်းမွဂ်,။ (င). ပွဲးလှိုင်းရှပ်,လးလွင်းတီးလူ,တုင်းတမ်းခွန်း။
3. “ထုင်း” ဆန်း. သင်းလိင်ပန်တိမ်တိမ်ထူန်းထူန်းသေဂမ်း။ (၂၀)မာ်။

တွန်း(10)

“တံးခိုဝ်းသိုဝ်”

1. တွပ်,ပခ်ပွတ်းပွတ်းလး။ ခိုင်းစေး (2)မာ်။

- (ဂ). ဗွဲတ,မာ်မခ်း တံးပခ်ခိုဝ်းသိုဝ်မးမိုဝ်းလုံ။
- (ဃ). တံးကမ်,ဗွမ်,ဂခ်လံးခ်ခ်. ယွခ်.ပခ်“ခိုဝ်းသိုဝ်” ဆံခ်ခ်.လွင်,လုံး ယွခ်.သင်။
- (င). “ခုခ်သိုဝ်ဂုခ်” လံးပခ်လင်းဂျေသိုင်မးခ်ခ်. ယွခ်.ဗွံ။ ဂိုတ်းဂိုဝ်ပခ်မး။
- (လ). ဂိုတ်းဂိုဝ်လး “ကံးသိုဝ်” မေ့လတ်းဂုမ်းဂုခ်ခ်။ မေ့ဂိုတ်းဂေ့.ဂုခ်ခ်မး။
- (သ). မိုင်းကခ်ခုခ်သိုဝ်ဂုခ် လံးဗွင်းငမ်းခ်ခ်.ဂွင်.ဝုးမိုင်းသင်သေ ယွခ်.သင်လိက်းလံးဂုး။
ခ်းပိုခ်းတေလံးဂုခ်ခ်.တံးပခ်မိုင်းသင်။

2. တွပ်,ပခ်ဂုတ်ဂုတ်မခ်းသေဂမ်း။ ခိုင်းပုဂ်း(5)မာ်။

- (ဂ). သိုဝ်ယူ,ကွမ်းဂခ် ပခ်မုဂ်.ပခ်ဗုင်ကမ်,လံးခ်ခ်. လုံးတ.ယူ,ဂိုဝ် သမ်းလိင်း
ခ်ခ်.လိလိသေဂမ်း။
- (ဃ). ယွခ်.သင်လး လံးလိက်းကံးသိုဝ်မး။ ပေးသိုဝ်မခ်းဂိုတ်းဂိုဝ် ကပ်လုဂ်းမခ်းကံးသိုဝ်
ဂိုတ်းဂေ့.မိုတ်းဂုခ်ခ်မးလံး။
- (င). ကံးသိုဝ်ဂိုတ်းဂိုဝ် ပခ်လင်းဂျေသိုင်မး။
- (လ). ယွခ်.သင်လး “ခုခ်သိုဝ်ဂုခ်” လံးမာ်မခ်းတံးပခ်ခိုဝ်းသိုဝ်။
- (သ). မိုင်းကံးသိုဝ်ခ်ခ်. ယွခ်.သင်လး လံးတင်,လိက်းမိုင်း ခင်,ခ်ခ်မး။

3. ပိုခ်း“တံးခိုဝ်းသိုဝ်” ဆံခ်. တွပ်,ပခ်တံးတံးထုခ်းထုခ်းသေဂမ်း။ (20)မာ်။

“ယိုဆးပိုဆး”

1. ပိုဆးပိုဆးတံးလးပိုဆးပိုဆးတံး
ပိုဆးသီဆးတံးမိ; December, 1996.
2. ဝတ်.ဂူ,မူလွံး
ပိုဆးသီဆးတံးမိ; June, 1999.
3. ရှု,လဝါးလးသိုက်ပိုဆးတံး
ပိုဆးသီဆးတံးမိ; December, 1999.
4. ဝပ်.ပိုင်သွခ်လိက်တံးစမ်းတီး
လက်;ကိတ်,လိက်;စမ်းတီးလိုင် 1992.
5. ပိုဆးတံးဂူးပိုဆးပိုဆး
လင်းဂွတ်.တံးမိ; July 2000.
6. ဗိုခ်မိုခ် “လိက်;တံးဂူးပိုဆးပိုဆး”
လင်းပိုဆးစမ်းဝခ် မိုခ်; 1997.
7. Burma a Hand Book of Pracial Information. By Sir J. G. Scott, K.C.I.E. 1906.
8. Chiang Mai, Lamphun, Lampang, Mae Hong Son.
By Tourism Authority of Thailand.
9. Myanmar.
By Pauline Khng.
10. Burmese Lacquerware.
By Sylvia Fraser-Lu. 2000.
11. The Vanishing Tribes of Burma.
By Richard K. Diran. 1997.
12. Lanna Textiles.
By Yuan Lue Lao. 1996.
13. Khon Muang: People and Principalities of North Thiland.
By Andrew Forbes and David Henley 1997.
14. An on-the-spot Investigation into the Southernly Emigration of the Dai Race.
By Liu Yan. August, 1999.
15. Tai In Southeast Asia.
Teeraparb Lohitkun. 1995.
16. Reunion with mother nature.
Brahmaputra Darshan. Jan, 2003.
17. The Dai culture in four rivers vallenys.
April, 2003.
18. Da Li.
Travel in China. September, 2001.
19. Dai Nationality in China.
May, 2001.
20. Peoples of the Golden Triangle.
By Paul and Elaine Lewis. January, 1984.
21. Ahom-Buranji.
By Rai Sahib Golap Chandra Barua. 1930.
22. A Golden Souvenir Of Laos'.
By Joe Cummings. 1996.
23. The Oxford World Atlas.
By Oxford University Press. 1994.
24. Textiles of the Hill Tribes of Burma.
By Michael C. Howard. 1999.
25. Textiles of the Daic Peoples of Vietnam.
By Michael C. Howard & Kim Be Howard.
26. Take it My Way - Life is Nice.
By Dacho Buranabunpot. 2003.
27. Natural Dyeing in Thailand.
By Marjo Moeyes. 1993.
28. A History Of Assam.
By Edward Gait. 1926.

ပိုဒ်း

လခိ်သၢ်

ဂေၤတီၢ်မံးပပ်.နီၤဆိး
ငဝ်းငုၤဆိးဟီၣ်းန့ၣ် လိၣ်းလံးပံးပိၣ်, ဣၤတံး။

September 2010